

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY WOŹNIKI

DO ROKU 2030

Inwestor: Gmina Woźniki
ul. Rynek 11
42-289 Woźniki

ECOEN CONSULT Sp. z o. o.
Centralna 5,
42-625 Pyrzowice

Woźniki, marzec 2023 r.

Spis treści

1. Wstęp	6
2. Charakterystyka gminy z uwzględnieniem podstawowych danych i uwarunkowań przestrzennych	8
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych	12
3.1. Sfera społeczna	13
3.1.1 Demografia	13
3.1.2 Problemy społeczne	20
3.1.3 Zadłużenie	26
3.1.4 Przestępczość i bezpieczeństwo	27
3.1.5 Edukacja	31
3.1.6 Kapitał społeczny	34
3.1.7 Kultura	36
3.1.8 Życie publiczne	39
3.2 Sfera gospodarcza	43
3.3 Sfera środowiskowa	47
3.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	51
3.5 Sfera techniczna	57
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	60
5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	64
6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	66
6.1 Sfera społeczna	66
6.2 Sfera gospodarcza	70
6.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna	70
6.4 Sfera techniczna	71
6.5 Sfera środowiskowa	72
6.6 Potrzeby w zakresie społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym	72
6.7 Analiza i identyfikacja specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów	72
7. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji	74
7.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	74
7.2 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych	74
7.3 Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77
7.4 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	95
8. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji	100
8.1 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	102
8.2 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym	

wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych	103
8.3 Proces partycypacji społecznej i włączenia społecznego	107
8.4 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	111
8.5 System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	114
8.6 Zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z aktami prawa miejscowego	121
8.6.1 Akty prawne dotyczące ochrony praw lokatorów	121
8.6.2 Uchwała dotycząca Komitetu Rewitalizacji	121
8.6.3 Specjalna Strefa Rewitalizacji	121
8.6.4 Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	121
9. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy i innymi dokumentami	123
9.1 Spójność z dokumentami strategicznymi gminy	123
9.2 Spójność z dokumentami ponadlokalnymi	129
9.3 Spójność z dokumentami planistycznymi Unii Europejskiej na lata 2021-2027	140
10. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	143

Spis tabel

Tabela 1 Charakterystyka miejscowości w Gminie Woźniki (stan na 12.2021)	8
Tabela 2 Struktura ludności w odniesieniu do danych dla województwa	13
Tabela 3 Ludność wg płci w Gminie Woźniki w latach 2015 - 2020	14
Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg. płci w Gminie Woźniki w latach 2016-2020	16
Tabela 5 Liczba ludności Gminy Woźniki w latach 2017-2021	18
Tabela 6 Podsumowanie - problemy demograficzne w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki	19
Tabela 7 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Woźniki w latach 2016-2020 w odniesieniu do danych dla województwa	20
Tabela 8 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Woźniki wg kryterium dochodowego w latach 2015-2020	20
Tabela 9 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Woźniki w latach 2015-2020	21
Tabela 10 Świadczenia na rzecz rodziny w Gminie Woźniki w latach 2015-2020	21
Tabela 11 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie Woźniki z uwzględnieniem danych dla województwa w latach 2016-2020	21
Tabela 12 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na ubóstwo w latach 2017-2021	22
Tabela 13 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2021	23
Tabela 14 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na niepełnosprawność w latach 2017-2021	23
Tabela 15 Udział rodzin objętych pomocą M-GOPS ze względu na alkoholizm w latach 2017-2021	24

Tabela 16 Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą GOPS w latach 2017-2021.....	25
Tabela 17 Liczba osób oraz łączna wartość zadłużenia z tytułu najmu lokalu w rozbiu na rejony w 2021 r.....	26
Tabela 18 Liczba osób oraz łączna wartość zadłużenia z tytułu odbioru ścieków w rozbiu na rejony w 2021 r.....	27
Tabela 19 Ilość przestępstw na terenie Gminy Woźniki w latach 2017-2021.....	28
Tabela 20 Ilość wykroczeń na terenie Gminy Woźniki w latach 2017-2021.....	29
Tabela 21 Ilość zdarzeń drogowych na terenie Gminy Woźniki w których uczestnik zdarzenia poniósł śmierć bądź został lekko/ciężko ranny, w latach 2015-2022 (do 31.05).....	30
Tabela 22 Obiekty edukacyjne na terenie Gminy Woźniki.....	31
Tabela 23 Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Woźniki w latach szkolnych do 2020 r.	32
Tabela 24 Przedszkola na terenie Gminy Woźniki w latach szkolnych do 2020 r.	32
Tabela 25 Oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych w latach szkolnych do 2020 r.	32
Tabela 26 Egzamin po VIII klasie w roku szkolnym 2021/2022	33
Tabela 27 Wydarzenia z dziedziny sportu i rekreacji realizowane w ramach zadań publicznych na terenie Gminy Woźniki w latach 2019-2021 (opracowanie na podstawie ofert i sprawozdań z realizacji zadań publicznych zleconych przez Gminę Woźniki w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)	35
Tabela 28 Biblioteki, czytelnicy, wypożyczenia księgozbioru w latach 2015-2020.....	36
Tabela 29 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki w latach 2019-2021	37
Tabela 30 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych, współfinansowanych lub zleconych (w ramach funduszu sołeckiego lub ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) przez Gminę Woźniki w latach 2019-2021	38
Tabela 31 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Woźniki w latach 2020-2021	39
Tabela 32 Frekwencja wyborów samorządowych 2018	40
Tabela 33 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki.....	41
Tabela 34 Działające na obszarze Gminy Woźniki podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego w 2021 r.	43
Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne w Gminie Woźniki w latach 2015-2020.....	43
Tabela 36 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w Gminie Woźniki w latach 2015-2020	44
Tabela 37 Przedsiębiorcy działający na terenie Gminy Woźniki pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CDIEG w roku 2021	44
Tabela 38 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007	45
Tabela 39 Podmioty wg klas wielkości	46
Tabela 40 Aktywne podmioty gospodarcze na terenie Gminy Woźniki w 2021 r.....	46
Tabela 41 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki.....	47
Tabela 42 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki.....	50
Tabela 43 Gminna infrastruktura społeczna.....	51
Tabela 44 Sieć kanalizacyjna w Gminie Woźniki w latach 2015-2020	52

Tabela 45 Stopień skanalizowania Gminy Woźniki.....	53
Tabela 46 Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Woźniki	54
Tabela 47 Obszary na terenie Gminy Woźniki o niskich walorach estetycznych	55
Tabela 48 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki	56
Tabela 49 Gminne zasoby komunalne	57
Tabela 50 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze technicznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki.....	59
Tabela 51 Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki	63
Tabela 52 Liczba osób, objętych pomocą M-GOPS w 2021 r.	68
Tabela 53 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych	75
Tabela 54 Listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..	78
Tabela 55 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla projektów podstawowych	94
Tabela 56 Zestawienie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	95
Tabela 57 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	98
Tabela 58 Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	105
Tabela 59 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	113
Tabela 60 Elementy GPR poddawane monitoringowi	115
Tabela 61 Zakres działań monitorujących	117
Tabela 62 Elementy podlegające końcowej ocenie stopnia realizacji GPR.....	119
Tabela 63 Wskaźniki produktu	119
Tabela 64 Wskaźniki rezultatu	120

Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2020 w Gminie Woźniki	14
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Woźniki w latach 2015-2020.....	15
Wykres 3 Migracje na terenie Gminy Woźniki w latach 2016-2020.....	15
Wykres 4 Produkcyjne grupy wieku w Gminie Woźniki, 2021	16
Wykres 5 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2020	17
Wykres 6 Udział ludności Gminy Woźniki w poszczególnych grupach produkcyjnych z uwzględnieniem wieku,.....	17
Wykres 7 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Woźniki lata 2004-2020	25
Wykres 8 Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w Gminie Woźniki w latach 2012-2020	27
Wykres 9 Poziom wykształcenia – Gmina Woźniki	32

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja Gminy Woźniki na terenie powiatu lublinieckiego.....	8
Mapa 2 Gmina Woźniki.....	9

1. Wstęp

Rewitalizacja to proces polegający na wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Musi on być prowadzony w sposób kompleksowy, czyli uwzględniający zarówno prowadzenie działań na rzecz lokalnej społeczności, jak i działania dotyczące przestrzeni i jej funkcji, stanu technicznego infrastruktury, środowiska oraz gospodarki. Jego działania muszą być również skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Gmina Woźniki opracowała w 2017 r. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku”, przyjęty uchwałą Nr 279/XXIX/2017 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 2 października 2017 r., jednakże obecnie, w związku z wymogiem opracowania Programu rewitalizacji zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777), zaistniała konieczność opracowania na kolejny okres, Gminnego Programu Rewitalizacji według nowych zasad określonych w niniejszej ustawie i zgodnie z wymogami nowej perspektywy programowej Unii Europejskiej. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030, został opracowany zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji przy uwzględnieniu zasad partnerstwa i partycypacji. Proces przygotowania dokumentu uwzględniał współuczestnictwo i współdecydowanie interesariuszy na każdym etapie opracowania dokumentu.

Nowy Gminny Program Rewitalizacji ma za zadanie wskazać kierunki zmian w celu wielofunkcyjnego wykorzystania zdiagnozowanego obszaru rewitalizacji zlokalizowanego na terenie Gminy Woźniki. Celem opracowania i wdrożenia Programu jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Należy podkreślić, że Program Rewitalizacji ma charakter wielokierunkowy, ze szczególnym uwzględnieniem zdiagnozowanych obszarów problemowych. Skutki realizacji działań rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy, powinny być dostrzegane nie tylko z perspektywy obszaru poddanego rewitalizacji, ale również z punktu widzenia całej Gminy Woźniki.

Projekty realizowane w ramach niniejszego Programu są ukierunkowane na rozwiązanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych czy tych w sferze technicznej, zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. W szczególności kategoria problemów społecznych odgrywa kluczową rolę w planowaniu kompleksowej

rewitalizacji, jako jej fundament i główna rama realizacyjna. Ostatecznym celem działań podjętych w ramach opracowanego Programu, powinno być bowiem doprowadzenie do trwałych zmian społecznych, które mają decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych, determinując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Podjęcie działań w ramach niniejszego Programu to sprawa szczególnie istotna, nie tylko ze względu na zainicjowanie procesów społecznych, poprawę warunków życia czy podniesienie jakości przestrzeni publicznej, ale również dlatego, że jest znaczącym czynnikiem podnoszenia konkurencyjności. Założenia Programu będą katalizatorem rozwoju wielu różnorodnych dziedzin, jakie składają się na funkcjonowanie gminy. W trakcie planowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych zdefiniowanych w ramach Programu, uwzględniono konieczność zapewnienia komplementarności poszczególnych przedsięwzięć. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań odpowiada zdiagnozowanym potrzebom rewitalizacyjnym, co pozwoli na optymalne wykorzystanie lokalnych potencjałów na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Podczas projektowania działań wzięto również pod uwagę konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej ze wsparciem na rzecz rozwoju kapitału społecznego. Koniecznym była integracja i skoordynowanie powyższych czynników. Ich praktyczne zastosowanie będzie miało efektywny wpływ na wykonanie zaplanowanych działań i pozwoli określić stopień zrealizowania założonych celów.

2. Charakterystyka gminy z uwzględnieniem podstawowych danych i uwarunkowań przestrzennych

Gmina Woźniki położona jest w północnej części województwa śląskiego, w powiecie lublinieckim i graniczy z następującymi Gminami: Boronów, Koszęcin, Kalety, Miasteczko Śląskie, Ożarowice, Koziegłowy, Kamienica Polska, Starcza oraz Konopiska. Zajmuje 127 km² powierzchni. Liczba mieszkańców wynosi 9507 osób. Gmina podzielona jest na Miasto Woźniki i 10 sołectw: Babienica, Czarny Las, Dyrdy - Sośnica, Drogobycza, Kamienica, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Lubsza, Piasek oraz Psary. Siedzibą władz Gminy są Woźniki.

Tabela 1 Charakterystyka miejscowości w Gminie Woźniki (stan na 12.2021)

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [ha]
Babienica	1101	900
Czarny Las	147	490
Drogobycza	172	475
Dyrdy	453	882
Kamienica	691	950
Kamieńskie Młyny	679	1202
Ligota Woźnicka	717	764
Lubsza	973	1079
Piasek	315	484
Psary	1320	517
Miasto Woźniki	2939	4965
Suma	9507	12708

Źródło: Urząd Miasta Woźniki

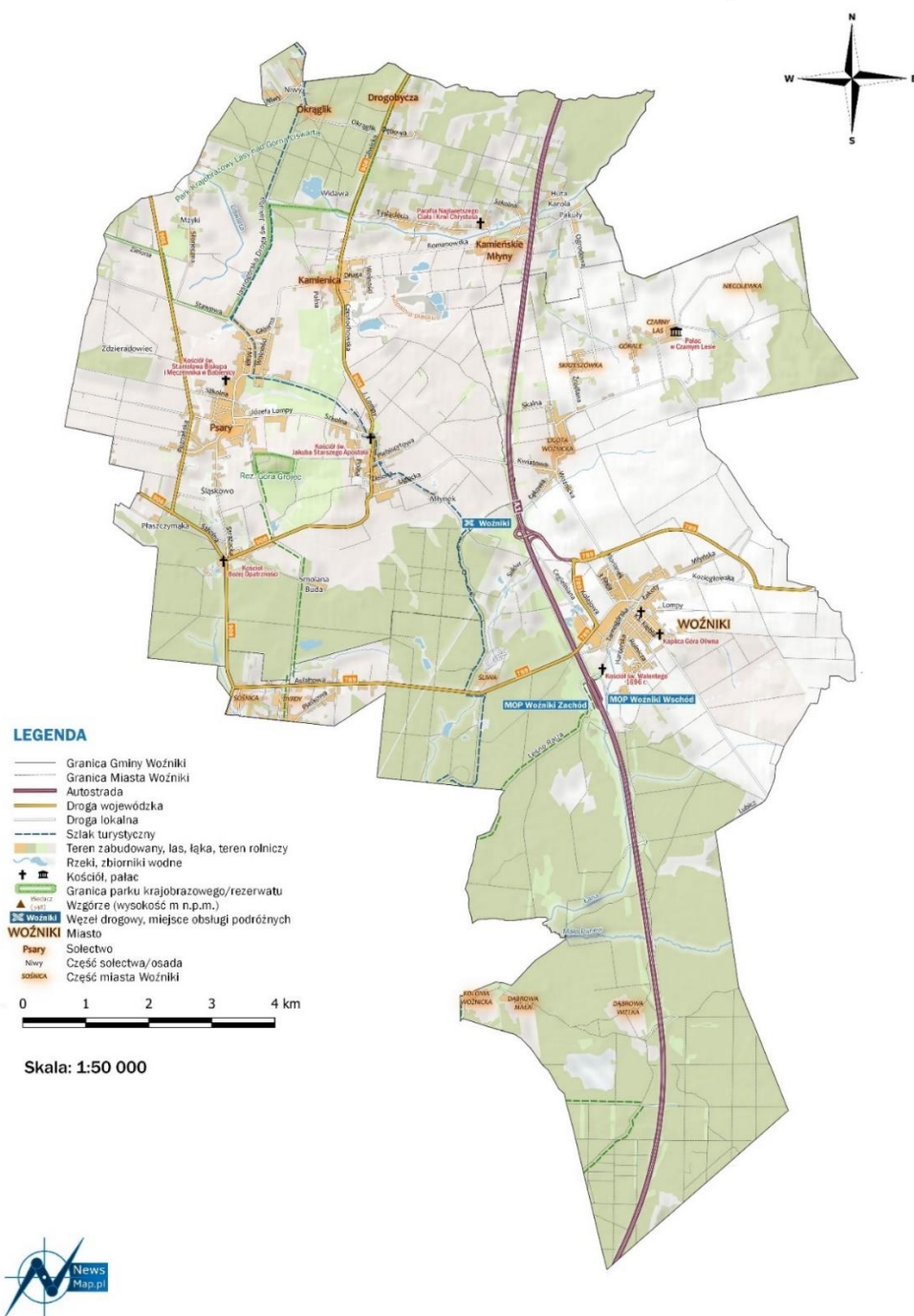
Mapa 1 Lokalizacja Gminy Woźniki na terenie powiatu lublinieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Powiat_lubliniecki.svg

Choć większość obszaru Gminy Woźniki stanowią tereny rolnicze, to w perspektywie najbliższych lat spodziewany jest istotny rozwój innych gałęzi przemysłowych. Powodem stał się rozwój sieci komunikacyjnej w postaci autostrady A1, której jeden węzeł znajduje się na terenie Gminy, dzięki czemu w bardzo krótkim czasie można znaleźć się w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Katowice w Pyrzowicach lub na autostradzie A4.

Mapa 2 Gmina Woźniki

Źródło: <https://wozniki.pl/mapa-gminy.html>

Na terenie Woźnik już teraz znajdują się tereny inwestycyjne Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ze względu na korzystny układ komunikacyjny, bliskość aglomeracji śląskiej, w tym Gliwic czy Zabrze, wzrasta atrakcyjność inwestycyjna Gminy.

Gmina Woźniki jest korzystnie położona w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji śląskiej. Przez Gminę przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- Autostrada A1, na którą wjazd możliwy jest poprzez węzeł Woźniki,
- Droga wojewódzka DW 789 (trasa Brusiek – Kalety – Woźniki – Koziegłowy – Żarki – Leśno),
- Droga wojewódzka DW 905 (trasa Herby - Kalina - Olszyna - Zumpy - Boronów - Babienica - Psary - Piasek),
- Droga wojewódzka DW 906 (trasa Lubliniec - Koszęcin – Piasek),
- Droga wojewódzka DW 908 (trasa Częstochowa - Woźniki - Kalety - Miasteczko Śląskie - Tarnowskie Góry).

Na sieć połączeń lokalnych składają się także:

- drogi powiatowe o łącznej długości 46,1 km,
- drogi gminne publiczne o łącznej długości 66,3 km.

Gmina Woźniki znajduje się w strefie klimatu wilgotnego kontynentalnego z ciepłym, ale łagodnym latem. Środkowa i południowa część Gminy leży w zlewni rzeki Mała Panew, natomiast północna część Gminy leży w zlewni rzeki Kamieniczka oraz rzeki Liswarta.

Sport i rekreacja należą do ważnych dziedzin życia mieszkańców Gminy. Aktywny wypoczynek, spacer w spokoju i ciszy - można skorzystać z wielu walorów krajobrazowo-turystycznych i wypoczynkowych, podziwiać liczne zabytkowe kościoły, skorzystać z usług licznych restauracji, zajazdów, barów i kawiarni. Na terenie Gminy działa także koło łowieckie. Przez teren Gminy przebiegają piesze szlaki turystyczne (m.in. Szlak Józefa Lompy) oraz rowerowe szlaki turystyczne (m.in. Liswarciański Szlak rowerowy, Leśno Rajza). Sportowcy i mieszkańcy mają do dyspozycji m. in. halę sportową w Woźnikach, sale sportowe przy Szkole Podstawowej w Kamienicy i Psarach, a za chwilę salę sportową w Lubszy (hala jest w trakcie budowy, a planowane oddanie przewidziane jest na 2023 rok), boisko do piłki siatkowej przy MGOK w Woźnikach, boiska multisportowe o nawierzchni z modularnego polipropylenu w Lubszy, Kamienicy oraz Woźnikach, boiska ze sztuczną nawierzchnią w Woźnikach i Psarach, boisko lekkoatletyczne w Woźnikach, skatepark w Woźnikach oraz lodowisko w Woźnikach

(w sezonie zimowym). Ponadto na terenie Gminy znajduje się wiele placów zabaw dla dzieci.

W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się obecnie 75 obiektów zabytkowych nieruchomych. Część z nich jednocześnie znajduje się w Rejestrze Zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach. Gminna Ewidencja Zabytków obejmuje także wykaz 36 stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenie Gminy.

Ponadto na terenie Gminy zlokalizowany jest szereg pomników przyrody ożywionej i nieożywionej oraz występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar Natura 2000 „Bagno Bruch koło Pyrzowic”, leżący kilka kilometrów na północ od Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach i wchodzący w skład jednego z najrozleglejszych kompleksów leśnych w Polsce – Lasów Lublinieckich. Obszar chroniony liczy nieco ponad 102 ha;
- rezerwat „Góra Grojec” leżący w widłach źródłowych odcinków rzeki Psarki wpadającej do Małej Panwi, która z kolei wpada do Odry. Rezerwat zajmuje obszar 17,5 ha i położony jest w sołectwie Lubsza. Swoją nazwę wziął od Góry Grojec, która jest izolowanym wzgórzem wapiennym,
- częściowo leżący na terenie Gminy Woźniki, park Krajobrazowy „Lasy Nad Górną Liswartą” utworzony dla ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych doliny Liswarty.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

Analiza zjawisk kryzysowych dla Gminy, została przeprowadzona w sposób szczegółowy dla poszczególnych miejscowości (10 sołectw i Miasto Woźniki), z uwzględnieniem następujących rodzajów problemów: problemy demograficzne, problemy społeczne, bezrobocie, zadłużenie, poziom bezpieczeństwa, poziom edukacji, kapitał społeczny, udział mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Analizie poddano także sferę gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-funkcjonalną. Przeanalizowano również sytuację w sferze technicznej.

W przypadku problemów demograficznych posłużono się danymi dotyczącymi liczby ludności. Jeżeli chodzi o problemy społeczne posłużono się danymi dotyczącymi osób objętych pomocą ze względu na wykluczenia, w tym: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także alkoholizm oraz niepełnosprawność. W przypadku bezrobocia, zadłużenia i przestępczości posłużono się odpowiednio danymi dotyczącymi liczby osób bezrobotnych, zadłużonych oraz liczby przestępstw, przemocy i pochodnych. Do analizy poziomu edukacji posłużyły dane dotyczące poziomu zdawalności egzaminów szkolnych. Kapitał społeczny badano w oparciu o liczbę organizacji oraz ilość wydarzeń w ramach zlecanych do realizacji organizacjom pozarządowym zadań publicznych. Analizę uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym oparto na ilości składanych przez nich wniosków oraz na ich udziale w wyborach samorządowych. W przypadku udziału mieszkańców w życiu kulturalnym oparto się głównie na danych o organizowanych wydarzeniach kulturalnych. Diagnozę problemów w sferze gospodarczej przeprowadzono na podstawie danych dotyczących prowadzonej działalności oraz ilości aktywnych przedsiębiorstw na terenie gminy. Sfera środowiskowa została przebadana na podstawie dostępnych danych środowiskowych. Na podstawie danych o obiektach użyteczności publicznej, z uwzględnieniem ich stanu technicznego oraz danych dotyczących sieci technicznych została przeanalizowana sfera przestrzenno-funkcjonalna. Na podstawie obserwacji przestrzeni publicznej dokonanej przez pracowników Urzędu Miejskiego w Woźnikach, wskazano tereny o niskich walorach estetycznych i problemach przestrzennych, przebadano także zagadnienie komunikacji publicznej. W przypadku sfery technicznej oparto się na stanie technicznym budynków budowlano – mieszkaniowych, w tym podłączenia do kanalizacji, spełniania przez budynki wymogów z zakresu ochrony środowiska i energooszczędności oraz rodzaju stosowanego ogrzewania.

3.1. Sfera społeczna

Problemy społeczne w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki zostały zidentyfikowane w oparciu o dane dotyczące liczby osób korzystających z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność.

Ponadto został także przeanalizowany problem bezrobocia i zadłużenia, bezpieczeństwa publicznego, poziomu edukacji i kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ze względu na charakter Gminy i znaczące dysproporcje pomiędzy liczbą mieszkańców w poszczególnych miejscowości, zastosowano ilościową metodę analizy porównawczej, przeprowadzoną na wartościach bezwzględnych dotyczących diagnozowanych problemów społecznych, w ujęciu procentowym. Mając na uwadze koncentrację zjawisk kryzysowych, skupiono się na skali analizowanych zjawisk.

3.1.1 Demografia

Według danych udostępnionych przez Urząd Gminy na dzień 31.12.2021 r. Gminę Woźniki zamieszkuje 9 507 osób, w tym 4 681 mężczyzn (49,24%) i 4 826 kobiet (50,76%). Średnia gęstość zaludnienia dla Gminy wynosi 74 osoby na km². W porównaniu do województwa śląskiego, średnia gęstość zaludnienia Gminy Woźniki jest ponad 4,8 razy mniejsza. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Tabela 2 Struktura ludności w odniesieniu do danych dla województwa

Jednostka terytorialna	Ludność	Płeć		Średnia gęstość zaludnienia (km ²)
		mężczyźni	kobiety	
Woźniki	9 507	4 681	4 826	74
województwo śląskie	4 455 877	2 144 179	2 311 698	361

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Woźnikach oraz na podstawie Banku Danych Lokalnych

Ogólne dane statystyczne dotyczące podziału ludności wg płci za lata 2015 – 2020 obrazuje poniższa tabela, z której wynika, że na przestrzeni analizowanych lat proporcja płci nie ulega istotnym zmianom, a w roku 2020 podobnie jak w 2015 utrzymuje się nieznaczna przewaga ilości kobiet nad mężczyznami.

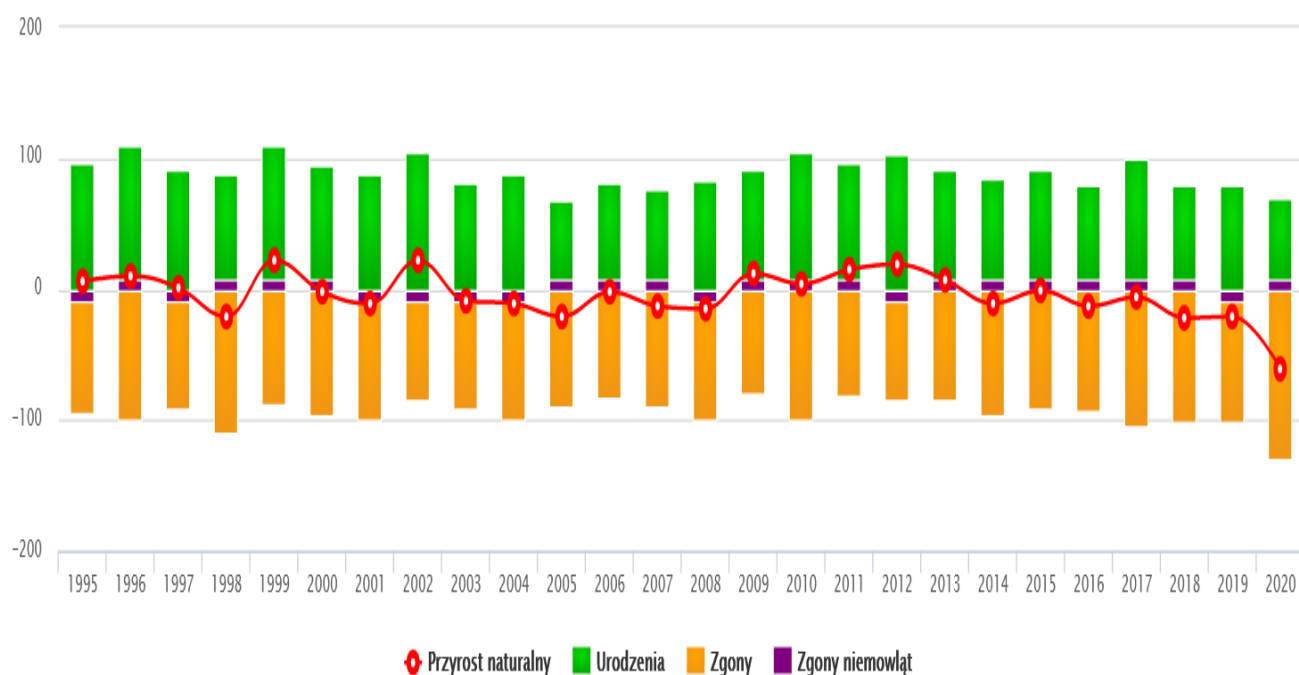
Tabela 3 Ludność wg płci w Gminie Woźniki w latach 2015 - 2020

Liczba ludności	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	9 668	9 644	9 655	9 614	9 619	9 568
mężczyźni	4 817	4 789	4 806	4 777	4 769	4 729
kobiety	4 851	4 855	4 849	4 837	4 850	4 839

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Gmina Woźniki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -61. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,36 na 1000 mieszkańców Gminy Woźniki. W 2020 roku urodziło się 69 dzieci, w tym 56,5% dziewczynek i 43,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,66 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

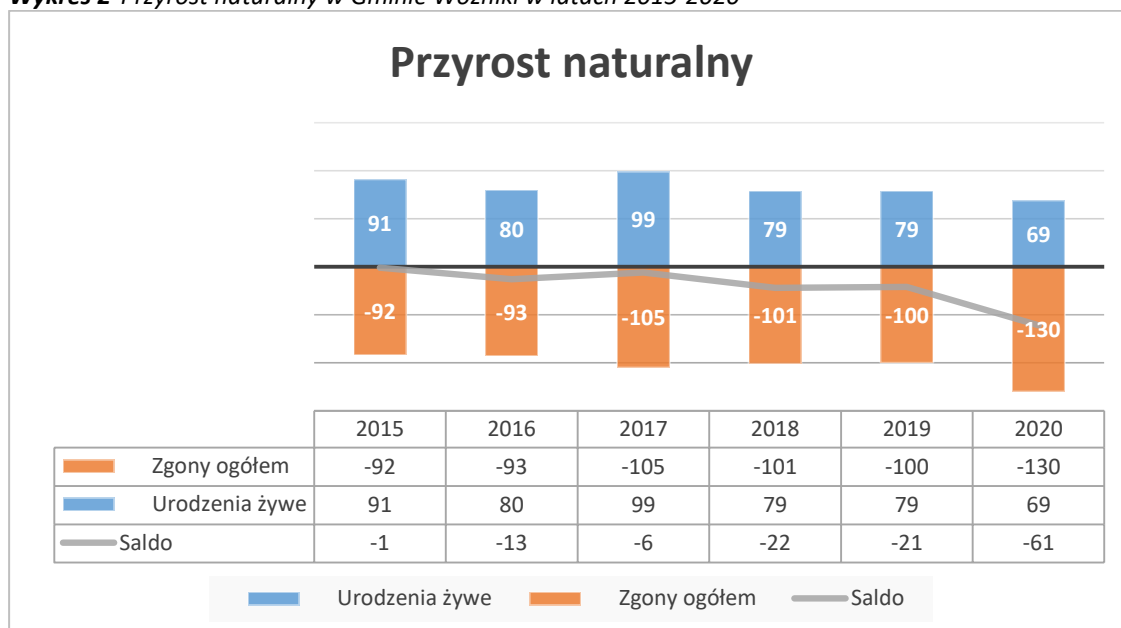
Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2020 w Gminie Woźniki

Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Podobnie podając za danymi platformy analitycznej SWAID na 2020 r., przyrost naturalny wyrażał się liczbą -61 (saldo wynikowe: -130 zgony ogółem do 69 urodzenia żywe).

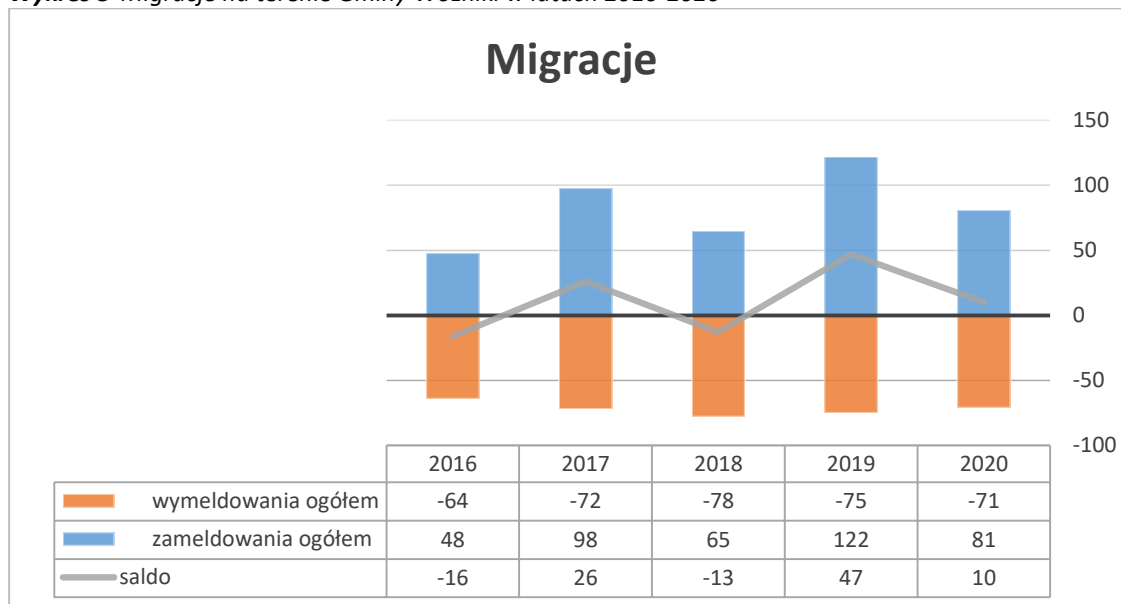
Wykres 2 Przyrost naturalny w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

W 2020 roku zarejestrowano 81 zameldowań oraz -71 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla Gminy Woźniki wynosi 10.

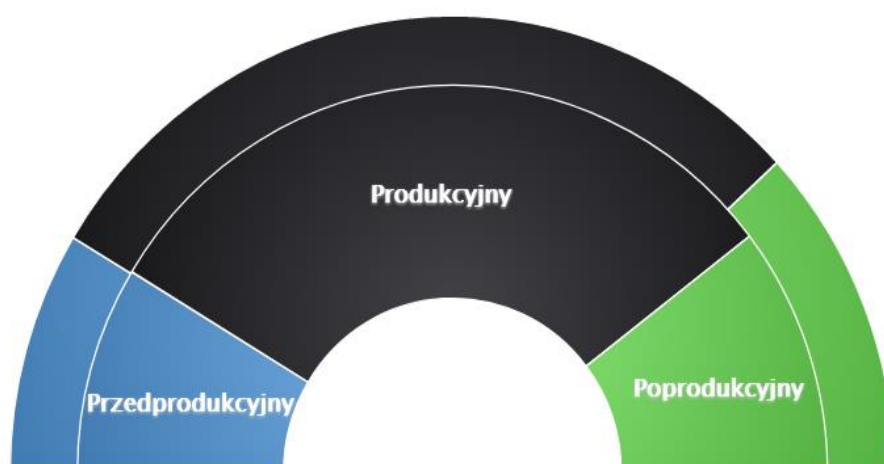
Wykres 3 Migracje na terenie Gminy Woźniki w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Wg danych na 2021 r. 61,8% mieszkańców Gminy Woźniki jest w wieku produkcyjnym, a 17,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4 Produkcyjne grupy wieku w Gminie Woźniki, 2021

Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl/>

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące ludności Gminy Woźniki w podziale na przedprodukcyjne, produkcyjne i poprodukcyjne grupy, z uwzględnieniem płci. W okresie 2015-2020 można stwierdzić, że spada liczba mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym, a rośnie w wieku poprodukcyjnym, jednakże najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest znacząco malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym.

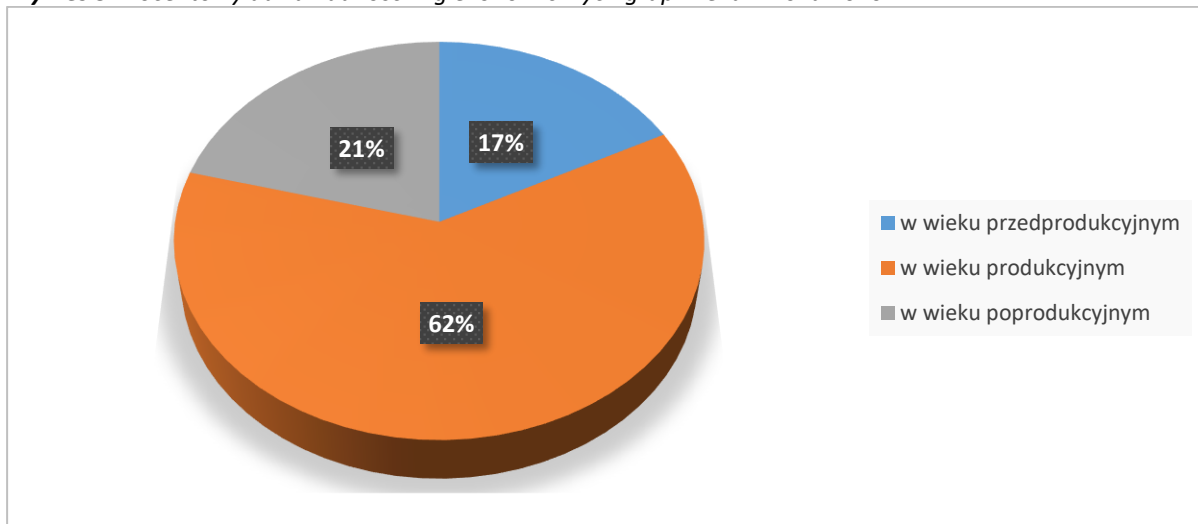
Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg. płci w Gminie Woźniki w latach 2016-2020

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	9644	9655	9614	9619	9568
mężczyźni	4789	4806	4777	4769	4729
kobiety	4855	4849	4837	4850	4839
w wieku przedprodukcyjnym					
ogółem	1723	1705	1688	1688	1661
mężczyźni	905	902	896	900	876
kobiety	818	803	792	788	785
w wieku produkcyjnym:					
ogółem	6071	6065	5979	5943	5909
mężczyźni	3259	3260	3227	3190	3177
kobiety	2812	2805	2752	2753	2732
w wieku poprodukcyjnym					
ogółem	1850	1885	1947	1988	1998
mężczyźni	625	644	654	679	676
kobiety	1225	1241	1293	1309	1322

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

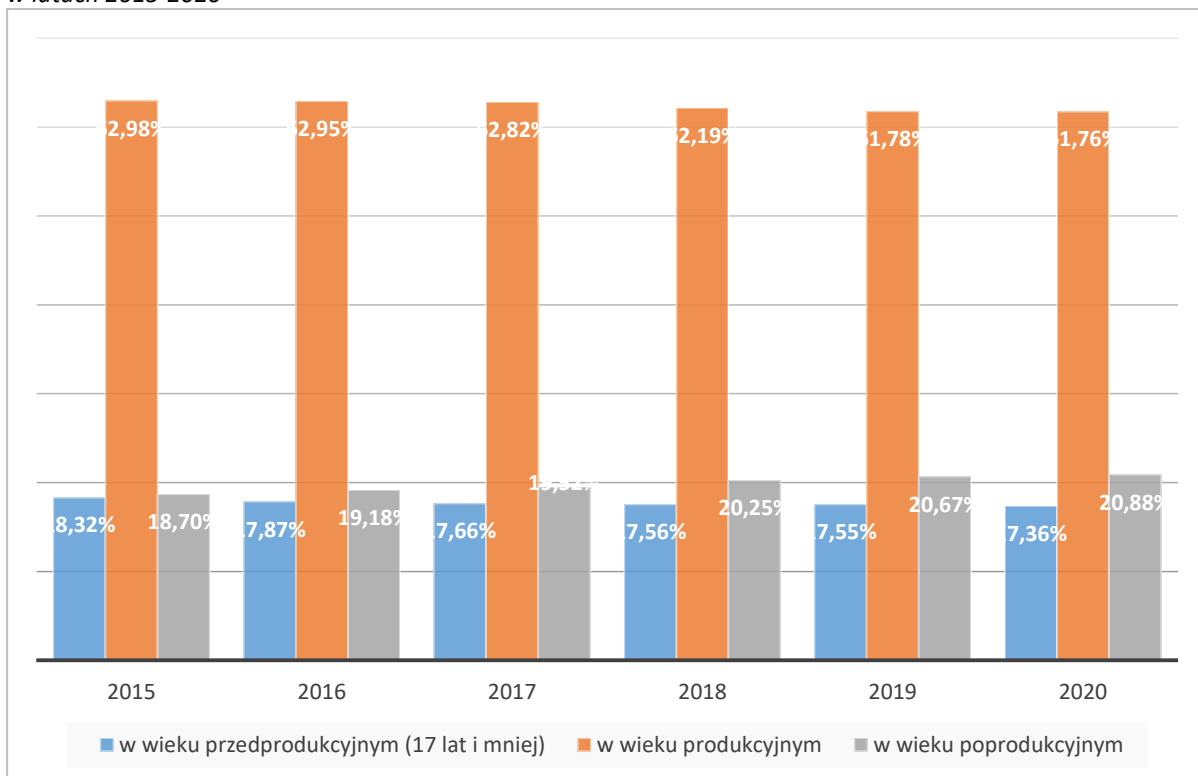
Zaprezentowane poniżej wykresy są rozwinięciem danych dla tendencji zaobserwowanych powyżej. Co prawda grupa produkcyjna z definicji stanowi najliczniejszą i najaktywniejszą grupę na rynku pracy, jednakże można zaobserwować, że udział osób z grupy produkcyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Woźniki jest obciążony stałą tendencją spadkową.

Wykres 5 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Wykres 6 Udział ludności Gminy Woźniki w poszczególnych grupach produkcyjnych z uwzględnieniem wieku, w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

W latach 2017 – 2021 liczba ludności Gminy Woźniki zmniejszyła się z 9681 osób do 9507 osób. Analizując dane dla całej Gminy za każdy rok z osobna w stosunku do badanego 2017 roku mówimy o spadku liczby ludności każdego roku. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane:

Tabela 5 Liczba ludności Gminy Woźniki w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	%
Babienica	1105	1106	1118	1099	1101	11,58%
Czarny Las	155	153	155	150	147	1,55%
Drogobycza	154	165	171	167	172	1,81%
Dyrdy	440	446	450	456	453	4,76%
Kamienica	696	700	702	690	691	7,27%
Kamieńskie Młyny	683	676	682	671	679	7,14%
Ligota Woźnicka	732	730	723	721	717	7,54%
Lubsza	968	987	1001	985	973	10,23%
Piasek	331	325	324	318	315	3,31%
Psary	1317	1317	1334	1316	1320	13,88%
Miasto Woźniki	3100	3061	3025	2986	2939	30,91%
Suma	9681	9666	9685	9559	9507	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Woźnikach

Po przeprowadzonej analizie można stwierdzić, że największymi miejscowościami uwzględniając liczbę ludności są: Miasto Woźniki (2939 mieszkańców, co stanowi 30,91% wszystkich mieszkańców gminy), Psary (1320 mieszkańców, co stanowi 13,88% wszystkich mieszkańców gminy), Babienica (1101 mieszkańców, co stanowi 11,58%) oraz Lubsza (973 mieszkańców, co stanowi 10,23%). W trakcie ostatnich 5 lat w Gminie obserwuje się minimalny spadek całkowitej liczby mieszkańców, natomiast w poszczególnych miejscowościach sytuacja jest zmienna.

Podsumowanie analizy danych dotyczących problemów demograficznych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 6 Podsumowanie - problemy demograficzne w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	PROBLEMY DEMOGRAFICZNE		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Babienica			W trakcie ostatnich 5 lat w Gminie obserwuje się minimalny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.
Czarny Las			Zanotowany spadek ilości mieszkańców w badanym okresie.
Drogobycza			W trakcie ostatnich 5 lat w Gminie obserwuje się minimalny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.
Dyrdy			Zanotowany spadek ilości mieszkańców w badanym okresie.
Kamienica			W trakcie ostatnich 5 lat w Gminie obserwuje się minimalny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.
Kamieńskie Młyny			
Ligota Woźnicka			Zanotowany spadek ilości mieszkańców w badanym okresie.
Lubsza			
Piasek			
Psary			W trakcie ostatnich 5 lat w Gminie obserwuje się minimalny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.
Miasto Woźniki			Zanotowany spadek ilości mieszkańców w badanym okresie.

Źródło: opracowanie własne

3.1.2 Problemy społeczne

Analizując dane dotyczące pomocy społecznej na obszarze Gminy Woźniki wskazać należy liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Zarówno w przypadku województwa, jak i w przypadku Gminy można zaobserwować tendencję spadkową wskazującą na postępujący proces wzrastania zamożności społeczeństwa na terenie Gminy. Niemniej jednak, wysoka wartość wskaźnika pomocy wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych przez Gminę na zidentyfikowanym obszarze interwencji.

Tabela 7 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Woźniki w latach 2016-2020 w odniesieniu do danych dla województwa

Jednostka terytorialna	2016	2017	2018	2019	2020
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
Woźniki	163	148	119	106	77
województwo śląskie	88 500	80 444	73 516	69 061	64 158

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Poniższa tabela jest szczegółowym rozwinięciem danych dla tendencji zaobserwowanych powyżej, przy uwzględnieniu kryterium dochodowego. Maleje liczba gospodarstw korzystających z pomocy poniżej kryterium dochodowego, powyżej tego kryterium sytuacja jest dynamiczna w poszczególnych latach, ale też obserwuje się końcowy spadek.

Tabela 8 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Woźniki wg kryterium dochodowego w latach 2015-2020

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	170	163	148	119	106	77
poniżej kryterium dochodowego	127	118	108	77	63	46
powyżej kryterium dochodowego	43	45	40	42	43	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Podobnie analizując za ten sam okres osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, można zaobserwować ogólną tendencję spadkową, ale tym razem stałą (lata 2016-2020).

Tabela 9 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	468	429	354	260	227	173
poniżej kryterium dochodowego	365	316	259	179	143	93
powyżej kryterium dochodowego	103	113	95	81	84	80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

W przypadku analizy za ten sam okres, świadczeń na rzecz rodziny - można zaobserwować, że po chwilowych wzrostach tych świadczeń, można mówić o ich generalnym spadku na przestrzeni badanego okresu (lata 2016-2020).

Tabela 10 Świadczenia na rzecz rodziny w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Korzystający ze świadczeń rodzinnych	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	308	317	337	335	313	269
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	595	622	634	638	602	539
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	542	573	594	597	565	505
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	30,8%	32,6%	34,6%	35,1%	33,6%	30,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Jeśli chodzi o kwotę przyznanych dodatków mieszkaniowych, podobnie jak w województwie śląskim, na obszarze Gminy Woźniki zauważalna jest tendencja spadkowa (z roku na rok sukcesywnie maleje), jednakże dalej utrzymuje się na wysokim poziomie. Wskazuje to na konieczność podjęcia odpowiednich działań przez Gminę na zidentyfikowanym obszarze interwencji.

Tabela 11 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie Woźniki z uwzględnieniem danych dla województwa w latach 2016-2020

Jednostka terytorialna	2016	2017	2018	2019	2020
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
Woźniki	317	311	239	199	189
województwo śląskie	680 864	618 025	562 716	512 455	457 531

Źródło: Opracowanie na podstawie: Banku Danych Lokalnych

Ubóstwo

Analizując dane za ostatnie 5 lat można stwierdzić, że udział rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na problem ubóstwa sukcesywnie maleje, jednak wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie.

Tabela 12 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na ubóstwo w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	% liczba osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób objętych pomocą w Gminie
Babienica	7	6	3	2	3	6,82
Czarny Las	7	6	5	3	1	2,27
Drogobycza	1	2	2	2	1	2,27
Dyrdy	4	3	6	1	1	2,27
Kamienica	7	5	4	2	3	6,82
Kamieńskie Młyny	3	2	1	2	5	11,36
Ligota Woźnicka	7	4	2	3	3	6,82
Lubsza	10	6	4	4	4	9,09
Piasek	3	2	1	0	1	2,27
Psary	13	12	12	12	8	18,18
Miasto Woźniki	47	34	26	19	14	31,82
RAZEM	109	82	66	50	44	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez M-GOPS w Woźnikach

Uwzględniając skalę ubóstwa, największa koncentracja problemów występuje w: Mieście Woźniki (31,82%), sołectwie Psary (18,18%), sołectwie Kamieńskie Młyny (11,36%), sołectwie Lubsza (9,09%), sołectwie Babienica, Kamienica i Ligota Woźnicka (po 6,82) oraz sołectwie Czarny Las, Drogobycza, Dyrdy i Piasek (po 2,27%).

Pogłębiona analiza danych dotyczących ubóstwa na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona w oparciu o wywiad ekspercki z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy, jako przyczyny ubóstwa wskazali przede wszystkim: bezrobocie, niepełnosprawność w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy alkoholowe.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest istotnym rodzajem dysfunkcji, gdyż prowadzi do zaniedbań w rozwoju najmłodszych mieszkańców gminy i w rezultacie sprzyja utrwalaniu negatywnych postaw i zachowań. Analizując dane za ostatnie 5 lat można stwierdzić, że udział osób objętych pomocą ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych sukcesywnie maleje, jednak wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie.

Tabela 13 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	% liczba osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób objętych pomocą w Gminie
Babienica	1	1	1	1	1	12,50
Czarny Las	3	2	2	0	0	0,00
Drogobycza	0	0	0	0	0	0,00
Dyrdy	3	2	1	0	0	0,00
Kamienica	1	1	2	2	1	12,50
Kamieńskie Młyny	1	1	1	1	0	0,00
Ligota Woźnicka	1	2	0	0	0	0,00
Lubsza	1	0	0	0	2	25,00
Piasek	1	1	0	0	0	0,00
Psary	2	3	3	3	2	25,00
Miasto Woźniki	12	9	7	4	2	25,00
RAZEM	26	22	17	11	8	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez M-GOPS w Woźnikach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że problem jest najbardziej odczuwalny w: Mieście Woźniki, sołectwie Psary i Lubsza (po 25,00%) oraz w sołectwie Babienica i Kamienica (po 12,50%). Powyższy problem nie występuje obecnie w sołectwach: Czarny Las, Drogobycza, Dyrdy, Ligota Woźnicka, Kamieńskie Młyny oraz Piasek.

Niepełnosprawność i pomoc osobom starszym i schorowanym

W latach 2017 – 2020 liczba osób objętych pomocą ze względu na niepełnosprawność ulegała wahaniom (spadkom i wzrostom). Jednakże łącznie w 2017 roku pomocą objętych było 69 osób, w 2021 roku 32 osoby, co wskazuje na tendencję spadkową w całym tym okresie. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane:

Tabela 14 Udział osób objętych pomocą M-GOPS ze względu na niepełnosprawność w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	% liczba osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób objętych pomocą w Gminie
Babienica	3	3	2	1	1	3,13
Czarny Las	3	3	3	2	1	3,13
Drogobycza	2	2	2	1	1	3,13
Dyrdy	3	3	5	0	0	0,00
Kamienica	4	2	2	1	2	6,25
Kamieńskie Młyny	3	3	3	3	2	6,25
Ligota Woźnicka	4	2	1	2	3	9,38
Lubsza	8	4	3	2	3	9,38

Piasek	4	3	3	0	0	0,00
Psary	6	6	8	8	6	18,75
Miasto Woźniki	29	29	20	15	13	40,63
RAZEM	69	60	52	35	32	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez M-GOPS w Woźnikach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że największym wsparciem ze względu na problemy niepełnosprawności są osoby w: Mieście Woźniki (40,63%), sołectwie Psary (18,75%), sołectwie Lubsza i Ligota Woźnicka (po 9,38%), sołectwie Kamienica i Kamieńskie Młyny (po 6,25%) oraz sołectwie Babienica, Czarny Las i Drogobycza (po 3,13%).

Alkoholizm

W latach 2017 – 2021 liczba osób objętych pomocą ze względu na alkoholizm definitywnie spadła. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane:

Tabela 15 Udział rodzin objętych pomocą M-GOPS ze względu na alkoholizm w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	% liczba osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób objętych pomocą w Gminie
Babienica	0	1	1	0	0	0,00
Czarny Las	2	1	0	0	0	0,00
Drogobycza	0	0	0	1	1	20,00
Dyrdy	0	0	0	0	0	0,00
Kamienica	0	0	0	0	0	0,00
Kamieńskie Młyny	0	0	0	0	1	20,00
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	0	0,00
Lubsza	1	1	0	0	1	20,00
Piasek	0	0	0	0	0	0,00
Psary	0	1	1	0	0	0,00
Miasto Woźniki	1	1	0	0	2	40,00
RAZEM	4	5	2	1	5	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez M-GOPS w Woźnikach

Problem alkoholizmu występuje w: Mieście Woźniki (40,00%) oraz w sołectwie Drogobycza, Kamieńskie Młyny i Lubsza (po 20,00%).

Bezrobocie

W Gminie Woźniki na 1000 mieszkańców pracuje 112 osób. 59,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 40,4% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Woźniki wynosiło w 2020 roku 6,2% (9,1% wśród kobiet i 3,7% wśród mężczyzn). W 2020 roku

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Woźniki wynosiło 4 660,07 PLN, co odpowiada 84,40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Woźniki 1015 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 496 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -519.

Wykres 7 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Woźniki lata 2004-2020

Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl/>

W latach 2017 – 2020 liczba osób objętych pomocą ze względu na bezrobocie sukcesywnie spada. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane:

Tabela 16 Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą GOPS w latach 2017-2021

Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021	% liczba osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób objętych pomocą w Gminie
Babienica	2	3	0	2	0	0,00
Czarny Las	4	5	2	1	0	0,00
Drogobycza	0	1	1	0	0	0,00
Dyrdy	2	3	2	1	1	4,00
Kamienica	3	3	4	3	3	12,00
Kamieńskie Młyny	3	1	2	2	3	12,00
Ligota Woźnicka	3	0	0	2	2	8,00
Lubsza	11	5	3	1	2	8,00
Piasek	2	2	1	1	1	4,00
Psary	6	6	7	4	3	12,00
Miasto Woźniki	28	18	14	11	10	40,00
RAZEM	64	47	36	28	25	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez M-GOPS w Woźnikach

Największy udział osób objętych pomocą ze względu na występowanie problemu bezrobocia na terenie Gminy odnotowano w: Mieście Woźniki (40,00%), sołectwie Kamienica,

Kamieńskie Młyny i Psary (po 12,00%), sołectwie Ligota Woźnicka i Lubsza (po 8,00%) oraz w sołectwie Dyrdy i Piasek (po 4,00%).

Dopełnieniem obserwacji powyższego zjawiska może być wyszczególnienie przez pracowników M-GOPS struktury bezrobocia które udało się zidentyfikować u części osób objętych pomocą w poszczególnych miejscowościach Gminy. Uwzględniając aktualną sytuację jako przyczyny bezrobocia można zakwalifikować:

- niskie kwalifikacje zawodowe,
- brak doświadczenia zawodowego,
- długotrwała choroba,
- wiek przedemerytalny (bezrobotny nieatrakcyjny na rynku pracy),
- problem alkoholowy,
- długotrwałe bezrobocie,
- podejmowanie prac dorywczych tylko w sezonie letnim.

3.1.3 Zadłużenie

Zadłużenie z tytułu najmu lokalu oraz odbiór ścieków jest jednym z istotnych problemów wpływających na poziom ubóstwa mieszkańców gminy. Problem ten z różnym nasileniem pojawia się w każdej z miejscowości.

Tabela 17 Liczba osób oraz łączna wartość zadłużenia z tytułu najmu lokalu w rozbiu na rejony w 2021 r.

Miejscowość	Liczba osób posiadających zadłużenie	Wysokość zadłużenia [zł]
Babienica	-	-
Czarny Las	3	17 508,23
Drogobycza	-	-
Dyrdy	-	-
Kamienica	-	-
Kamieńskie Młyny	-	-
Ligota Woźnicka	2	4 4024,97
Lubsza	-	-
Piasek	-	-
Psary	-	-
Miasto Woźniki	18	85 160,77
Razem	23	146 693,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Woźnikach

Z powyższych danych wynika, że najwyższe i jedyne zadłużenie mieszkańców z tytułu najmu lokalu występuje w Mieście Woźniki (18 osób), Czarnym Lesie (3 osoby) oraz Ligocie Woźnickiej (2 osoby).

Tabela 19 Ilość przestępstw na terenie Gminy Woźniki w latach 2017-2021

Lp.	Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Babienica	0	3*	0	0	3*
	ul. Stawowa	0	0	0	0	3
	ul. Zielona	0	0	1	0	1
	ul. Główna	0	2	0	1	1
	ul. Wolności	0	0	1	0	2
	ul. Krótka	0	0	0	1	0
Razem		0	5	2	2	10
2.	Czarny Las	0	0	0	2*	0
Razem		0	0	0	2	0
3.	Drogobycza	0	0	0	0	0
	ul. Główna	0	1	0	0	0
Razem		0	1	0	0	0
4.	Kamienica	0	1*	0	0	2*
	ul. Częstochowska	2	1	3	1	2
	ul. Powstańców	1	0	2	1	0
	ul. Lubliniecka	0	1	0	0	0
	ul. Podgórna	0	0	1	0	0
Razem		3	3	6	2	4
5.	Kamieńskie Młyny	0	0	0	0	0
	ul. Romanowska	1	0	0	0	0
	ul. Tysiąclecia	0	0	0	2	2
Razem		1	0	0	2	2
6.	Ligota Woźnicka	0	0	0	0	0
	ul. Szkolna	0	0	1	0	0
Razem		0	0	1	0	0
7.	Lubsza	1*	0	1*	8*	3*
	ul. Lompy	1	1	1	0	1
	ul. Szkolna	1	0	0	0	1
	W-908	0	0	1	0	0
	ul. Ligocka	0	0	0	0	3
Razem		3	1	3	8	8
8.	Piasek	1*	1*	1*	0	0
	ul. Bytomska	0	1	0	0	1
	ul. Szkolna	0	0	0	1	0
	ul. Wolności	0	0	0	1	0
	ul. Bukowiecka	0	0	0	0	1
	ul. Strażacka	0	0	0	0	1
	ul. Leśna	0	0	0	0	1
Razem		1	2	1	2	4
9.	Psary	1*	1*	0	1*	0
	ul. Lompy	0	2	2	2	0
	ul. Strażacka	0	0	0	0	1
	ul. Szkolna	0	1	1	0	0
	ul. Poznańska	1	1	1	1	2
	ul. Główna	1	2	2	1	2
	ul. Wojska Polskiego	0	1	0	0	0
	ul. Lipowa	0	0	0	1	0
	ul. Dworcowa	0	0	0	1	0
	ul. Powstańców	0	0	0	0	2
	ul. Strzebińska	0	0	0	0	2
Razem		3	8	6	7	9
10.	Woźniki	4*	8*	19*	10*	8*

ul. Rynek	0	0	0	2	1
ul. Tarnogórska	0	1	0	0	1
ul. Solarnia	1	0	0	0	4
ul. Asfaltowa	0	1	1	2	3
ul. Chopina	0	1	0	1	2
ul. Młyńska	1	0	0	0	2
ul. Śliwa	1	0	0	1	0
ul. Górna	1	0	0	0	0
ul. Karola Miarki	3	0	0	2	0
ul. Obrony Narodowej	2	0	0	0	2
ul. Dworcowa	1	6	1	4	3
ul. Nowa	1	0	0	0	0
ul. Kopernika	1	0	1	0	0
ul. Sportowa	1	0	0	0	0
ul. 3 Maja	0	2	0	0	1
ul. Ks. Kiebla	0	1	1	0	0
ul. Kwiatowa	0	2	0	0	0
ul. Koziegłowska	0	1	2	0	8
ul. Kościuszki	0	1	0	0	0
ul. Sulów	0	1	0	0	0
ul. Moniuszki	0	1	0	0	0
ul. Tysiąclecia	0	0	1	0	0
ul. Krakowska	0	0	1	0	1
ul. Kawalerii	0	0	1	0	2
ul. Górale	0	0	0	1	0
ul. Czarny Las	0	0	0	2	0
ul. Dąbrowa	0	0	0	1	0
ul. Czarnoleśna	0	0	0	1	0
ul. Powstańców	0	0	0	1	1
ul. Gen. Pułaskiego	0	0	0	1	0
ul. Cegielniana	0	0	0	0	1
ul. Leśna	0	0	0	0	1
ul. Piechoty	0	0	0	0	1
ul. Łąkowa	0	0	0	0	1
ul. Kopernika	0	0	0	0	1
ul. Krzyżowa	0	0	0	0	1
ul. Miodowa	0	0	0	0	1
ul. Tadeusza Kościuszki	0	0	0	0	1
ul. Woźnicka	0	0	0	0	2
ul. Szkolna	0	0	0	0	1
autostrada A1	0	0	1	4	7
Razem	17	26	29	33	57
Łącznie	28	46	48	58	94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Komendanta komisariatu Policji w Woźnikach

*Ilość przestępstw zaistniałych w Mieście/danym sołectwie bez możliwości dookreślenia konkretnej ulicy
 Uwaga! Przestępstwa mające miejsce w sołectwie Dyrdy zostały wykazane w przestępstwach zaistniałych na terenie Miasta Woźniki

Tabela 20 Ilość wykroczeń na terenie Gminy Woźniki w latach 2017-2021

Lp.	Miejscowość	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Babienica	3	2	6	5	5
2.	Czarny Las	0	1	2	2	3
3.	Drogobycza	1	1	0	1	0
4.	Dyrdy	5	1	4	4	1

5.	Kamienica	7	6	4	5	10
6.	Kamieńskie Młyny	7	2	3	8	4
7.	Ligota Woźnicka	3	3	1	1	4
8.	Lubsza	7	11	19	7	6
9.	Piasek	8	7	11	5	8
10.	Psary	11	7	9	14	16
11.	Miasto Woźniki	69	83	83	100 w tym 11 na A1	138 w tym 18 na A1
RAZEM		121	124	142	152	195

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Komendanta komisariatu Policji w Woźnikach

Powyższe tabele przedstawiają szczegółowe dane dotyczące przestępstw i wykroczeń na terenie Gminy Woźniki z uwzględnieniem poszczególnych miejscowości. Biorąc pod uwagę 2021 rok najwięcej przestępstw miało miejsce w Mieście Woźniki (60,64%), sołectwie Babienica (17,54%), sołectwie Psary (15,79%) oraz w sołectwie Lubsza (14,04%). Z kolei jeśli chodzi o wykroczenia to w 2021 roku najwięcej było ich w Mieście Woźniki (70,77%), sołectwie Psary (8,21%), sołectwie Kamienica (5,13%) oraz sołectwie Piasek (4,1%).

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskanych podczas wywiadu eksperckiego wynika, że na terenie Gminy jest obecna przemoc domowa. Potwierdzają to „Niebieskie karty” zakładane rodzinom, w których Czarny Las, Kamienica, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Psary oraz Miasto Woźniki. Bezpieczeństwo mieszkańców zostało także przeanalizowane ze względu na dostępne dane dotyczące ilości wypadków samochodowych na terenie Gminy.

Tabela 21 Ilość zdarzeń drogowych na terenie Gminy Woźniki w których uczestnik zdarzenia poniósł śmierć bądź został lekko/ciężko ranny, w latach 2015-2022 (do 31.05)

Lp.	Miejscowość	Zdarzenia	Zmarli	Ciężko ranni	Lekko ranni
1.	Babienica	11	0	0	1
2.	Czarny Las	2	0	0	0
3.	Dyrdy	8	0	0	0
4.	Drogobycza	19	0	0	1
5.	Kamienica	48	0	0	2
6.	Kamieńskie Młyny	12	0	1	0
7.	Ligota Woźnicka	2	0	0	0
8.	Lubsza	53	1	2	5
9.	Piasek	70	0	1	3
10.	Psary	56	0	4	3
11.	Miasto Woźniki	438	6	6	29
SUMA		719	7	14	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SEWIK

Z uwagi na szereg zdarzeń drogowych mających miejsce na parkingach, pominięto

w analizie zdarzenia, w których nikt nie odniósł obrażeń. Powyższe dane wskazują, że największa ilość wypadków w odniesieniu do Gminy Woźniki występuje w: Mieście Woźniki (438 zdarzeń), sołectwie Piasek (70 zdarzeń), sołectwie Psary (56 zdarzeń), sołectwie Lubsza (53 zdarzenia) oraz sołectwie Kamienica (48 zdarzeń). W pozostałych sołectwach ilość zdarzeń nie przekracza liczby 20. Najmniej zdarzeń było w sołectwie Czarny Las i Ligota Woźnicka (po 2 zdarzenia).

3.1.5 Edukacja

Na system oświaty Gminy Woźniki składają się następujące jednostki przedszkolne i szkolne:

- Przedszkole w Psarach,
- Przedszkole "Wesołe Krasnoludki" w Woźnikach.
- Szkoła Podstawowa w Lubszy im. Józefa Lompy,
- Szkoła Podstawowa w Psarach,
- Szkoła Podstawowa w Kamienicy,
- Szkoła Podstawowa w Woźnikach - Ligota Woźnicka,
- Szkoła Podstawowa w Woźnikach im. Józefa Lompy.

Ponadto na system oświaty składają się także placówki niepubliczne:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamieńskich Młynach
- Niepubliczne Przedszkole w Kamieńskich Młynach.

Szczegółowe dane GUS w zakresie placówek edukacyjnych, ich oddziałów, miejsc, liczby uczniów i dzieci przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 22 Obiekty edukacyjne na terenie Gminy Woźniki

Edukacja	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Placówki wychowania przedszkolnego	7	6	6	6	6
w tym przedszkola	3	3	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	188	181	238	236	b.d.
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	293	290	308	292	279
W tym w przedszkolach	188	191	213	204	197
Szkoły podstawowe	6	6	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	551	644	734	761	753
Szkoły gimnazjalne	3	1	1	0	0
Uczniowie szkół gimnazjalnych	254	165	78	0	0
Żłobki i kluby dziecięce	0	0	0	0	0
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Tabela 23 Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Woźniki w latach szkolnych do 2020 r.

Szkoły Podstawowe	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Szkoły	6	6	6	6	6	6
oddziały	44	41	47	55	59	58
uczniowie	594	551	644	734	761	753

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Tabela 24 Przedszkola na terenie Gminy Woźniki w latach szkolnych do 2020 r.

Wychowanie przedszkolne	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	6	7	6	6	6	6
oddziały	15	16	15	16	16	15
miejsca	193	188	181	238	-	-
dzieci	246	293	290	308	292	279

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

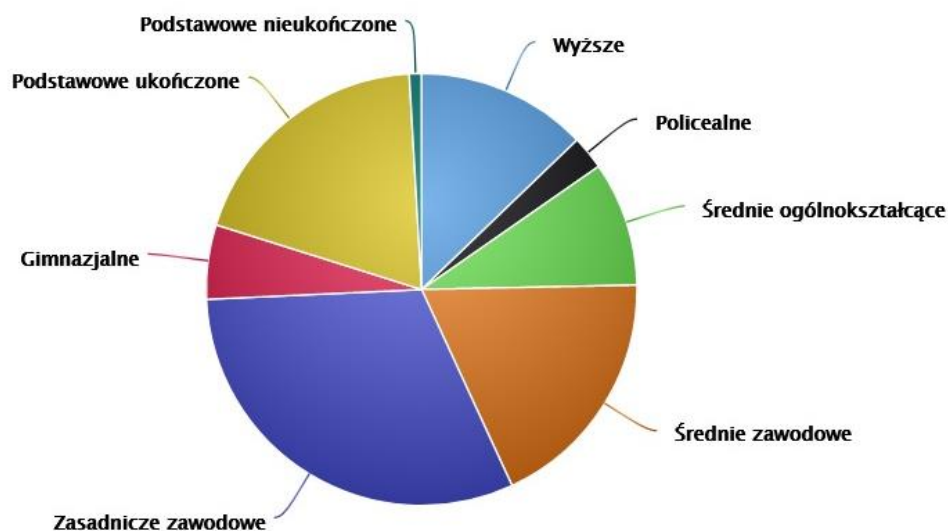
Tabela 25 Oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych w latach szkolnych do 2020 r.

Oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych i liczba dzieci	2016	2017	2018	2019	2020
oddziały (klasy, grupy)	7	5	5	5	5
dzieci	105	99	95	88	82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Odnosząc się do poziomu wykształcenia to według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku: 12,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 9,3% średnie ogólnokształcące, a 18,4% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 31,2% mieszkańców Gminy Woźniki, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 19,3% podstawowym ukończonym. 0,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 9 Poziom wykształcenia – Gmina Woźniki

Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

W oparciu o dane dotyczące wyników egzaminów ósmoklasisty przeprowadzanych w Szkołach Podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Woźniki, dokonano analizy poziomu edukacji. Analiza danych dotyczących poziomu zdawalności egzaminu po klasie VIII w Szkołach Podstawowych na terenie Gminy Woźniki pozwala na stwierdzenie, że w roku szkolnym 2021/2022 najslabiej egzamin zdali uczniowie Szkoły Podstawowej w Psarach ze średnim wynikiem z języka polskiego i matematyki na poziomie odpowiednio 49% oraz 53%. Natomiast egzamin z języka angielskiego najslabiej w roku szkolnym 2021/2022 napisali uczniowie Szkoły Podstawowej w Woźnikach - Ligota Woźnicka ze średnim wynikiem 55,88%. Dokonano kodyfikacji powyższych danych adekwatnie do określonych granic obwodów publicznych szkół podstawowych ustalonych dla Gminy Woźniki. Dane do analizy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 26 Egzamin po VIII klasie w roku szkolnym 2021/2022

ROK SZKOLNY 2021/2022											
Nazwa SP	Rodzaj egzaminu	Część humanistyczna			Część matematyczna			Rodzaj egzaminu	Część językowa		
		J. polski			Matematyka				język angielski		
		Liczba uczniów	Min. - Max.	Śr. wynik	Liczba uczniów	Min. - Max.	Śr. wynik		Liczba uczniów	Min. - Max.	Śr. wynik
Szkoła Podstawowa w Lubszy im. Józefa Lompy	standardowy	12	33% - 78%	56%	12	16% - 100%	67%	standardowy	12	13% - 100%	71%
Szkoła Podstawowa w Psarach	standardowy	25	16% - 71%	49%	25	8% - 100%	53%	standardowy	25	9% - 100%	65%
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	standardowy	20	27% - 98%	62%	20	12% - 100%	58%	standardowy	18	11% - 100%	57%
Szkoła Podstawowa w Woźnikach - Ligota Woźnicka	standardowy	9	42% - 80%	68,89%	9	20% - 96%	58,22%	standardowy	8	20% - 93%	55,88%
Szkoła Podstawowa im. Józefa Lompy w Woźnikach	standardowy	33	33% - 82%	59,34%	33	16% - 100%	60,73%	standardowy	33	15% - 100%	75,43%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejskiego w Woźnikach

3.1.6 Kapitał społeczny

W ramach sektora NGO w Gminie Woźniki w roku 2022 zarejestrowanych jest 41 NGO. Poniżej przedstawiono wykaz organizacji z uwzględnieniem przyporządkowania do poszczególnych miejscowości.

Ochotnicze Straże Pożarne:

1. Ochotnicza Straż Pożarna Babienica, 42-287 Babienica;
2. Ochotnicza Straż Pożarna Kamieńskie Młyny, 42-287 Kamieńskie Młyny;
3. Ochotnicza Straż Pożarna Ligota Woźnicka, 42-289 Woźniki;
4. Ochotnicza Straż Pożarna Lubsza ŚL, 42-287 Lubsza;
5. Ochotnicza Straż Pożarna Piasek, 42-287 Piasek;
6. Ochotnicza Straż Pożarna Psary, 42-287 Psary;
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Kamienicy, 42-287 Kamienica;
8. Ochotnicza Straż Pożarna Woźniki, 42-289 Woźniki;

Kluby piłkarskie i sportowe:

1. Ludowy Klub Sportowy "WARTA" KAMIEŃSKIE MŁYNY, 42-287 Kamieńskie Młyny;
2. Ludowy Klub Sportowy Orzeł Psary Babienica , 42-287 Psary;
3. Miejski Ludowy Klub Sportowy WOŹNIKI, 42-289 Woźniki;
4. ŚLĄSKI KLUB KARATE I KICK-BOXINGU, 42-287 Lubsza;
5. Uczniowski Klub Sportowy, 42-289 Woźniki;
6. UKS ORZEŁ PSARY, 42-287 Psary;

Inne organizacje:

1. Stowarzyszenie Miłośników Kowalstwa im. Walentego Roździeńskiego, 42-289 Woźniki;
2. Koło Gospodyń Wiejskich "Przebojowe" w Psarach, 42-287 Psary;
3. Koło Gospodyń Wiejskich FRELKI w Lubszy , 42-287 Lubsza;
4. Koło Gospodyń Wiejskich GOSPODARNE w Kamienicy, 42-287 Kamienica;
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Babienicy, 42-287 Babienica;
6. Koło Gospodyń Wiejskich w Kamieńskich Młynach, 42-287 Kamieńskie Młyny;
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Ligocie Woźnickiej, 42-289 Woźniki;
8. Koło Gospodyń Wiejskich w Piasku, 42-287 Piasek;
9. Polski Związek Wędkarski Okręg Częstochowa, 42-202 Częstochowa;

10. PZD Rodzinny Ogród Działkowy im. J. Lompy w Woźnikach, 42-289 Woźniki;
11. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - koło Woźniki, 00-026 Warszawa;
12. PZHGP Okręg Częstochowa Sekcja Psary, 42-200 Częstochowa;
13. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Sekcja Woźniki, 42-200 Częstochowa;
14. Rzymskokatolicka Parafia Św. Franciszka z Asyżu, kościół w Dyrdach, 42-660 Kalety;
15. Stowarzyszenie Pszczelarzy w Woźnikach, 42-289 Woźniki;
16. Stowarzyszenie Mieszkańców Ziemi Woźnickiej Przyjazna Gmina, 42-287 Kamienica;
17. Stowarzyszenie Miłośników Gry na Instrumentach Dętych „AleGro”, 42-287 Kamienica;
18. STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW ZIEMI LUBSZECKIEJ, 42-287 Lubsha;
19. Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Dyrdy-Sośnica, 42-289 Woźniki;
20. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kamieńskie Młyny , 42-287 Kamieńskie Młyny;
21. Stowarzyszenie Społeczno-Sportowe "Humane", 42-289 Woźniki;
22. Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Woźnikach, 42-289 Woźniki;
23. Stowarzyszenie zwykłe "Granica", 42-283 Niwy;
24. Stowarzyszenie Zwykłe GIRLANDA, 42-287 Piasek;
25. Stowarzyszenie zwykłe KULTURALNI, 42-289 Woźniki;
26. YAQ PROJEKT PRACOWNIA ROZWOJU SPOŁECZNEGO, 42-289 Woźniki;
27. Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych w Śliwie, 42-289 Woźniki.

Podsumowując zestawienie, najlepsza sytuacja pod względem aktywności NGO miała miejsce w Woźnikach, gdzie swoją siedzibę posiada 13 organizacji (31,71%). Po 5 organizacji (12,20%) posiadają Kamienica i Psary, po 4 organizacje (9,76%) Kamieńskie Młyny i Lubsha, po 3 (7,32%) Piasek, po 2 (4,88%) Babienica, Dyrdy i Ligota Woźnicka, po 1 (2,44%) Czarny Las. W Drogobyczu nie odnotowano NGO, które wykazywałyby aktywność na polu wykonywania działań własnych Gminy.

Tabela 27 Wydarzenia z dziedziny sportu i rekreacji realizowane w ramach zadań publicznych na terenie Gminy Woźniki w latach 2019-2021 (opracowanie na podstawie ofert i sprawozdań z realizacji zadań publicznych zleconych przez Gminę Woźniki w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)

Miejscowość	2019		2020		2021	
	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników
Babienica	0	0	0	0	0	0
Czarny Las	0	0	0	0	0	0
Drogobycza	0	0	0	0	0	0
Dyrdy	1	140	0	0	2	100

Kamienica	1	40	1	20	0	0
Kamieńskie Młyny	4	120	4	150	3	110
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	0	0
Lubsza	2	45	1	0	0	0
Piasek	0	0	0	0	0	0
Psary	8	363	6	304	6	200
Miasto Woźniki	10	895	8	520	12	801
Razem	26	1603	20	994	23	1211

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Woźnikach

Działające na terenie Gminy Woźniki organizacje wykazują zmienną aktywność w organizacji wydarzeń z dziedziny sportu i rekreacji. Największa aktywność (26 wydarzeń) była w 2019 roku. Następnie w 2020 roku aktywność ta spadła (20 wydarzeń), aby w 2021 roku znowu wzrosnąć (23 wydarzenia).

3.1.7 Kultura

Zadania Gminy w zakresie kultury są realizowane bezpośrednio przez Referat Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Woźnikach, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach oraz Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Woźnikach im. Józefa Lompy, we współpracy z instytucjami i środowiskami twórczymi. Przedmiotem działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Woźnikach, który jest samorządową instytucją kultury jest rozwój i ochrona kultury i sztuki przez inicjowanie, realizowanie i wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, wzbudzanie i rozwijanie potrzeby uczestnictwa w kulturze oraz upowszechnianie wartości kulturalnych. W skład Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Woźnikach wchodzi: siedziba główna w Woźnikach przy ul. Górnej 5 oraz filia w Psarach przy ul. Głównej 89.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Woźnikach to również samorządowa instytucja kultury, która służy lokalnej społeczności w zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych mieszkańców oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury. W skład sieci bibliotecznej wchodzi: Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Woźnikach im. Józefa Lompy – centrala oraz 2 filie w: Psarach z siedzibą w Babienicy i Lubszy. Szczegółowe dane GUS w zakresie działalności bibliotecznej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 28 Biblioteki, czytelnicy, wypożyczenia księgozbioru w latach 2015-2020

Biblioteki publiczne	2015	2016	2017	2018	2019	2020
biblioteki i filie	3	3	3	3	3	3
czytelnicy w ciągu roku	1541	1535	1527	1526	1521	1371
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	32889	33023	30630	30525	30728	22221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Z inicjatywy Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach na terenie Gminy organizowane są wydarzenia kulturalne kierowane do mieszkańców.

Tabela 29 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki w latach 2019-2021

Lp.	Miejscowość	Ilość wydarzeń kulturalnych	Ilość uczestników
Rok 2019			
1.	Babienica	0	0
2.	Czarny Las	0	0
3.	Drogobycza	0	0
4.	Dyrdy	1	25
5.	Kamienica	1	30
6.	Kamieńskie Młyny	0	0
7.	Ligota Woźnicka	0	0
8.	Lubsza	1	45
9.	Piasek	0	0
10.	Psary	9	300
11.	Miasto Woźniki	45	7600
RAZEM		56	8000
Rok 2020			
1.	Babienica	0	0
2.	Czarny Las	0	0
3.	Drogobycza	0	0
4.	Dyrdy	0	0
5.	Kamienica	0	0
6.	Kamieńskie Młyny	0	0
7.	Ligota Woźnicka	0	0
8.	Lubsza	0	0
9.	Piasek	0	0
10.	Psary	8	100
11.	Miasto Woźniki	21	280
RAZEM		29	380
Rok 2021			
1.	Babienica	0	0
2.	Czarny Las	0	0
3.	Drogobycza	0	0
4.	Dyrdy	0	0
5.	Kamienica	1	80
6.	Kamieńskie Młyny	0	0
7.	Ligota Woźnicka	0	0
8.	Lubsza	2	100
9.	Piasek	0	0
10.	Psary	11	600
11.	Miasto Woźniki	24	4500
RAZEM		38	5280

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach zorganizował 56 wydarzeń kulturalnych, w których udział wzięło 8000 osób.

W roku 2020 ze względu na pandemię COVID-19 i liczne obostrzenia, spadła zarówno ilość wydarzeń do 29 (prawie dwukrotnie) jak i uczestników do 380 osób (ponad 21 razy). Z kolei w 2021 roku nastąpiła znaczna poprawa, ilość wydarzeń wzrosła do 38, a liczba uczestników wzrosła do 5280. Wydarzenia kulturalne dla mieszkańców organizowane są również przez Gminę Woźniki, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 30 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych, współfinansowanych lub zleconych (w ramach funduszu sołectkiego lub ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) przez Gminę Woźniki w latach 2019-2021

Lp.	Miejscowość	Ilość wydarzeń kulturalnych	Ilość uczestników
Rok 2019			
1.	Babienica	2	600
2.	Czarny Las	0	0
3.	Drogobycza	0	0
4.	Dyrdy	3	300
5.	Kamienica	3	330
6.	Kamieńskie Młyny	5	1100
7.	Ligota Woźnicka	1	120
8.	Lubsza	4	1200
9.	Piasek	4	720
10.	Psary	1	500
11.	Miasto Woźniki	10	3660
RAZEM		33	6710
Rok 2020			
1.	Babienica	0	0
2.	Czarny Las	0	0
3.	Drogobycza	0	0
4.	Dyrdy	1	40
5.	Kamienica	2	45
6.	Kamieńskie Młyny	1	50
7.	Ligota Woźnicka	0	0
8.	Lubsza	0	0
9.	Piasek	0	0
10.	Psary	1	200
11.	Miasto Woźniki	3	400
RAZEM		8	735
Rok 2021			
1.	Babienica	2	1000
2.	Czarny Las	1	200
3.	Drogobycza	2	90
4.	Dyrdy	1	200
5.	Kamienica	2	50
6.	Kamieńskie Młyny	4	450
7.	Ligota Woźnicka	1	100
8.	Lubsza	3	1160
9.	Piasek	3	390
10.	Psary	3	700
11.	Miasto Woźniki	7	3800
RAZEM		29	8140

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Z powyższych danych wynika, że w 2019 roku Gmina Woźniki zorganizowała, współfinansowała lub zleciła 33 wydarzenia kulturalne, w których udział wzięło 6710 osób. W 2020 roku, ze względu na pandemię COVID-19 i liczne obostrzenia, ponad czterokrotnie spadła ilość wydarzeń (z 33 do 8) i ponad dziewięciokrotnie spadła ilość uczestników tych wydarzeń (z 6710 do 735). Z kolei w 2021 roku nastąpiła znaczna poprawa, ilość wydarzeń wzrosła do 29, a liczba uczestników wzrosła do 8140.

3.1.8 Życie publiczne

O poziomie uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym może świadczyć ilość składanych przez mieszkańców wniosków do Urzędu Miejskiego. Poniższa tabela prezentuje dane odnośnie tej aktywności mieszkańców.

Tabela 31 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Woźniki w latach 2020-2021

Miejscowość	2019	2020	2021
Babienica	2	5	2
Czarny Las	-	2	-
Drogobycza	-	-	-
Dyrdy	1	-	-
Kamienica	1	1	1
Kamieńskie Młyny	6	5	2
Ligota Woźnicka	5	9	1
Lubsza	4	5	1
Piasek	3	2	-
Psary	3	1	-
Miasto Woźniki	4	9	-
Razem	29	39	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Woźnikach

W roku 2020 drastycznie spadła liczba wniosków składanych przez radnych. Najmniej aktywni w tym zakresie okazali się radni sołectwa Czarny Las, sołectwa Drogobycza, sołectwa Dyrdy, sołectwa Piasek, sołectwa Psary oraz Miasta Woźniki.

O poziomie uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym świadczy także frekwencja w wyborach samorządowych. Tabela na kolejnej stronie prezentuje dane dotyczące wyborów samorządowych w 2018 r.

Tabela 32 Frekwencja wyborów samorządowych 2018

		frekwencja:	
	razem:	7392	58,13%
	4297		
	58,13%		
Miejscowości: Huta Karola, Kamieńskie Młyny, Pakuły	15	508	66,34%
Miejscowości: Piasek, Lubsza ulice: Boczna, Krótka, Ligocka, Mlynek, Plebiscytowa, Zielona	14	495	54,55%
Miejscowość Lubsza ulice: Lompy, Polna, Szkolna	13	539	53,99%
Miejscowości: Drogobycza, Kamienica, Nlwy, Okraglik, Widawa	12	678	60,03%
Miejscowości: Mzyki, Babienica ulice: Poznańska, Stawowa, Wolności, Zielona	11	429	53,85%
Miejscowość Babienica ulice: Główna, Kościelna, Lubszecka, 1 Maja	10	474	46,62%
Miejscowość Psary ulice: Główna, Korczaka, Lubliniecka, Powstańców, Poznańska, Strzebińska	9	564	57,45%
Miejscowość Psary ulice: Dworcowa, Górna, Grojecka, Kopernika, Krótka, Lipowa, Lompy, Strażacka, Szkolna, Wojska Polskiego	8	491	60,49%
Miasto Woźniki ulice: Czarny Las, Czarnoleśna, Górale, Karola Miarki, Kwiatowa, Łąkowa, Niegołewka, Polna, Skalna, Skrzyszówka,	7	706	61,76%
Miasto Woźniki ulice: Głazówka, Koziegłowska, Lompy, Łąkoty, Młyńska, Ogrodowa, Powstańców, Sadowa	6	676	56,36%
Miasto Woźniki ulice: Cegielniana, Dworcowa, Florianek, Kawalerii, Kolejowa, Obrony Narodowej, Plechoty, Strzelców, Sulów, Śliwa,	5	598	58,86%
Miasto Woźniki ulice: Harcerska, Kopernika, Korfańskiego, Krótka, Kościuszk, Ligonia, Młła, Nowa, Pułaskiego, Rolnicza, Słoneczna, Statek,	4	484	59,30%
Miasto Woźniki ulice: Chopina, Górna, Krakowska, Krzyżowa, Księgza Kiebla, Moniuszki, Rynek	3	366	63,93%
Miasto Woźniki ulice: Dąbrowa, Jubileuszowa, Kolonia Woźnicka, Modrzewiowa, Solarnia, Tarnogórska	2	384	58,59%
Miasto Woźniki ulice: Asiatowa, Cicha, Górnica, Księgza Antosza, Leśna, Młodowa, Plaskowa, Podleśna, Spokojna	1	Bez głosowania	0,00%
okręg wyborczy nazwa	okręg wyborczy numer	wydano kart	Frekwencja dla okręgów:
		uprawnieni do głosowania	
		21.10.2018	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Z analizowanych danych wynika, że średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 r. w Gminie Woźniki wyniosła 58,13%. Sołectwami z niską frekwencją okazały się być Babienica ulice: Główna, Kościelna, Lubszecka, 1 Maja z poziomem 46,62%, Mzyki, Babienica ulice: Poznańska, Stawowa, Wolności, Zielona z poziomem 53,85%, Lubsza ulice: Lompy, Polna, Szkolna z poziomem 53,99% oraz Piasek, Lubsza ulice: Boczna, Krótka, Ligocka, Młynek, Plebiscytowa, Zielona z poziomem 54,55%. W wymienionych okręgach wyborczych frekwencja nie sięgnęła średniej, lub była nieco powyżej. Można zatem wnioskować, że w tych sołectwach poziom zaangażowania w życie publiczne jest najmniejszy.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, zdiagnozowanych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 33 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ CZYNNIK SPOŁECZNY	CZYNNIKI SPOŁECZNE											UZASADNIENIE
	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	ZADŁUŻENIE	PRZESTĘPCZOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	POZIOM EDUKACJI	KAPITAŁ SPOŁECZNY	UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM	UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM	
Babienica												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: bezradności, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (przestępstwa), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (frekwencja w wyborach), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Czarny Las												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Drogobycza												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: alkoholizmu, edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Dyrdy												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym

												(składane wnioski), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Kamienica												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: bezradności, bezrobocia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Kamieńskie Młyny												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: ubóstwa, alkoholizmu, bezrobocia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie),
Ligota Woźnicka												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: niepełnosprawności, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu kulturalnym (wydarzenia organizowane przez M-GOK, wydarzenia organizowane/współfinansowane przez Gminę)
Lubsza												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: bezradności, niepełnosprawności, alkoholizmu, kapitału społecznego (realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (frekwencja w wyborach)
Piasek												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: bezpieczeństwa mieszkańców (zdarzenia drogowe), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski, frekwencja w wyborach)
Psary												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: ubóstwa, bezradności, niepełnosprawności, bezrobocia, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (przestępstwa, Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski, frekwencja w wyborach)
Miasto Woźniki												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: ubóstwa, bezradności, niepełnosprawności, alkoholizmu, bezrobocia, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (przestępstwa, wykroczenia, Niebieskie Karty, zdarzenia drogowe), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski)

Źródło: opracowanie własne

3.2 Sfera gospodarcza

Opisując potencjał rynku pracy, przywołać należy dane o podmiotach gospodarki narodowej w podziale na sektory i tak: 19,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Woźniki pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 35,6% w przemyśle i budownictwie, a 14,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Biorąc pod uwagę podmioty gospodarki narodowej ogółem, wyszczególnić można z kolei liczbę podmiotów działających w sektorze rolniczym i przemysłowo-budowlanym. Na obszarze Gminy Woźniki najwięcej podmiotów lokuje się w sektorze przemysłowo-budowlanym. W Woźnikach, tak jak w województwie śląskim przeważają podmioty z sektora przemysłowo-budowlanego. Szczegółowe dane z roku 2019 zaprezentowane zostały w tabeli poniżej:

Tabela 34 Działające na obszarze Gminy Woźniki podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego w 2021 r.

Jednostka terytorialna	ogółem	w tym w sektorze	
		rolniczym	przemysłowo-budowlanym
Woźniki	921	23	300
województwo śląskie	509 838	5 079	112 716

Źródło: Opracowanie na podstawie: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020 oraz na podstawie Banku Danych Lokalnych

Ogólne dane statystyczne dotyczące podmiotów gospodarki narodowej, przekształceń własnościowych i strukturalnych w latach 2015-2020, obrazuje poniższa tabela, z której wynika, że na przestrzeni analizowanych lat rośnie ilość podmiotów sektora prywatnego, a największa ilość zarejestrowanych podmiotów prywatnych to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON						
Podmioty wg sektorów własnościowych	2015	2016	2017	2018	2019	2020
podmioty gospodarki narodowej ogółem	787	809	817	830	862	886
sektor publiczny - ogółem	17	17	15	15	15	15

sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	13	11	11	11	11
sektor prywatny - ogółem	763	784	795	811	841	865
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	648	659	665	679	704	724
sektor prywatny - spółki handlowe	39	45	49	46	45	46
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	1	1	2
sektor prywatny - spółdzielnie	4	4	4	2	2	2
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	21	22	22	24	27	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Ogólne dane statystyczne dotyczące podmiotów wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2015-2020, obrazuje poniższa tabela, z której wynika, że na przestrzeni analizowanych lat wśród rosnącej liczby podmiotów sektora prywatnego, największa ilość zarejestrowanych podmiotów prywatnych, niezmiennie znajduje się w grupie „pozostała działalność”.

Tabela 36 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	787	809	817	830	862	886
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29	28	26	23	23	23
przemysł i budownictwo	259	272	271	273	279	290
pozostała działalność	499	509	520	534	560	573

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Na terenie Gminy Woźniki działalność prowadzi wielu przedsiębiorców zróżnicowanych pod względem wykonywanej działalności. Stosowane dane zamieszczone są w poniższych tabelach:

Tabela 37 Przedsiębiorcy działający na terenie Gminy Woźniki pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CDIEG w roku 2021

Lp.	Kod PKD	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
1.	4941Z	Transport drogowy towarów	52
2.	4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	40
3.	9602Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	23
4.	4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	20

		mieszkalnych i niemieskalnych	
5.	4791Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	19
6.	6622Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	16
7.	4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	15
8.	4322Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	14
9.	4333Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	13
10.	7112Z	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	12
11.	3312Z	Naprawa i konserwacja maszyn	11
12.	4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	11
13.	4391Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	11
14.	4321Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	11
15.	6920Z	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe	10
16.	2562Z	Obróbka mechaniczna elementów metalowych	10
17.	4312Z	Przygotowanie terenu pod budowę	9
18.	5610A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	8
19.	1071Z	Produkcja pieczywa: produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	8
20.	1623Z	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	7
	4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	7
	4334Z	Malowanie i szklenie	7

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Tabela 38 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007	Nazwa sekcji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem		648	659	665	679	704	724
Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	25	23	21	21	21
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	4	4	4	4	4	4
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	92	92	89	94	98	103
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	2	2	2
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	4	4	5	4	4
Sekcja F	budownictwo	119	130	131	135	136	143
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	186	185	190	187	186	184
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	57	59	60	66	72	73
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	17	15	15	17	19
Sekcja J	informacja i komunikacja	5	5	5	6	8	9
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20	17	18	19	20	22
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	4	3	3	3	4
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	45	44	47	45	51	50
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	10	11	11	13	15
Sekcja P	edukacja	9	10	11	10	10	10

Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	15	15	16	17	19
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	6	6	6	6	5
Sekcje S, T	pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne	27	30	31	34	36	37
ogółem		648	659	665	679	704	724

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Tabela 39 Podmioty wg klas wielkości

Podmioty wg klas wielkości	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	787	809	817	830	862	886
0 - 9	742	766	777	792	824	848
10 - 49	40	38	35	34	34	34
50 - 249	5	5	5	4	4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Ważnym kryterium mierzenia aktywności gospodarczej jest ilość zarejestrowanych podmiotów na terenie Gminy Woźniki wg CEIDG.

Tabela 40 Aktywne podmioty gospodarcze na terenie Gminy Woźniki w 2021 r.

Miejscowość	Mieszkańcy	Firmy	% liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na mieszkańców sołectwa	% liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na całkowitą liczbę mieszkańców
Babienica	1101	55	5,00%	0,37%
Czarny Las	147	3	2,04%	0,02%
Drogobycza	172	4	2,33%	0,03%
Dyrdy	453	15	3,31%	0,10%
Kamienica	691	47	6,80%	0,32%
Kamieńskie Młyny	679	29	4,27%	0,19%
Ligota Woźnicka	717	24	3,35%	0,16%
Lubsza	973	50	5,14%	0,34%
Piasek	315	15	4,76%	0,10%
Psary	1320	83	6,29%	0,56%
Miasto Woźniki	2939	190	6,46%	1,27%
Suma	9507	515	5,42%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Najmniejszą aktywnością, jeżeli chodzi o prowadzenie działalności gospodarczej, charakteryzuje się Czarny Las. Na jednego mieszkańca tego sołectwa przypada 2,04% podmiotu gospodarczego. Nieznacznie lepiej sytuacja wygląda w Drogobyczy (2,33%). Najmniej podmiotów gospodarczych działa na terenie sołectwa Czarny Las (3 podmioty) oraz Drogobycza (4 podmioty).

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej, zdiagnozowanych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w tabeli na poniżej.

Tabela 41 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE GOSPODARCZEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Babienica			Koncentracja ponadprzeciętnego poziomu zjawisk kryzysowych dotycząca: sfery gospodarczej (ilości podmiotów gospodarczych wg CEDIG).
Czarny Las			
Drogobycza			
Dyrdy			
Kamienica			Ilość podmiotów gospodarczych o wartości powyżej średniej dla całej Gminy.
Kamieńskie Młyny			Koncentracja ponadprzeciętnego poziomu zjawisk kryzysowych dotycząca: sfery gospodarczej (ilości podmiotów gospodarczych wg CEDIG). Koncentracja ponadprzeciętnego poziomu zjawisk kryzysowych dotycząca: sfery gospodarczej (ilości podmiotów gospodarczych wg CEDIG).
Ligota Woźnicka			
Lubsza			
Piasek			
Psary			Ilość podmiotów gospodarczych o wartości powyżej średniej dla całej Gminy.
Miasto Woźniki			

Źródło: opracowanie własne

3.3 Sfera środowiskowa

Problematyka negatywnych zjawisk występujących w środowisku naturalnym jako elementów wpływających na zdiagnozowanie obszarów kryzysowych występujących w Gminie Woźniki sprowadza się do analizy obszarów opisanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”, przyjętym uchwałą Rady Miejskiej w Woźnikach nr 183/XVI/2020 z 28 października 2020 r.

Program analizuje stan środowiska naturalnego w obszarach: ochrona jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, powierzchnia ziemi, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami, edukacja ekologiczna, adaptacja do zmian klimatu i nadzwyczajne zagrożenia środowiska. Z tych obszarów najistotniejszymi w procesie zdefiniowania obszaru zdegradowanego były obszary związane z ochroną klimatu i jakością powietrza, zagrożeniem hałasem oraz gospodarką odpadami.

Analiza problematyki ochrony klimatu i jakości powietrza opiera się o klasyfikację źródeł zanieczyszczeń zagregowanych do trzech obszarów: źródeł punktowych, obszarowych

i liniowych. Do źródeł punktowych zaliczono emisje powstające w obiektach przemysłowych, powstałe w trakcie procesów technologicznych. Obiekty emitujące gazy lub pyły do powietrza, w oparciu o zgłoszenie powstającej emisji w Starostwie Powiatowym w Lublińcu lub działające na podstawie uzyskanego zezwolenia na emisję, ujęte w Programie Ochrony Środowiska tabelarycznie, zlokalizowany jest zakład w miejscowości Psary. Ponadto zidentyfikowano 3 zakłady, mające znaczny wpływ na jakość powietrza. Powyższe zakłady znajdują się w Psarach przy ul. Lompy, oraz przy ulicy Strzebińskiej (po 2 zakłady) oraz w miejscowości Piasek przy ul. Partyzantów, (po 1 obiekcie). Pod kategorią źródeł obszarowych opisano głównie obszary emisji powstałych w procesie spalania paliw na cele ciepłownicze w lokalnych oraz indywidualnych kotłowniach oraz składowiska odpadów potencjalnie emitujących metan lub pył. W tej kategorii jakość powietrza jest wypadkową problemu niskiej emisji, który w ostatnich latach sukcesywnie eliminowany jest poprzez środki finansowe Gminy dystrybuowane w ramach dotacji celowej na inwestycje służące ograniczaniu niskiej emisji, środki otrzymane przez Gminę Woźniki w ramach programów unijnych dotyczących termomodernizacji obiektów publicznych oraz montażu odnawialnych źródeł energii – głównie paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła, środki w ramach programów krajowych, zwłaszcza programów Mój prąd i Czyste powietrze, wdrażanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej we współpracy z urzędami gmin i miast a także finansowe środki samych mieszkańców i przedsiębiorców. Z kolei pod pojęciem źródeł liniowych zdefiniowano głównie zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego. Nasilenie zanieczyszczeń jest proporcjonalne do nasilenia ruchu samochodowego. Przez teren Gminy Woźniki przebiegają ważne trasy komunikacyjne: autostrada A1 (węzeł „Woźniki”), droga wojewódzka DW 789, droga wojewódzka DW 905, droga wojewódzka 906, droga wojewódzka DW 908 DK 94. Ich przebieg determinuje największe nasilenia zanieczyszczeń liniowych w miejscowościach: Woźniki, Piasek, Lubsza, Psary, Kamienica, Kamieńskie Młyny. Z punktowymi i liniowymi źródłami zanieczyszczeń ściśle powiązany jest obszar zagrożenia hałasem, na który wpływa ruch pojazdów oraz działalność zakładów przemysłowych. Głównym źródłem emisji hałasu są jednak cztery drogi wojewódzkie DW 789, DW 905, DW 906 i DW 908, autostrada A1 oraz drogi gminne. Monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest prowadzony Inspektorat Ochrony Środowiska. Badania obejmują okolice dróg o dużym natężeniu ruchu, okolice linii kolejowych oraz lotnisk.

Na terenie Gminy Woźniki nie wykonywano w ostatnich latach badania poziomu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Mimo braku nowych badań emisji hałasu, w związku ze wzrostem, chwilowo zakłóconym pandemią, ruchu samochodowego (na który składa się wzrost ilości samochodów i ilości towarów przewożonych transportem drogowym) wyniki prowadzonych badań poziomu hałasu komunikacyjnego są co najmniej aktualne.

Obszarem różnicującym w procesie diagnozy obszaru zdegradowanego jest także obszar gospodarki odpadami, w szczególności nieczynne składowisko odpadów, które powstało w sposób nielegalny w wyrobisku popiaskowym i funkcjonowało w latach 1980 — 1993. Łączna powierzchnia składowiska wynosi ok. 7,0 ha, natomiast powierzchnia zajęta przez odpady to ok. 2,5 ha. Teren składowiska stanowi własność Gminy. Z uwagi na brak ewidencjonowania składowanych odpadów trudno oszacować rodzaj i ilość zdeponowanych tam odpadów. Należy przypuszczać, że ich skład morfologiczny nie odbiega od przeciętnego dla odpadów komunalnych. Składowisko to nie posiadało żadnych zabezpieczeń ani systemu monitoringu. Gmina przeprowadza na nim prace porządkowe w zakresie powierzchni składowiska jednak do tej pory notowane są przypadki nielegalnego wywożenia na nie odpadów.

Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona była w 2017 r. (metodą spisu z natury). Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji został opracowany Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Woźniki do roku 2032 przyjęty Uchwałą Nr 332/XXXVI/2018 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 27 marca 2018 r.

Na terenie Gminy Woźniki zidentyfikowano 511,709 Mg wyrobów zawierających azbest. Ilość wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach, kształtuje się następująco:

1. Babienica – 49,082 Mg,
2. Drogobycza – 0,000 Mg,
3. Kamienica – 9,526 Mg,
4. Kamieńskie Młyny – 23,210 Mg,
5. Lubsza – 48,785 Mg,
6. Pakuły – 28,809 Mg,

7. Piasek – 6,820 Mg,

8. Psary – 33,957 Mg,

9. Woźniki – 311,52 Mg.

Na 511,709 Mg wyrobów zawierających azbest składają się płyty faliste lub płaskie azbestowo-cementowe zamontowane w 374 lokalizacjach.

W związku z przeprowadzoną analizą, zidentyfikowano zjawiska kryzysowe na następujących obszarach Gminy Woźniki: sołectwo Piasek, sołectwo Lubsza, sołectwo Kamienica, sołectwo Kamieńskie Młyny i Miasto Woźniki.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej, zdiagnozowanych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 42 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Babienica			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Czarny Las			
Drogobycza			
Dyrdy			
Kamienica			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej.
Kamieńskie Młyny			
Ligota Woźnicka			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Lubsza			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej.
Piasek			
Psary			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Miasto Woźniki			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej.

Źródło: opracowanie własne

3.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gminna infrastruktura społeczna została przedstawiona w tabeli poniżej. Wymieniono w niej budynki użyteczności publicznej z uwzględnieniem ich stanu technicznego.

Tabela 43 Gminna infrastruktura społeczna

Nazwa	Adres	Informacja o obiekcie
Szkoła Podstawowa im. Józefa Lompy w Woźnikach	Budynek A ul. Powstańców 7, 42-289 Woźniki	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie gazowe
	Budynek B ul. Florianek 18a 42-289 Woźniki	budynek stosunkowo nowy, ocieplony, ogrzewanie gazowe
Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej	ul. Szkolna 5 42-289 Woźniki	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Psarach, Liceum Ogólnokształcące w Psarach, Przedszkole w Psarach	Budynek A ul. Główna 91 42-287 Lubsza	budynek ocieplony, ogrzewanie olejowe
	Budynek B ul. Główna 89 42-287 Lubsza	budynek nieocieplony, ogrzewanie olejowe
Szkoła Podstawowa im. J. Lompy w Lubszy	ul. Szkolna 1 42-287 Lubsza	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	ul. Częstochowska 42 42-287 Lubsza	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Przedszkole im. „Wesołe Krasnoludki”	ul. Lompy 5 42-289 Woźniki	budynek ocieplony, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Woźnikach*	ul. Rynek 13 42-289 Woźniki	budynek nieocieplony, ogrzewanie olejowe
Ochotnicza Straż Pożarna w Lubszy*	ul. Plebiscytowa 2 42-287 Lubsza	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Piasku*	ul. Strażacka 2 Piasek 42-287 Lubsza	budynek nieocieplony, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Ligocie Woźnickiej*	ul. Karola Miarki 10 42-289 Woźniki	budynek nieocieplony, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Kamienicy*	ul. Lubliniecka 3a Kamienica 42-287 Lubsza	budynek nieocieplony, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieńskich Młynach*	ul. Romanowska 12 Kamieńskie Młyny 42-289 Lubsza	budynek nieocieplony, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Psarach*	ul. Strażacka 1 Psary 42-287 Lubsza	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Ochotnicza Straż Pożarna w Babienicy*	ul. Główna 31 Babienica 42-287 Lubsza	budynek po termomodernizacji, ogrzewanie c.o.
Centrum Integracji Społecznej w Woźnikach	ul. Solarnia 2 42-289 Woźniki	lokal usługowy w budynku komunalnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Woźnikach

*W budynkach Ochotniczych Straży Pożarnych znajdują się sale, które wykorzystywane są na potrzeby zebrania wiejskich, spotkań mieszkańców z Burmistrzem, zebrania miejscowych KGW, stowarzyszeń itp.

Stan techniczny istniejących budynków użyteczności publicznej będących w zasobach Gminy Woźniki jest ogólnie zadowalający, gdyż przeszła termomodernizację, natomiast część budynków oczekuje na docieplenie: dwa w Woźnikach i po jednym w Psarach, Piasku, Kamienicy i Kamieńskich Młynach. Niedoinwestowane wymienione wyżej obiekty są przykładem wieloletnich zaszłości zarówno w sferze finansowania infrastruktury, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa, wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne jak i w obszarze planowania strategicznego, przewidującego konieczność powyższych działań w kontekście zmiany struktury demograficznej mieszkańców, zmian na rynku pracy czy stanu zdrowia mieszkańców.

Gmina posiada 36,4 km sieci kanalizacji sanitarnej. Obecnie do kanalizacji sanitarnej podłączone są 1404 budynki. Gmina posiada oczyszczalnię ścieków w Woźnikach o wydajności 350 m³/dobę z możliwością rozbudowy do 650 m³/d oraz oczyszczalnię ścieków w Psarach o wydajności 400 m³/dobę. Pozostałe ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do w/w oczyszczalni ścieków. Część mieszkańców posiada także przydomowe oczyszczalnie ścieków obsługujące tylko dane gospodarstwo domowe. Szczegółowe dane GUS w zakresie sieci kanalizacyjnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44 Sieć kanalizacyjna w Gminie Woźniki w latach 2015-2020

Kanalizacja	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	29,2	29,2	33,2	33,6	40,1	40,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1168	1168	1247	1175	1357	1423
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	1	1	0	0	0
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam3	122,0	136,0	147,0	134,0	142,0	172,8
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam3	118,0	136,0	147,0	129,0	142,0	171,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4741	4728	4890	4729	4984	5086

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Okolo 50% mieszkańców Gminy nie ma jeszcze dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej. Po zrealizowaniu inwestycji w miejscowości Ligota Woźnicka odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci spadnie do okolo 35%. Dane dotyczące jest stanu technicznego prezentuje poniższa tabela:

Tabela 45 Stopień skanalizowania Gminy Woźniki

	Długość km	Przyłącza szt.	Uwagi
RAZEM:	36,4	1404	
Woźniki	16	653	oczyszczalnia w Woźnikach - rok budowy 2000 r. sieci budowane w III etapach : I etap - 2000 - 2001; II etap 2001 - 2002; III etap 2010 - 2011. 80 % miejscowości posiada sieć kanalizacyjną
Sośnica, Dyrdy	-	-	brak sieci
Dąbrowa	-	-	brak sieci
Sulów	-	-	brak sieci
reszta Gminy:	20,4	751	-
Psary	7,9	307	oczyszczalnia ścieków w Psarach wybudowana w latach 2004 - 2005, w latach 2018-2020 przeprowadzono inwestycję rozbudowy wraz rozbudową oczyszczalni, która miała na celu zwiększenie przepustowości planowane rozpoczęcie inwestycji w 2018 r. obsługuje miejscowości: Psary, Babienica, Piasek sieć wybudowana w latach: I i II etap 2005 - 2005; III etap - 2011 r.
Babienica	5,7	219	sieć wybudowana w latach: I i II etap 2005 - 2005;
Kamienica	-	-	brak sieci
Piasek	4,1	82	sieć wybudowana w latach 2014 - 2015
Mzyki	-	-	brak sieci obecnie wykonywana jest dokumentacja
Lubsza	-	-	brak sieci
Pakuły	-	-	brak sieci
Ligota Woźnicka	6,8	143	sieć wybudowana w latach 2018-2019
Czarny Las	-	-	brak sieci
Niegolewka	-	-	brak sieci
Górale	-	-	brak sieci
Skrzesówka	-	-	brak sieci
Pakuły	-	-	brak sieci
Huta Karola	-	-	brak sieci
Kamieńskie Młyny	-	-	brak sieci
Drogobycza	-	-	brak sieci
Niwy	-	-	brak sieci
Okrąglik	-	-	brak sieci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Wszystkie miejscowości Gminy Woźniki są zwodociągowane. Większość wodociągów była wybudowana w latach 90 ubiegłego wieku z rur PVC, a ich stan techniczny jest dobry. Najgorsza sytuacja jest w Woźnikach (wodociąg z lat 50-60 ub. w.) i w Lubszy (ponad 80% sieci jest z rur azbestowo-cementowych). Tak stara infrastruktura, wykonana w takiej technologii wymaga modernizacji lub wymiany. Jednocześnie sieć kanalizacyjna jest systematycznie wymieniana, początkowo na rury PVC, a obecnie na rury PE. Gmina na bieżąco dobudowuje sieci wodociągowe na nowo powstających terenach mieszkaniowych. Szczegółowe dane w zakresie sieci wodociągowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46 Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Woźniki

	Długość km	Przyłącza szt.	Uwagi
RAZEM:	116,16	2789	
Woźniki	22,86	829	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia wody w Woźnikach. 40% sieci wykonana z rur żeliwnych i stalowych w latach 50 ubiegłego wieku. Wodociąg jest systematycznie wymieniany na rury z PVC, a od lat 90 ubiegłego wieku na rury PE
Sośnica, Dyrdy	9,3	204	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia wody w Bibieli - Gmina kupuje wodę od gminy Kalety. Rurociągi wykonane z PVC wybudowane w latach 90 ubiegłego wieku w dobrym stanie
Dąbrowa	2,9	26	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Dąbrowie. Rurociągi wykonane z PVC wybudowane w latach 70 ubiegłego wieku -
Sulów	2,2	13	wodociąg wybudowany w 2015 r. z rur PE – zaopatrywany z ujęcia wody w Woźnikach
reszta Gminy:	78,9	1664	
Psary	12,8	351	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Psarach wybudowany z rur PVC w latach 90 ubiegłego wieku - stan dobry
Babienica	9,22	234	
Kamienica	7,83	181	
Piasek	5,4	104	
Mzyki	3,5	37	
Lubsza	6,75	224	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Psarach. Sieć wodociągowa częściowo z rur PVC - nowe sieci wybudowane w latach 90 ubiegłego wieku. Większość sieci z rur azbestowo-cementowych do wymiany
Pakuły	33,4	533	wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Pakułach wybudowany z rur PVC w latach 90 ubiegłego wieku - w dobrym stanie
Ligota	7,2	157	
Czarny Las	3,7	28	
Niegolewka	4,2	16	
Górale	1,4	16	
Skrzesówka	1,1	16	
Pakuły	2,3	40	
Huta Karola	0,9	21	
Kamieńskie Młyny	4,8	136	
Drogobycza	3,8	34	
Niwy	3	45	
Okrąglik	1	24	

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Na terenie Gminy Woźniki, ze względu na charakter zabudowy (budynki jednorodzinne), nie występuje sieć ciepłownicza. Preferowane jest indywidualne centralne ogrzewanie. 851 budynków mieszkalnych oraz 9 budynków użyteczności publicznej (szkoły, przedszkole, OSP) posiada instalację kolektorów słonecznych do podgrzewania wody użytkowej. Ponadto realizowany jest program PONE, w ramach którego do tej pory wymieniono 255 źródeł ciepła i zamontowano 51 instalacji fotowoltaicznych. Program ten będzie realizowany także w latach następnych.

Na terenie Gminy nie ma ogólnodostępnej sieci gazowniczej. Na terenie Woźnik funkcjonuje gazociąg o małej średnicy z którego korzysta klika przedsiębiorców, Szkoła Podstawowa oraz okoliczni mieszkańcy.

Badanie przestrzeni publicznej dokonane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Woźnikach pozwoliło na wskazanie terenów o niskich walorach estetycznych.

Tabela 47 Obszary na terenie Gminy Woźniki o niskich walorach estetycznych

Lp.	Lokalizacja
1.	Woźniki
2.	Nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń – Woźniki, Lubsza, Psary

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Miasto Woźniki

W centralnej części miasta Woźniki, wzdłuż ul. Dworcowej, znajdują się obszary byłego Państwowego Gospodarstwa Rolnego (częściowo zrewitalizowane) oraz byłej gorzelni, na których zaprzestano prowadzenia działalności rolniczej i produkcyjnej. Na terenie tym znajdują niszczące budynki gospodarcze (chlewnie, stodoły, magazyny oraz część budynku administracyjno-mieszkalnego).

Wzdłuż ul. Koziegłowskiej przebiegającej przez Woźniki istnieje kilkanaście opuszczonych, niszczących budynków mieszkalnych. Ze względu na szerokość pasa drogowego i gęstość zabudowy oraz z powodu dość sporego natężenia ruchu drogowego, mieszkanie w tym obszarze jest mało atrakcyjne. Dodatkowo ulica ta nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej

Nieczynna linia kolejowa

Przez teren Gminy przebiega nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń z nieczynnymi niszczącymi stacjami w Woźnikach i Psarach oraz przystankiem kolejowym w Lubszy.

Jeżeli chodzi o komunikację publiczną to za organizację transportu zbiorowego w Gminie Woźniki odpowiada prywatna firma GTVBUS Sp. z o.o. Komunikacja na terenie Gminy jest sprawna, obejmuje jak największy obszar Gminy, jest powszechnie dostępna z dużą częstotliwością kursów. Wyjątek stanowi ul. Dąbrowa w Woźnikach, gdzie odległość do najbliższego przystanku to około 5,5 km. Pojazdy obsługujące linie na terenie Gminy to nowoczesne, niskopodłogowe autobusy, z miejscami na wózek dziecięcy lub inwalidzki. Autobusy kursują regularnie, w stałych odstępach czasowych. Ponadto, od 1 lipca 2021 roku

komunikacja Gminna jest całkowicie darmowa. Pasażerowie płacą tylko za podróż np. do Częstochowy czy Tarnowskich Gór.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, zdiagnozowanych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 48 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Babienica			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Czarny Las			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Drogobycza			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Dyrdy			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Kamienica			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Kamieńskie Młyny			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa
Ligota Woźnicka			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa,
Lubsza			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć kanalizacyjna, sieć wodociągowa, sieć ciepłownicza, sieć gazowa, przestrzeń publiczna
Piasek			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa,
Psary			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć ciepłownicza, sieć gazowa, przestrzeń publiczna
Miasto Woźniki			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: infrastruktura społeczna, sieć wodociągowa, sieć ciepłownicza, sieć gazowa, przestrzeń publiczna, komunikacja publiczna

Źródło: opracowanie własne

3.5 Sfera techniczna

Sfera techniczna na terenie Gminy Woźniki obejmuje swoim zakresem stan techniczny obiektów budowlanych - mieszkaniowych. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące stanu technicznego budynków, podłączenia do kanalizacji, spełniania przez budynki wymogów z zakresu ochrony środowiska i energooszczędności oraz rodzaju stosowanego ogrzewania.

Tabela 49 Gminne zasoby komunalne

Lp.	budynek	stan techniczny	wymagany remont kapitalny	ogrzewanie	kanalizacja	termomodernizacja	rozwiązania techniczne umożliwiające energooszczędność i ochronę środowiska
1.	Budynek mieszkalny ul. Czarny Las 25 Woźniki	zadowalający	tak	indywidualne ogrzewanie	szambo	-	-
2.	Budynek mieszkalny ul. Śliwa 1 Woźniki	zadowalający	tak	indywidualne ogrzewanie	przydomowa oczyszczalnia ścieków	-	przydomowa oczyszczalnia ścieków
3.	Budynek mieszkalny ul. Koziegłowska 2 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	częściowo ocieplone	-
4.	Budynek mieszkalny ul. Koziegłowska 2 a Woźniki	zadowalający	tak	indywidualne ogrzewanie	szambo	-	-
5.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 35 Woźniki	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	wykonana	-
6.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 35 A Woźniki	zadowalający	tak	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	-	-
7.	Budynek mieszkalny ul. Lompy 3 Woźniki	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	wykonana	-
8.	Budynek mieszkalny ul. Rynek 6 Woźniki	dobry	-	CO	kanalizacja	-	piec na ekogroszek
9.	Budynek mieszkalny ul. Chopina 21 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	częściowo ocieplone	-
10.	Budynek mieszkalny ul. Krakowska 35 Woźniki	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	wykonana	-
11.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 2 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	-	-

12.	Budynek mieszkalny ul. K.Miarki 54 Woźniki	zadowalający	-	CO	kanalizacja	-	piec na ekogroszek
13.	Budynek użytkowy ul. Plebiscytowa 2 Lubsza	dobry	-	CO	szambo	-	piec na ekogroszek
14.	Budynki po byłym PGR w Woźnikach:						
	ul. Dworcowa 17a (administracyjno-socjalny)	zły	tak	-	-	-	-
	Stodoła ul. Dworcowa 17a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Obora ul. Dworcowa 17a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Garaż ciągników ul. Dworcowa 17a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Magazyn paszowy ul. Dworcowa 17a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
15.	Budynek użytkowy ul. 1 Maja 14 Babienica	zadawalający	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	-	-

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

Analizie poddano zasoby komunalne na terenie Gminy Woźniki. Ogólny stan techniczny wszystkich budynków jest zadowalający bądź dobry. W najgorszym stanie są budynki po byłym PGR, które pilnie wymagają kapitalnego remontu. Podłączenie do sieci kanalizacyjnej posiada tylko 8 budynków, co stanowi 53,3% ogółu budynków. Podłączenie do sieci kanalizacyjnej zasobów komunalnych występuje jedynie w Woźnikach. W pozostałych miejscowościach w którym znajdują się gminne zasoby komunalne ta potrzeba bytowa nie jest zabezpieczona. Jest to również problem ze względu na ochronę środowiska, ponieważ ścieki są gromadzone w bezodpływowych, nieszczelnych szambach i zbiornikach, powodując zanieczyszczenie wód gruntowych i powierzchniowych. Jedynie w jednym budynku jest przydomowa oczyszczalnia ścieków. Problem ochrony środowiska oraz rozwiązań technicznych energooszczędnościowych jest widoczny we wszystkich miejscowościach, w których znajdują się gminne zasoby komunalne. Termomodernizacji dokonano jedynie w pięciu budynkach (z czego w dwóch jedynie częściowo) w Woźnikach, co

stanowi 33,3% zasobów mieszkaniowych. Pozostałe 66,7% zasobów komunalnych to budynki do remontu pod względem rozwiązań technicznych energooszczędnościowych. Jeżeli chodzi o rodzaj stosowanego ogrzewania, to 3 budynki są podłączone do c.o., natomiast w 11 budynkach zastosowano indywidualne źródła ciepła, co nie jest rozwiązaniem przyjaznym środowisku, podobnie jak występowanie w tych budynkach kotłów c.o. opalanych węglem. Jedynie w 3 budynkach występuje ogrzewanie ekologiczne – piece na ekogroszek. Brak podłączenia do sieci ciepłowniczej lub zastosowania niskoemisyjnych, nowoczesnych źródeł ciepła powoduje zwiększoną emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze technicznej, zdiagnozowanych na terenie Gminy Woźniki, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 50 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze technicznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE TECHNICZNEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Babienica			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: rozwiązań technicznych z zakresu energooszczędności i ochrony środowiska.
Czarny Las			Brak zdiagnozowanych problemów.
Drogobycza			
Dyrdy			
Kamienica			
Kamieńskie Młyny			
Ligota Woźnicka			
Lubsza			
Piasek			
Psary			
Miasto Woźniki			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: degradacji stanu technicznego budynków lub rozwiązań technicznych z zakresu energooszczędności i ochrony środowiska.

Źródło: opracowanie własne

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z art. 9.1 Ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany należy rozumieć jako „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym” oraz gdy na obszarze tym występuje „ponadto co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) technicznych – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционированию rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

Obszar zdegradowany to obszar na którym, zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną. W związku z powyższym w niniejszym dokumencie przeprowadzono pogłębioną i usystematyzowaną analizę zjawisk kryzysowych na obszarze Gminy Woźniki. Diagnozę zjawisk negatywnych przeprowadzono w oparciu o sieć osadniczą Gminy. Wskazano jednostki referencyjne, według których została przeprowadzona diagnoza. Zdecydowano się posłużyć

podziałem administracyjnym Gminy, który odnosi się do sołectw oraz Miasta Woźniki. Podział ten odzwierciedla obecną strukturę Gminy, pozwalając przy tym na analizę jej wewnętrznego zróżnicowania. Łącznie wyznaczono 11 miejscowości (10 sołectw oraz Miasto Woźniki).

Dla poszczególnych miejscowości na podstawie zebranych danych, przeprowadzono diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz ocenę ich skali i charakteru, przy uwzględnieniu identyfikacji specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie Gminy. Diagnoza obejmuje aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz z analizą natężenia, nawarstwiania lub utrwalania się zjawisk kryzysowych, (np. tendencja wzrostowa wskazująca na postępujący proces zubożenia społeczeństwa) oraz zaobserwowanych zjawisk i trendów.

Diagnozę wykonano w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, dane statystyczne, w tym gromadzone na poziomie lokalnym oraz w oparciu o przeprowadzone wywiady eksperckie. Konieczne dane udostępnił m. innymi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski czy Komisariat Policji.

W analizie brano pod uwagę znaczenie danego obszaru dla rozwoju lokalnego, ale przede wszystkim jako szczególnie istotną, uwzględniono koncentrację negatywnych zjawisk mierzoną liczbą wskaźników odnoszących się do zidentyfikowanych czynników ocenionych negatywnie, gdzie z kolei pod uwagę brano przede wszystkim zjawiska społeczne, wraz z występującymi w dalszej kolejności problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi czy problemami w sferze technicznej.

W procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru predystynowanego do rewitalizacji, poddano analizie obszar Gminy Woźniki, w celu określenia, które jej obszary charakteryzują się największą liczbą zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych, opisanych mierzonymi wskaźnikami. Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznany zostanie obszar, w którym na 16 analizowanych obszarów problemowych, zostanie zidentyfikowane co najmniej 9 zjawisk problemowych. Tak przeprowadzona wielokryterialna analiza, pozwoliła na wyznaczenie obszarów, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk i noszą znamiona obszarów zdegradowanych, stając się podstawą do zakwalifikowania części poddawanych diagnozie obszarów, jako technicznie wyznaczonych obszarów zdegradowanych, w których będą się mieścić docelowe obszary rewitalizacji.

Podsumowując, w pięciu miejscowościach Gminy: sołectwie Babienica, sołectwie Czarny Las, sołectwie Lubsza, sołectwie Psary oraz w Mieście Woźniki występuje koncentracja negatywnych zjawisk kryzysowych, w większości badanych kategorii. W przeprowadzonej diagnozie skupiono się na kategoriach problemów, które są mierzalne dla wszystkich analizowanych jednostek. W pozostałych miejscowościach zjawiska kryzysowe występują w mniejszym stopniu lub nie zostały zidentyfikowane.

Wyznaczone obszary zdegradowane zostały przyjęte uchwałą Nr 390/XXXIX/2022 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Woźniki. Niniejsza Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Woźniki była poddana konsultacjom społecznym w dniach od 5 października do 3 listopada 2022 roku, które obejmowały formy: zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, oraz zbieraniem uwag ustnych przekazanych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu.

Występowanie obszarów zdegradowanych, rozumianych jako wskazane poszczególne miejscowości Gminy Woźniki, na których intensywnie zachodzą zjawiska kryzysowe, zostało przedstawione w syntetycznym ujęciu w formie graficznej, w tabeli na kolejnej stronie, w której żółtym kolorem zaznaczono, mierzalne i opisane badanymi wskaźnikami, zjawiska kryzysowe zachodzące w poszczególnych miejscowościach. Tabela stanowi techniczne wskazanie obszarów zdegradowanych (zaznaczono czerwonym kolorem), dla docelowych obszarów rewitalizacji.

Tabela 51 Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Woźniki

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	PROBLEMY DEMOGRAFICZNE	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	ZADŁUŻENIE	PRZESTĘPCZOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	POZIOM EDUKACJI	KAPITAŁ SPOŁECZNY	UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM	UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SUMA
Babienica																	10
Czarny Las																	9
Drogobycza																	7
Dyrdy																	6
Kamienica																	8
Kamieńskie Młyny																	8
Ligota Woźnicka																	8
Lubsza																	9
Piasek																	8
Psary																	9
Miasto Woźniki																	12

Źródło: opracowanie własne

5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to taki obszar, dla którego na całości lub części obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Równocześnie obszar rewitalizacji może obejmować łącznie tereny o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może obejmować również niezamieszkałe tereny przemysłowe (w tym wydobywcze), powojenne, pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Wyznaczenie obszaru rewitalizowanego przeprowadzono mając na uwadze założenie, że zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”. W związku z tym wyznaczono obszar rewitalizowany jako teren, na którym występuje najwyższa koncentracja problemów społecznych, gospodarczych, techniczno-strukturalnych i środowiskowych, z uwzględnieniem jego istotnego znaczenia dla rozwoju Gminy. W wyniku delimitacji, wybrano obszary mające szczególne znaczenie dla Gminy, posiadające przestrzenie i obiekty stanowiące potencjał do prowadzenia możliwych działań rewitalizacyjnych. W wyniku przeprowadzonej delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji, na który składają się wyznaczone i zamieszkałe podobszary zlokalizowane na terenach: Babienicy, Czarne Lasu, Lubszy, Psar oraz Woźnik. Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z następujących podobszarów rewitalizacji:

- Babienica, który zajmuje powierzchnię **0,15 km² (0,12% powierzchni ogółem Gminy)** i jest **zamieszkały przez 358 mieszkańców (3,77% ludności ogółem Gminy)** wyznaczony od północy, wschodu i południa ul. Główną, od zachodu ul. 1 Maja;
- Czarny Las, który zajmuje powierzchnię **0,18 km² (0,14% powierzchni ogółem Gminy)** i jest

zamieszkały przez 213 mieszkańców (2,24% ludności ogółem Gminy) wyznaczony w rejonie ul. Czarny Las;

- Lubsza, który zajmuje powierzchnię **0,37 km² (0,29% powierzchni ogółem Gminy)** i **jest zamieszkały przez 435 mieszkańców (4,58% ludności ogółem Gminy)** wyznaczony od północy, wschodu i południa wzdłuż ul. Lompy, od zachodu ul. Szkolną;

- Psary, który zajmuje powierzchnię **0,35 km² (0,28% powierzchni ogółem Gminy)** i **jest zamieszkały przez 470 mieszkańców (4,94% ludności ogółem Gminy)** wyznaczony od północy ul. Kościelną, będącą granicą sołectw Psary i Babienica, od wschodu ul. Główną i ul. Dworcową, od zachodu ul. Strażacką;

- Woźniki - Centrum, który zajmuje powierzchnię **1,69 km² (1,33% powierzchni ogółem Gminy)** i **jest zamieszkały przez 1298 mieszkańców (13,65% ludności ogółem Gminy)** wyznaczony od północy ul. Powstańców, od wschodu ul. Głazówka, od południa ul. Kopernika i Krzyżową, od zachodu ul. Dworcową i ul. Kolejową;

- Woźniki - Śliwa, który zajmuje powierzchnię **0,67 km² (0,53% powierzchni ogółem Gminy)** i **jest zamieszkały przez 18 mieszkańców (0,19% ludności ogółem Gminy)** wyznaczony ul. Śliwa.

Całość obszaru rewitalizacji stanowi łącznie powierzchnię **3,40 km² (2,68% powierzchni ogółem Gminy)** oraz **jest łącznie zamieszkiwany przez 2792 mieszkańców (29,37% ludności ogółem Gminy)**, a co za tym idzie – nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Co do zasady ostateczny kształt obszarów na których Gmina Woźniki zamierza prowadzić rewitalizację jest uzasadniony istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego Gminy i bierze pod uwagę wyniki konsultacji społecznych prowadzonych w dniach od 5 października do 3 listopada 2022 roku. Wyznaczony obszar rewitalizacji został przyjęty uchwałą Nr 390/XXXIX/2022 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Woźniki.

6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Na potrzeby wskazania obszaru rewitalizowanego przeprowadzono pogłębione badania obszaru zdegradowanego. W toku pozyskiwania koniecznych informacji wykorzystano narzędzia:

- wywiadów z pracownikami społecznymi, animatorami kultury, osobami odpowiedzialnymi z ramienia Urzędu Miejskiego za współpracę z organizacjami pozarządowymi, a także z przedstawicielami społeczeństwa,
- badań przestrzeni np. spis z natury obszarów o niskich walorach estetycznych, stanu infrastruktury,
- wywiadów z zarządcami na temat stanu i braków rozwiązań funkcjonalnych w obiektach.

Na etapie prowadzonej delimitacji uwzględniono także adekwatne i dostępne dane statystyczne jak i wyniki przeprowadzonych analiz oparte na przeprowadzonych, konsultacjach i warsztatach strategicznych.

Obszar do rewitalizacji został wybrany na podstawie przeprowadzonej diagnozy, w tym analizy wskaźnikowej i jakościowej w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej/technicznej oraz gospodarczej i środowiskowej. Uwzględniając powyższe kryteria delimitacji wyodrębniono obszar rewitalizacji, który charakteryzuje się degradacją tkanki społecznej, infrastrukturalnej czy przestrzennej oraz niedostatecznym rozwinięciem potencjału gospodarczego i społecznego.

6.1 Sfera społeczna

Na pogłębioną analizę sfery społecznej składa się w duży stopniu analiza problemu niekorzystnych zmian demograficznych, bezrobocia, ubóstwa, bezradności, wykluczenia społecznego, nadużywania alkoholu przestępczości i wysokiego zadłużenia mieszkańców tego obszaru, a także związanymi z tym w sposób pośredni lub bezpośredni, innymi niekorzystnymi zjawiskami. Na powyższym obszarze można zanotować m. innymi następujące problemy:

- nieodpowiednia dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym, ze względu na pierwszeństwo matek pracujących, ponadto matki chcące podjąć zatrudnienie mają trudności z powrotem na czas do dzieci po pracy, ze względu na długi czas dojazdu;
- nieodpowiednia dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej (długi czas oczekiwania na wizyty u specjalistów poza Gminą);

- bezrobocie długotrwałe, ukryte - duża liczba osób pracuje w tzw. „szarej strefie – na czarno”;
- niski poziom wykształcenia i niskie kwalifikacje zawodowe, zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe lub ich brak (szczególnie dotyczy to kobiet ze względu na fakt, że rezygnowały z kształcenia zawodowego z racji wykonywania obowiązków macierzyńskich);
- brak motywacji do podjęcia zatrudnienia z racji niskich oferowanych dochodów, co skłania głównie do wykonywania prac w szarej strefie i osiągania nieopodatkowanych dochodów, przy jednoczesnym korzystaniu ze świadczeń socjalnych;
- niezadowolenie społeczności lokalnej związane z poczuciem dyskryminacji w korzystaniu ze świadczeń - uprzywilejowana pozycja rodzin, w których, dominuje zarobkowanie w szarej strefie w stosunku do osób pracujących w legalnych formach zatrudnienia, rodziny w szarej strefie osiągają znaczne dochody nieoficjalnie co pozwala korzystać im z wszelkich form pomocy socjalnej i finansowej, rodziny zarobkujące legalnie osiągają dochody, które uznane są za wysokie (zgodnie z przepisami), mimo, że realnie dochody te nie pozwalają im zaspokoić potrzeb rodziny (np. przekroczone nieznacznie kryterium dochodowe powoduje, że nie otrzymują pomocy podczas, gdy wiele rodzin kwalifikuje się do wszystkich form pomocy);
- niedostatek zróżnicowanych form zatrudnienia zawodowego na terenie Gminy;
- teren Gminy znacznie oddalony o centrów aglomeracji miejskich, które oferują atrakcyjne zatrudnienie i korzystanie z form aktywności społecznej i kulturalnej;
- niedostatek lokalnych form wolontariatu szczególnie względem osób starszych, niepełnosprawnych i pozostawionych w środowiskach domowych przez rodziny;
- niski poziom integracji społecznej osób niepełnosprawnych i starszych;
- braki w możliwościach zapewnienia opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- izolacja dzieci niepełnosprawnych w środowiskach domowych;
- niedostatek zajęć, w tym zapewnienia kreatywnego czasu wolnego i integracji ze środowiskiem lokalnym, w tym niski dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży (15-19 lat);
- niski poziom kapitału społecznego oraz zaangażowania w uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym zamieszkujących obszar rewitalizacji osób i ich postępujące wykluczenie społeczne.

Potwierdzeniem wskazanych powyżej zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji problemów w sferze społecznej, są szczegółowe dane dotyczące liczby osób, którym udzielana jest pomoc społeczna, w poszczególnych jednostkach porównawczych na terenie, których wyznaczono podobszary rewitalizacji.

Tabela 52 Liczba osób, objętych pomocą M-GOPS w 2021 r.

MIEJSCOWOŚĆ/ RODZAJ PROBLEMU	Liczba osób objętych pomocą w 2020 r.					
	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	SUMA
Babienica	3	1	1	0	0	5
Czarny Las	1	0	1	0	0	2
Lubsza	4	2	3	1	2	12
Psary	8	2	6	0	3	19
Miasto Woźniki	14	2	13	2	10	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z M-GOPS w Woźnikach

Wskazany obszar do rewitalizacji wykazuje negatywny potencjał wzrostowy w zakresie kumulowania problemów społecznych. Na wyznaczonym obszarze funkcjonują rodziny zmagające się z brakiem wystarczających środków do życia oraz trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Są one w dużej mierze uzależnione od pomocy instytucji oraz świadectwem pogarszającej się sytuacji materialnej mieszkańców tego obszaru. Szczególnie zagrożone są osoby zmagające się z niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, osoby o niskim poziomie wykształcenia, bezrobotne, uzależnione oraz rodziny wielodzietne. Istotnym problemem natury społecznej jest niepełnosprawność, niekorzystne zmiany demograficzne oraz długotrwała lub ciężka choroba. Osoby te nie są w stanie w pełnym zakresie pełnić funkcji społecznych i uczestniczyć w życiu społecznym. Powodem tej sytuacji może być stan fizyczny bądź psychiczny jednostki. W efekcie długotrwałej choroby może nastąpić wyalienowanie jednostki i jej zamknięcie na świat zewnętrzny.

Na wyznaczonym obszarze występują swoiste enklawy osób wykluczonych społecznie i zawodowo. Trudno wskazać jeden konkretny powód bezrobocia, jednak przeważa tzw. dziedziczenie bezradności i bezrobocia, które pozostaje w korelacji z wieloma innymi

problemami społecznymi. Ponadto duża część osób faktycznie bezrobotnych nie rejestruje się, ponieważ nie są uprawnieni do korzyści, jakie daje rejestracja (np. do zasiłków), zaś część zarejestrowanych podejrzewa się o nielegalne zatrudnienie w tzw. „szarej strefie”. Długi okres pozostawania bez pracy potęguje dezaktualizację kwalifikacji i umiejętności obniżając prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia w przyszłości. Konsekwencje bezrobocia są poważne zarówno dla bezrobotnych, ich rodzin, jak i dla całego społeczeństwa. Koszty bezrobocia ponosi również całość społeczeństwa: podwyższone podatki, nie wykorzystany potencjał ludzki, nasilanie się patologicznych zjawisk społecznych: przestępczości, uzależnienia, przemocy, rozpadu rodziny, zmniejszonej zdrowotności i dostępu do opieki medycznej. Jako przyczyny bezrobocia na analizowanym obszarze można przede wszystkim wskazać niski poziom kwalifikacji zawodowych, rozwiniętą szarą strefę, tworzenie enklaw biedy, specyfikę społeczności po PGR, problem alkoholowy, odległość od aglomeracji miejskich. Dodatkowo dla kobiet problemem jest znalezienie opieki nad dziećmi. Ocenia się że duży odsetek bezrobotnych stanowią kobiety i osoby bez kwalifikacji zawodowych oraz nieposiadające doświadczenia zawodowego. Wiele osób jest długotrwale bezrobotnych, a przyczyn bezrobocia upatruje się także w problemach z niepełnosprawnością oraz problemach alkoholowych. Grupami szczególnie narażonymi na problem bezrobocia są osoby poniżej 25 roku życia i osoby powyżej 50 roku, ponadto często wiek przedemerytalny powoduje, że bezrobotny jest nieatrakcyjny na rynku pracy. Ponadto zachodzą niekorzystne trendy demograficzne w postaci zmniejszającego się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, w tym zmiany wskazujące na postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, zwiększając tym samym ryzyko chorób i niepełnosprawności.

Prowadzące do ubóstwa i zwiększające zagrożenie bezdomnością bezrobocie, mimo spadku w ostatnich latach, należy do jednego z najważniejszych zjawisk kryzysowych na tym obszarze. Problem ten niesie ze sobą często konieczność korzystania z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z tymi problemami wiąże się często problem wysokiego zadłużenia mieszkańców tego obszaru. Ponadto występuje także problem przemocy domowej oraz utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Nasilające się patologie bezpośrednio przekładają się na niechęć do uczestnictwa w życiu publicznym, czy budowania kapitału społecznego i potęguje proces wyalienowania.

6.2 Sfera gospodarcza

W ramach pogłębionej analizy sfery gospodarczej zauważalna jest niedostateczna aktywność przedsiębiorcza mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności Babienicy, Czarnego Lasu oraz Lubszy. Sytuacja po części wynika z braku systemu zachęt czy znaczącego wsparcia subwencyjnego i merytorycznego dla małych i średnich przedsiębiorstw, wysokich kosztów prowadzenia działalności, niestabilności przepisów prawa, które dotyczą przedsiębiorców, oraz odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji do prowadzenia działalności gospodarczej. Brak jest także odpowiedniego forum współpracy i warunków do lokalnej kooperacji. Ponadto wysoki próg bariery finansowej związanej z kosztami działalności jest szczególnie znaczący dla osób podejmujących działalność gospodarczą, czy dla osób będących na początkowym etapie rozwijania działalności. Jest to odbiciem ogólnie zachodzących trendów, które stanowią istotną barierę w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Ponadto na problemy w sferze gospodarczej istotnie przekłada się niski poziom edukacji i posiadanych kwalifikacji zamieszkujących obszar rewitalizacji osób i ich postępujące wykluczenie społeczne. Na obszarze rewitalizacji brak jest działań podnoszących kwalifikację i aktywizujących zawodowo, które powinny przede wszystkim powinny być skierowane do osób wykluczonych społecznie i narażonych na takie wykluczenie.

6.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W ramach pogłębionej analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej zauważalny jest fakt rozległych problemów w tej sferze na obszarze rewitalizowanym. Problemy dotyczą zarówno infrastruktury technicznej i społecznej jak i przestrzeni publicznej. W przypadku gminnej infrastruktury społecznej na terenie Gminy istnieje zapotrzebowanie na infrastrukturę, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa, gdzie wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne. W związku ze zmianą struktury demograficznej i starzenia się społeczeństwa, a także wykluczenia osób z terenów wiejskich, czy zmian na rynku pracy oraz stanu zdrowia mieszkańców, konieczne są działania zapewniające ich włączenie społeczne. Ze względu na narastające zjawisko zwiększającego się udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ilości mieszkańców, niską mobilnością osób zamieszkujących tereny Gminy, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, ograniczone środki budżetowe oraz niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych, a także braki w infrastrukturze, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa oraz

wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne, są zauważalne i realnie ograniczają możliwość niwelacji dysfunkcji społecznych. W odniesieniu do gminnej infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji nie ma sieci kanalizacyjnej w Czarnym Lesie i Lubszy. Na obszarze rewitalizacji szczególnie zły jest stan sieci wodociągowej w Woźnikach i Lubszy. Ponadto na całym obszarze rewitalizacji nie występuje sieć ciepłownicza. Brak jest także ogólnodostępnej sieci gazowniczej.

Badanie przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji pozwoliło na wskazanie terenów o zauważalnych problemach przestrzennych i niskich walorach estetycznych. W centralnej części miasta Woźniki, wzdłuż ul. Dworcowej, znajdują się obszary byłego Państwowego Gospodarstwa Rolnego oraz byłej gorzelni, na których zaprzestano prowadzenia działalności rolniczej i produkcyjnej. Na terenie tym znajdują niszczące budynki gospodarcze (chlewnie, stodoły, magazyny oraz część budynku administracyjno-mieszkalnego). Wzdłuż ul. Koziegłowskiej przebiegającej przez Woźniki istnieje kilkanaście opuszczonych, niszczących budynków mieszkalnych. Ze względu na szerokość pasa drogowego i gęstość zabudowy oraz z powodu dość sporego natężenia ruchu drogowego, mieszkanie w tym obszarze jest mało atrakcyjne. Dodatkowo ulica ta nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej.

Ponadto przez teren Gminy przebiega nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń z nieczynnymi niszczącymi stacjami w Woźnikach i Psarach oraz przystankiem kolejowym w Lubszy.

6.4 Sfera techniczna

W ramach pogłębionej analizy sfery technicznej analizie poddano stan techniczny obiektów budowlanych – mieszkaniowych w zasobach gminnych. W najgorszym stanie są budynki po byłym PGR w Woźnikach, które pilnie wymagają kapitalnego remontu. Na obszarze rewitalizacji podłączenia do sieci kanalizacyjnej zasobów komunalnych, brakuje w Woźnikach i Lubszy. Jest to problemem ze względu na ochronę środowiska, ponieważ ścieki są gromadzone w bezodpływowych, nieuszczelnionych szambach i zbiornikach, powodując zanieczyszczenie wód gruntowych i powierzchniowych. W tych obszarach brakuje także rozwiązań technicznych energooszczędnościowych. Jeżeli chodzi o rodzaj stosowanego ogrzewania, to sytuacja przedstawia się równie źle, ponieważ zastosowano indywidualne źródła ciepła, co nie jest rozwiązaniem przyjaznym środowisku, podobnie jak występowanie w tych budynkach kotłów c.o. opalanych węglem. Brak zastosowania niskoemisyjnych,

nowoczesnych źródeł ciepła powoduje zwiększoną emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

6.5 Sfera środowiskowa

W ramach pogłębionej analizy sfery środowiskowej czynnikiem decydującym o problemach środowiskowych dla obszaru rewitalizacji, wynikającym z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028, jest emisja gazów i pyłów, hałas oraz gospodarka odpadami w odniesieniu do obszarów rewitalizacji w Woźnikach oraz Lubszy.

Ponadto zgodnie z informacjami uzyskanymi z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, Starostwa Powiatowego w Lublińcu, jako właściwego organu administracji geologicznej w zakresie zagospodarowania terenów osuwisk, na części obszaru Woźniki - Śliwa, a także obszaru Czarny Las znajdują się tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

6.6 Potrzeby w zakresie społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym

Przeprowadzona analiza pozwala na wskazanie kluczowych dziedzin problemowych, które zostały określone po przebadaniu zachodzących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Kluczowe problemy zidentyfikowane w ramach przeprowadzonej diagnozy to:

- postępująca marginalizacja i wykluczenie społeczne,
- niski poziom aktywności społecznej i zawodowej,
- nie wykorzystany potencjał gospodarczy i inwestycyjny,
- wymagająca interwencji infrastruktura techniczna,
- znaczące braki w infrastrukturze społecznej,
- obszary o dysfunkcjach przestrzennych, komunikacyjnych i niskich walorach estetycznych,
- problemy środowiskowe związane z emisją pyłów i zanieczyszczeń, generowaniem hałasu i powstałymi odpadami.

6.7 Analiza i identyfikacja specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów

Należy stwierdzić, że analizowany obszar rewitalizacji wyróżnia się następującymi cechami:

- spadek liczby osób korzystających z świadczeń z pomocy społecznej, zjawisko to jest związane z przesunięciem pomocy realizowanej w ramach Ustawy o pomocy społecznej, na korzystanie z form świadczeń pomocowych, które są realizowane w ramach odrębnych ustaw np.

świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego;

- obecność aktywnych liderów lokalnych, którzy przy odpowiednim wsparciu mogą kreować działania angażujące mieszkańców w rozwój lokalny;
- ujemny przyrost naturalny dla Gminy;
- dodatnie saldo migracji jako pozytywny trend migracyjny;
- mała gęstość zaludnienia oraz zasoby wolnych przestrzeni publicznych, które są słabo zagospodarowane i mogą być wykorzystane do wzmocnienia funkcji społecznych;
- struktura ludności z lekką przewagą kobiet nad mężczyznami, którą należy postrzegać w połączeniu z faktem, że większość osób pracujących stanowią mężczyźni, a bezrobocie jest większe wśród kobiet niż mężczyzn;
- większość mieszkańców posiada wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe;
- większość mieszkańców Gminy znajdujących się w wieku produkcyjnym, zachodzą trendy wzrostowe dla grup przed i poprodukcyjnej;
- większość pracujących pracuje w sektorze przemysłu i budownictwa ale w niedługim czasie może dojść do zrównania zatrudnienia w powyższym sektorze i w sektorze usługowym;
- struktura sektora prywatnego oparta o działalność osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą, wg PKD 2007 największa ilość zarejestrowanych podmiotów prywatnych znajduje się w grupie rodzajowej „pozostała działalność”;
- przebiegająca w pobliżu rozwinięta infrastruktura dróg krajowych i wojewódzkich, skomunikowanie Gminy z autostradą A1, bliskość międzynarodowego portu lotniczego i miast konurbacji górnośląskiej, tereny inwestycyjne Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i zwiększająca się atrakcyjność inwestycyjna Gminy;
- wymagająca rozwoju sfera przestrzenno-funkcjonalna;
- zwiększająca się atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna.

7. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Rewitalizacja jest to długofalowy, złożony proces przemian społecznych, gospodarczych, przestrzenno-technicznych oraz środowiskowych w miejscowościach lub ich zdegradowanych częściach, mający na celu poprawę jakości życia mieszkańców, harmonizację i podniesienie estetyki przestrzeni, prowadzący do ożywienia gospodarczego oraz aktywizacji życia społecznego, a także poprawy warunków funkcjonalnych i środowiskowych na tym obszarze. Jest to tym samym ogólna wizja stanu obszaru poddanego planowanym zmianom.

7.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W procesie powstawania Gminnego Programu Rewitalizacji, po analizie stanu wyjściowego i w celu nakreślenia perspektywy docelowej, wypracowana została wizja, jako pożądany stan, który ma zostać osiągnięty w założonym horyzoncie czasowym tj. do 2030 roku.

Sformułowana wizja rewitalizacji jest następująca:

**OBSZAR REWITALIZOWANY STANIE SIĘ OBSZAREM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO ORAZ WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA
I PRZESTRZENI PUBLICZNEJ**

Tak określona wizja procesu rewitalizacji musi być animowana, realizowana i monitorowana pod ścisłym nadzorem władz samorządowych, przy jednoczesnym współdziałaniu Komitetu Rewitalizacji, organizacji społecznych, gospodarczych, instytucji lokalnych i grup mieszkańców.

7.2 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych

Proces formułowania celów i kierunków działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji opierał się o wypracowaną wizję a także pogłębioną i usystematyzowaną analizę zjawisk kryzysowych na obszarze Gminy Woźniki. Dokumentami źródłowymi były dane statystyczne GUS, dane statystyczne uzyskane na poziomie lokalnym, oraz w ramach konsultacji i warsztatów diagnostycznych. W oparciu o powyższe dane wskazane zostały poniższe cele i kierunki działań. Cele Programu zostały sformułowane z wykorzystaniem „metody problemowej”. Formułowanie celów opiera się o przeprowadzoną całościową diagnozę

i analizę zjawisk kryzysowych, na podstawie której przeprowadzona została identyfikacja problemów. Celem Programu jest zapewnienie takiego strategicznego podejścia, które poprzez efektywne wsparcie, pozwoli na aktywizację społeczności zamieszkujących obszar zdegradowany oraz pozwoli na kompleksową rewitalizację zdegradowanego obszaru, postrzeganą w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, technicznym i środowiskowym. Podejmowane w ramach rewitalizacji działania mają na celu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego danego obszaru oraz poprawy jego warunków środowiskowych i technicznych. Powyższe zapewnione zostanie poprzez kompleksowe działania rewitalizacyjne. Rewitalizacja ma charakter kompleksowy, to znaczy, że w jej ramach prowadzone będą wielowątkowe, wzajemnie uzupełniające i wzmacniające działania, mające na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zdefiniowanym obszarze.

Ustalone kierunki działań w ramach niniejszego Programu oparto na wykorzystaniu posiadanych zasobów i zachowaniu podstawowych zasad podejście kompleksowego:

- polepszenia jakości bazy o charakterze społecznym, kulturalnym, turystycznym i sportowo - rekreacyjnym,
- polepszenie jakości infrastruktury technicznej, zasobów komunalnych i socjalnych, oraz przestrzeni publicznej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów,
- podniesienie wiedzy i kompetencji społecznej mieszkańców, zmierzające do rozwoju gospodarczego i integracji społecznej,
- zachowanie i waloryzacja dziedzictwa kulturowego,
- polepszenie jakości środowiska naturalnego,
- wzmocnienie obszaru pod względem ekonomicznym, głównie w celu tworzenia nowych miejsc pracy i przeciwdziałanie ubóstwu,
- polepszenie zdolności organizacyjnych społeczności lokalnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację grup wykluczonych i poprawę bezpieczeństwa.

Tabela 53 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

CELE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
C1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	K1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, podnoszenie bezpieczeństwa i integracja społeczna

oraz aktywizacja społeczna i zawodowa prowadzona na rzecz osób i rodzin objętych procesem rewitalizacji	K2. Rozwój kapitału społecznego i aktywizacja społeczno-zawodowa
	K3. Wsparcie inicjatyw pobudzających społeczną aktywność i tworzenie centrów aktywności społecznej
	K4. Inicjalizacja i realizacja działań na rzecz dobrych realizacji międzyludzkich i międzypokoleniowych
C2. Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz tworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni na obszarach uczestniczących w procesie rewitalizacji	K5. Tworzenie funkcjonalnych przestrzeni na cele publiczne, społeczne i gospodarcze
	K6. Wsparcie projektów pobudzających rozwój społeczny i/lub gospodarczy oraz przeciwdziałających bezrobociu
	K7. Modernizacja infrastruktury społecznej
	K8. Poprawa stanu sieci i infrastruktury technicznej
	K9. Działania w zakresie ochrony klimatu i środowiska naturalnego
	K10. Nadanie nowych funkcji zdegradowanym obiektom i budynkom
	K11. Rewaloryzacja i rewitalizacja przestrzeni i miejsc na cele wsparcia, aktywizacji i włączenia społecznego oraz rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów rewitalizowanych

Źródło: opracowanie własne

W ramach realizacji Programu prowadzone będą działania w kierunku wyrównywania społecznych różnic, poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej, społeczności lokalnej wraz z fizyczną rewitalizacją wybranych budynków, obiektów i przestrzeni zlokalizowanych na delimitowanym obszarze, przez co w rezultacie ograniczone zostanie m. innymi ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego na tym obszarze. Rewitalizacja jest także postrzegana w wymiarze gospodarczym, przestrzennym, technicznym i środowiskowym. W niniejszym Programie zaplanowano cele w taki sposób, żeby realizowane w ramach niego przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy, z użyciem różnych metod i zaangażowaniem różnych sektorów i partnerów, niwelowały zdiagnozowane w analizie zagrożenia. Kompleksowe podejście Programu wyraża spójność w odniesieniu do terytorium, jego zasobów, sytuacji społeczno-gospodarczej i tożsamości obszaru. W wyniku partycypacyjnego udziału społeczności lokalnej, obszar ten poddany został pogłębionej analizie i programowaniu elementów wymagających wsparcia, a ustanowione kierunki rozwoju tworzą szeroko pojęty konsensus, który pozwoli korzystać z rozwoju obszaru rewitalizowanego jak najszerzej grupie mieszkańców i organizacji.

7.3 Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera zidentyfikowane w partycypacyjnym procesie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, bez których realizacja celów Gminnego Programu Rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Projekty te zostały zidentyfikowane w toku przeprowadzonej pogłębionej i usystematyzowanej analizy zjawisk kryzysowych na obszarze Gminy Woźniki i poszczególnych sołectw, obejmującą m. innymi aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz analizą natężenia, nawarstwiania lub utrwalania się zjawisk kryzysowych, w tym w oparciu o dane kwestionariuszowe ze zgłoszonych kart proponowanych przedsięwzięć oraz informacje pozyskane podczas warsztatów i konsultacji. Realizacja tych przedsięwzięć bezpośrednio przekłada się na określone efekty i pożądany stan obszaru rewitalizacji po realizacji Programu. Lista zawiera przedsięwzięcia realizujące wyznaczone cele rewitalizacji i wskazane kierunki działań, zlokalizowane na delimitowanym obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcia te pozytywnie wpływają na ograniczenie zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji i na jego rozwój, a także przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w ramach niniejszego Programu będą kierowane do dofinansowania zgodnie z możliwością uzyskania pomocy zewnętrznej na ich sfinansowanie, z uwzględnieniem zasady, że projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego+, w szczególności przewidzianych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, z myślą o promowaniu równych szans rozwoju i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób z obszaru poddawanego działaniom rewitalizacyjnym.

Na kolejnej stronie zaprezentowano listę planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 54 Listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa zadania	Czas realizacji w latach	Źródła finansowania	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane wartość
Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	2024-2025	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki - Centrum, w rejonie ulicy Górnej	Gmina Woźniki / MGOK w Woźnikach	4 500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów położonych w bezpośredniej bliskości MGOK w Woźnikach. Stworzenie przestrzeni aktywizacji społecznej i włączenia społecznego, zapewniającej integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji. Na niniejszym obszarze zachodzi konieczność odpowiedniego ukształtowania zdegradowanego terenu tj. powierzchni około 3 ha, na której planuje się urządzenie całorocznej przestrzeni publicznej na potrzeby aktywnej integracji społecznej, w tym organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji.				Rezultatem projektu będzie powierzchnia terenów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	2025-2026	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki - Centrum, w rejonie ulicy Górnej	Gmina Woźniki / MGOK w Woźnikach	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Celem zadania jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej na obszarze ukształtowanej przestrzeni publicznej. W ramach zadania organizowane i animowane będą działania z zakresu wzmacniania potencjału społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizowanego, w tym cykliczne imprezy służące włączeniu społecznemu, aktywizacji społecznej, spójności i integracji oraz imprezy o charakterze kulturalno-społecznym oraz sportowym. Charakter organizowanych imprez sprzyjał będzie integracji społecznej, co prowadzić będzie do zmniejszenia problemu wykluczenia społecznego oraz aktywizację społeczno-zawodową. Miejszem aktywności będzie obszar nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach, położonych w bezpośredniej bliskości MGOK.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	2024-2025	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki - Centrum, w rejonie ulicy Powstańców Śląskich	Gmina Woźniki	6 000 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Przedmiotem projektu jest wykonanie przebudowy byłego budynku domu nauczyciela wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w celu zaadaptowania go na świetlicę środowiskową. Celem działania świetlicy będzie zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie. Równocześnie podejmowane będą działania zapobiegające sieroctwu i niedostosowaniu społecznemu wychowanków we współpracy z ich rodzinami, instytucjami i osobami działającymi na rzecz dzieci, jak również przez pracę pedagogiczną z ich opiekunami. Świetlica będzie prowadzona w formie terapii grupowej i indywidualnej, zajęcia rozwijające ekspresję twórczą, plastyczne, muzyczne, ruchowe. Zmodernizowany i zaadaptowany na prowadzenie takiej działalności obiekt pozwoli na prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji osób wykluczonych.				Rezultatem projektu będzie liczba obiektów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”,	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Działania integracyjne i środowiskowe oraz aktywizacja społeczna grup defaworyzowanych w Woźnikach	2025-2026	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki – Centrum, w rejonie ulicy Powstańców Śląskich	Gmina Woźniki	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Celem projektu jest zapobieganie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności z obszarów zagrożonych wykluczeniem. Realizowane w obiekcie aktywności w sferze społecznej i kulturalnej mają na celu aktywizację i włączenie grup marginalizowanych do społeczności lokalnej. Działania te dadzą możliwość wyrównywania szans osobom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wzajemne spotkania mieszkańców będą skutkować nawiązaniem poprawnych relacji pomiędzy lokalną społecznością a grupami dysfunkcyjnymi. Uzupełniające wobec głównych działań będą cykliczne imprezy edukacyjno-kulturalne a także warsztaty i działania aktywizacyjne.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Modernizacja budynku i adaptacja terenów rekreacyjnych na potrzeby utworzenia przestrzeni publicznej w Babienicy	2024	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Babienica, w rejonie ulicy 1 Maja	Gmina Woźniki / OSP Babienica	4 500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Planowana jest modernizacja budynku w pobliżu terenów rekreacyjnych w Babienicy przy ul. 1 Maja, a także adaptacji tych terenów na potrzeby utworzenia funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Planuje się urządzenie całorocznej przestrzeni publicznej na potrzeby aktywnej integracji społecznej, w tym organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji. Zapewniona w ramach przedsięwzięcia dostępność budynku i jego pomieszczeń umożliwi organizację całorocznych zajęć dla osób zagrożonych wykluczeniem. Zmodernizowany obiekt i zaadoptowane tereny pozwolą na organizację spotkań, warsztatów, zajęć cyklicznych, ale również obsługę festynów, rozgrywek, spotkań integracyjnych organizowanych dla grup wykluczonych z terenu Babienicy. Prace remontowe i modernizacyjne w budynku a także adaptacja i zagospodarowanie pobliskich terenów, spowoduje podniesienie funkcjonalności i dostosowanie istniejącego obiektu i przestrzeni, do potrzeb działań społecznych i umożliwi organizację wydarzeń integracyjnych, warsztatów i zajęć dla grup społecznych zagrożonych wykluczeniem.				Rezultatem projektu będzie liczba obiektów i powierzchnia terenów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

Nazwa zadania	Czas realizacji w latach	Źródła finansowania	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane wartość
Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Babienicy	2025	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Babienica, w rejonie ulicy 1 Maja	Gmina Woźniki / OSP Babienica	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
W ramach zadania planuje się na realizację działań na potrzeby aktywnej integracji społecznej, w tym organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji. Realizowane w obiekcie aktywności w sferze społecznej, sportowej i kulturalnej mają na celu włączenie grup marginalizowanych do społeczności lokalnej. Działania te dadzą możliwość wyrównywania szans osobom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wzajemne spotkania mieszkańców będą skutkować nawiązaniem poprawnych relacji pomiędzy lokalną społecznością a grupami dysfunkcyjnymi.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami				Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Adaptacja nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Psarach na potrzeby utworzenia otwartej funkcjonalnej przestrzeni wspólnej	2025	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Psary, w rejonie ulic Głównej i Szkolnej	Podmioty publiczne i/lub publiczne	4 500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Planowana jest adaptacja nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Psarach na potrzeby utworzenia otwartej funkcjonalnej przestrzeni wspólnej w rejonie ulic Głównej i Szkolnej, w tym urządzenie całorocznej przestrzeni publicznej na potrzeby aktywnej integracji społecznej oraz organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji. Zaadoptowane tereny pozwolą na organizację spotkań, warsztatów, zajęć cyklicznych, ale również obsługę festynów, rozgrywek, spotkań integracyjnych organizowanych dla grup wykluczonych z terenu Psar. Zagospodarowanie nieużytkowanych i zdegradowanych terenów, pozwoli na dostosowanie istniejącej przestrzeni do potrzeb działań społecznych, podniesie funkcjonalności tych terenów i umożliwi organizację wydarzeń integracyjnych, warsztatów i zajęć dla grup społecznych zagrożonych wykluczeniem.				Rezultatem projektu będzie powierzchnia terenów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

Nazwa zadania	Czas realizacji w latach	Źródła finansowania	Lokalizacja przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane wartość
Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Psarach	2026	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Psary, w tym w rejonie ulicy Główniej i Szkolnej	Podmioty prywatne i/lub publiczne	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
W ramach zadania planuje się na realizację działań na potrzeby aktywnej integracji społecznej, w tym organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji. Realizowane w obiekcie aktywności w sferze społecznej, sportowej i kulturalnej mają na celu włączenie grup marginalizowanych do społeczności lokalnej. Działania te dadzą możliwość wyrównywania szans osobom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wzajemne spotkania mieszkańców będą skutkować nawiązaniem poprawnych relacji pomiędzy lokalną społecznością a grupami dysfunkcyjnymi.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami				Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Kompleksowe zagospodarowanie i ochrona dziedzictwa zespołu pałacowego Czarny Las z przeznaczeniem na cele społeczne i gospodarcze	2024-2030	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki prywatne	wyznaczony obszar rewitalizacji Czarny Las, w rejonie Czarny Las 8	Podmiot prywatny	9 700 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Z uwagi na dużą wartość historyczną oraz architektoniczną zabytkowego kompleksu oraz duże znaczenie dla obszaru rewitalizacji Czarny Las, w ramach zadania zostaną przeprowadzone prace w ramach istniejącego zespołu obiektów w celu ochrony jego dziedzictwa, a także kompleksowego zagospodarowania wraz z otoczeniem i przywrócenia dawnej świetności. Ma to na celu stworzenie odpowiednich podstaw dla aktywności społecznej i gospodarczej, w tym umożliwiającej organizację wydarzeń integracyjnych, i zajęć dla grup społecznych zagrożonych wykluczeniem.				Rezultatem projektu będzie liczba obiektów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w kompleksie pałacowym w Czarnym Lesie	2027-2028	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Czarny Las, w rejonie Czarny Las 8	Podmiot prywatny / Organizacja pozarządowa	300 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Zadanie polega na wykorzystaniu potencjału zrewitalizowanego kompleksu pałacowego w Czarnym Lesie, w celu aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planuje się aktywizację i integrację społeczeństwa, dzięki czemu zmaleje skala problemu wykluczenia społecznego. W ramach projektu przewiduje się organizację cyklicznych wydarzeń i przeprowadzenie działań dotyczących sfery aktywizacji społecznej.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Adaptacja infrastruktury dawnej Szkoły Powszechnej w Lubszy na potrzeby społeczne i kulturalne	2024-2030	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Lubsza, w rejonie ulic Lompy i Szkolna	Podmioty prywatne i/lub publiczne	9 700 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Projekt zakłada częściowe zaadaptowanie obiektu dawnej Szkoły Powszechnej w Lubszy na potrzeby społeczne i kulturalne. Z uwagi na dużą wartość historyczną, dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w ramach przedsięwzięcia planowane jest działanie zmierzające do ochrony dziedzictwa, kompleksowego zagospodarowania wraz z otoczeniem i przywrócenia dawnej świetności wartościowemu obiektowi. Wyniku realizacji przedsięwzięcia powstanie zrewitalizowana infrastruktura, umożliwiająca prowadzenie działalności społecznej i kulturalnej, w tym pozwoli na prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji osób wykluczonych.				Rezultatem projektu będzie liczba obiektów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”,	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Animowanie aktywności i integracji społecznej na obszarze Lubszy	2027-2028	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Lubsza, w tym w rejonie ulic Lompy i Szkolna	Podmioty prywatne i/lub publiczne	300 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Zadanie polega na wykorzystaniu potencjału rewitalizowanego obszaru, w celu aktywizacji społecznej mieszkańców Lubszy. Planuje się aktywizację i integrację społeczeństwa, przy wykorzystaniu jeśli będzie to możliwe zabytkowej i zrewitalizowanej infrastruktury dawnej Szkoły Powszechnej. Dzięki realizacji zaplanowanych działań zmaleje skala problemu wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji Lubsza. W ramach projektu przewiduje się organizację cyklicznych wydarzeń społecznych i kulturalnych oraz przeprowadzenie działań dotyczących sfery aktywizacji społecznej.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Zagroda relaksu – adaptacja zdegradowanych zabudowań folwarcznych i utworzenie przestrzeni na cele społeczne i gospodarcze	2024-2030	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki prywatne	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki - Centrum, w rejonie ulicy Dworcowej	Podmioty publiczne i/lub prywatne	24 700 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie potencjału nieruchomości położonych w centrum Woźnik, w celu aktywizacji społecznej, rekreacyjnej i gospodarczej. Projekt ma na celu rewitalizację budynków folwarcznych wraz z przylegającym do nich terenem. Remont budynków wraz z otoczeniem i udostępnienie ich zainteresowanym mieszkańcom z obszaru rewitalizacji, ma na celu stworzenie odpowiedniej bazy aktywności społeczno-gospodarczej w centrum Woźnik.				Rezultatem projektu będzie liczba obiektów i powierzchnia terenów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w Woźnikach	2027-2028	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki - Centrum, w tym w rejonie ulicy Dworcowej	Podmioty publiczne i/lub prywatne	300 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Zadanie polega na wykorzystaniu potencjału zrewitalizowanego kompleksu folwarcznego w Woźnikach, w celu aktywizacji społecznej mieszkańców Woźnik. Planuje się aktywizację i integrację społeczeństwa, dzięki czemu zmaleje skala problemu wykluczenia społecznego. W ramach projektu przewiduje się organizację cyklicznych wydarzeń i przeprowadzenie działań dotyczących sfery aktywizacji społecznej.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Przystanek Śliwa - przestrzeń społeczna i edukacyjna	2025	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki prywatne	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki – Śliwa, w rejonie ulicy Śliwa	Podmioty publiczne i/lub prywatne	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie potencjału i zagospodarowanie obszaru rewitalizacji Woźniki - Śliwa w celu animowania aktywizacji społecznej, rekreacyjnej i gospodarczej. Śliwa wraz z pozostałościami zabudowań dworskich oraz kapliczki jest charakterystycznym punktem wzdłuż drogi Woźniki – Sośnica. Klimat miejsca będącego cichą osadą jest sporym walorem. Niestety zabytkowa zabudowa przez lata niewłaściwej eksploatacji uległa zniszczeniu, a kapliczka, dawniej często użytkowana, obecnie jest praktycznie zapomniana. W zakres zadania wchodzi utworzenie elementów małej architektury, renowacji historycznych zabudowań w szczególności kapliczki. Przedmiotowe działania mają na celu stworzenie odpowiedniej bazy aktywności społecznej i kulturalnej, umożliwiającej organizację wydarzeń integracyjnych i zajęć dla grup społecznych zagrożonych wykluczeniem.				Rezultatem projektu będzie powierzchnia terenów poddanych działaniom. Osiągnięcie wskaźnika wykazane będzie na podstawie protokołu odbioru prac budowlanych.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym poprzez możliwy rozwój infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób o różnych ograniczeniach np. seniorów, niepełnosprawnych, rodziców z dziećmi, itd.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji w latach</i>	<i>Źródła finansowania</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartości</i>
Aktywizacja społeczna mająca na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Śliwie	2026	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych	wyznaczony obszar rewitalizacji Woźniki – Śliwa, w rejonie ulicy Śliwa	Podmioty publiczne i/lub prywatne	300 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>				<i>Prognozowane rezultaty</i>	
W ramach zadania planuje się organizację wydarzeń dla osób wykluczonych, w ramach projektu planowane są cykliczne imprezy służące włączeniu społecznemu, aktywizacji społecznej, spójności i integracji oraz imprezy o charakterze kulturalno-społecznym i rekreacyjnym. Charakter organizowanych zajęć sprzyjał będzie integracji społecznej, co prowadzić będzie do zmniejszenia problemu wykluczenia społecznego oraz będzie stymulował aktywizację społeczną.				Rezultatem projektu będzie liczba osób korzystających z świadczonych działań oraz liczba odbywających się działań. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.	
<i>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</i>				<i>Sposób oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</i>	
Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zachowana w projekcie poprzez zastosowanie zasady ich niedyskryminacji, w tym możliwości ich uczestnictwa w planowanych działaniach.				Powiązanie z celami rewitalizacji zostało określone w zbiorczej Tabeli 53 „Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych” a sposób oceny rezultatów w odniesieniu do przedmiotowych celów, został wskazany w rozdziale 8.5 „System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji”.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie złożonych kart projektów rewitalizacyjnych

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą powiązanie podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych z przyjętymi celami rewitalizacji i kierunkami działań.

Tabela 55 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla projektów podstawowych

Nazwa projektu	Cel rewitalizacji	Przeważający kierunek działań rewitalizacyjnych
Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	C2	K5
Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	C1	K1
Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	C2	K10
Działania integracyjne i środowiskowe oraz aktywizacja społeczna grup defaworyzowanych w Woźnikach	C1	K2
Modernizacja budynku i adaptacja terenów rekreacyjnych na potrzeby utworzenia przestrzeni publicznej w Babienicy	C2	K5
Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Babienicy	C1	K1
Adaptacja nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Psarach na potrzeby utworzenia otwartej funkcjonalnej przestrzeni wspólnej	C2	K5
Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Psarach	C1	K1
Kompleksowe zagospodarowanie i ochrona dziedzictwa zespołu pałacowego Czarny Las z przeznaczeniem na cele społeczne i gospodarcze	C2	K11
Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w kompleksie pałacowym w Czarnym Lesie	C1	K3
Adaptacja infrastruktury dawnej Szkoły Powszechnej w Lubszy na potrzeby społeczne i kulturalne	C2	K10
Animowanie aktywności i integracji społecznej na obszarze Lubszy	C1	K3
Zagroda relaksu – adaptacja zdegradowanych zabudowań folwarcznych i utworzenie przestrzeni na cele społeczne i gospodarcze	C2	K10
Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w Woźnikach	C1	K3
Przystanek Śliwa - przestrzeń społeczna i edukacyjna	C2	K5
Aktywizacja społeczna mająca na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Śliwie	C1	K2

Źródło: opracowanie własne

7.4 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących cele rewitalizacji i kierunki wyznaczonych działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Jest to zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, których zakres, koszt, sposób finansowania czy termin realizacji nie został do końca określony lub które trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów Gminnego Programu Rewitalizacji. Przedsięwzięcia te także zostały zidentyfikowane w toku przeprowadzonej pogłębionej i usystematyzowanej diagnozy i analizy zjawisk kryzysowych na obszarze Gminy Woźniki, w tym w oparciu o dane kwestionariuszowe ze zgłoszonych kart proponowanych przedsięwzięć oraz informacje pozyskane podczas warsztatów i konsultacji. W oparciu o analizę zebranych danych oraz w oparciu o dane przekazane przez uczestników warsztatów, pozostałymi postulowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnym dla zdiagnozowanego i wyznaczonego obszaru rewitalizacji, są działania rewitalizacyjne, które mają pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie zjawisk kryzysowych na obszarze Gminy Woźniki. Działaniami tymi są:

Tabela 56 Zestawienie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia	Proponowane źródła finansowania
Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu organizacji okresowych jarmarków, targowisk oraz w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez promowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców oraz inicjowanie projektów partnerskich działalności gospodarczej	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Kształtowanie świadomości obywatelskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym centrów i inkubatorów przedsiębiorczości	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych

Wsparcie rozwoju infrastruktury na cele ożywienia gospodarczego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Podniesienie kompetencji i aktywności osób z grup w niekorzystnej sytuacji	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Przeciwdziałanie negatywnym skutkom migracji	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Kreowanie podmiotów ekonomii społecznej	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie podmiotów aktywizacji zawodowej	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Poprawa bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie patologii społecznej	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Kształtowanie świadomości obywatelskiej dotyczącej dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie współpracy partnerskiej podnoszące poziom kompetencji liderów życia publicznego i społecznego oraz zainteresowania potencjałem tego obszaru	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wyrównywanie szans w dostępie do powszechnych usług społecznych, zdrowotnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Opieka nad dziećmi do lat 3	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie inicjatyw w obszarze pozaformalnej edukacji dzieci i młodzieży	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie inicjatyw w obszarze ustawicznego kształcenia dorosłych	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych

Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz między pokoleniowej integracji społeczności oraz aktywizacja seniorów i ludzi młodych	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podniesienie umiejętności społecznych, wzmacnianie więzi rodzinnych i sąsiedzkich	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Promowanie i wsparcie rozwoju społecznych projektów współpracy	Europejski Fundusz Społeczny+, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenie niskiej emisji	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i oświetlenia	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Efektywne zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Dostosowanie i adaptacja do zmian klimatycznych, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Rewaloryzacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Nadawanie nowych funkcji, rewitalizacja budynków i przestrzeni publicznych, na cele społeczne i/lub gospodarcze	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Polepszenie sieci i infrastruktury technicznej	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Poprawa stanu infrastruktury społecznej	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Rewitalizacja terenów po PGR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Przeciwdziałanie problemom z dostępnością oraz likwidacja barier architektonicznych	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Kreowanie i zagospodarowanie przestrzeni aktywności społecznej, sportowo-rekreacyjnej, kulturowej i turystycznej na potrzeby aktywnej integracji	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych

Kreowanie małej infrastruktury publicznej, pełniące ważne funkcje społeczne, zdrowotne i turystyczno- rekreacyjne, w tym zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych
Oddech dla Miasta – rozwiązanie problemów przestrzennych i lokalowych w rejonie ul. Kozięgłowskiej oraz zagospodarowanie terenu na rzecz zielonej i błękitnej infrastruktury	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Środki pochodzące ze źródeł krajowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą powiązanie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych z przyjętymi celami rewitalizacji i kierunkami działań.

Tabela 57 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Nazwa projektu	Cel rewitalizacji	Przeważający kierunek działań rewitalizacyjnych
Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	C2	K6
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu organizacji okresowych jarmarków, targowisk oraz w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców	C1	K5
Wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez promowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców oraz inicjowanie projektów partnerskich działalności gospodarczej	C3	K6
Kształtowanie świadomości obywatelskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego	C1	K2
Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym centrów i inkubatorów przedsiębiorczości	C2	K6
Wsparcie rozwoju infrastruktury na cele ożywienia gospodarczego	C2	K6
Podniesienie kompetencji i aktywności osób z grup w niekorzystnej sytuacji	C1	K2
Aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych	C1	K1
Przeciwdziałanie negatywnym skutkom migracji	C1	K1
Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	C1	K1
Kreowanie podmiotów ekonomii społecznej	C1	K3
Wsparcie podmiotów aktywizacji zawodowej	C1	K3
Poprawa bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie patologii społecznej	C1	K1
Kształtowanie świadomości obywatelskiej dotyczącej dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	C1	K3
Wsparcie współpracy partnerskiej podnoszące poziom kompetencji liderów życia publicznego i społecznego oraz zainteresowania potencjałem tego obszaru	C1	K3
Wyrównywanie szans w dostępie do powszechnych usług społecznych, zdrowotnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych	C1	K2
Opieka nad dziećmi do lat 3	C1	K2

Wsparcie inicjatyw w obszarze pozaformalnej edukacji dzieci i młodzieży	C1	K2
Wsparcie inicjatyw w obszarze ustawicznego kształcenia dorosłych	C1	K2
Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz między pokoleniowej integracji społeczności oraz aktywizacja seniorów i ludzi młodych	C1	K4
Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podniesienie umiejętności społecznych, wzmacnianie więzi rodzinnych i sąsiedzkich	C1	K4
Promowanie i wsparcie rozwoju społecznych projektów współpracy	C1	K3
Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenie niskiej emisji	C2	K9
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i oświetlenia	C2	K9
Efektywne zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii	C2	K9
Dostosowanie i adaptacja do zmian klimatycznych, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury	C2	K9
Rewaloryzacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	C2	K11
Nadawanie nowych funkcji, rewitalizacja budynków i przestrzeni publicznych, na cele społeczne i/lub gospodarcze	C2	K10
Polepszenie sieci i infrastruktury technicznej	C2	K8
Poprawa stanu infrastruktury społecznej	C2	K7
Rewitalizacja terenów po PGR	C2	K11
Przeciwdziałanie problemom z dostępnością oraz likwidacja barier architektonicznych	C2	K7
Kreowanie i zagospodarowanie przestrzeni aktywności społecznej, sportowo-rekreacyjnej, kulturowej i turystycznej na potrzeby aktywnej integracji	C2	K5
Kreowanie małej infrastruktury publicznej, pełniące ważne funkcje społeczne, zdrowotne i turystyczno- rekreacyjne, w tym zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	C2	K5
Oddech dla Miasta – rozwiązanie problemów przestrzennych i lokalowych w rejonie ul. Koziegłowskiej oraz zagospodarowanie terenu na rzecz zielonej i błękitnej infrastruktury	C2	K5

Źródło: opracowanie własne

8. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

Prawidłowo przeprowadzona rewitalizacja jest znacznym bodźcem rozwoju lokalnego, skutkuje m. innymi polepszeniem stanu infrastruktury technicznej i społecznej, służącej rozwojowi gospodarczemu oraz większą aktywnością i przedsiębiorczością mieszkańców. Realizacja Programu rewitalizacji jest uzależniona od realizacji zidentyfikowanych przedsięwzięć z zakresu usług społecznych, dotyczących określonej grupy społecznej, dotkniętej dysfunkcją i wykluczeniem. W przypadku rewitalizacji wsparcie inwestycyjne ma charakter uzupełniający i jest możliwe w powiązaniu z działaniami z zakresu usług społecznych. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z zasadą kompleksowości i przy zastosowaniu podejścia zintegrowanego. Zidentyfikowane projekty mają charakter przedsięwzięć komplementarnych i wzajemnie uzupełniających, koordynowanych w niniejszym Programie. Program ujmuje zaplanowane działania w sposób kompleksowy i zintegrowany, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszy Społecznego+ oraz środków publicznych i prywatnych, tak aby nie pomijać aspektu społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego. Zgodnie z zasadą koncentracji Program skupia się na rewitalizacji terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju Gminy, obejmując zgodnie z tą zasadą część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego, dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Reasumując planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są na delimitowanym obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcia te pozytywnie wpływają na ograniczenie zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji i na jego rozwój, przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizowanego, a także istotnie wpływają na realizację zaplanowanych celów rewitalizacji.

Na poziomie Programu zostanie zapewniona komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych, w tym komplementarność:

- przestrzenna poprzez oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji, zapewnienie synergii realizowanych projektów, przez takie działania które nie będą skutkowały przeniesieniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna, wykluczenie;
- problemowa poprzez realizację wzajemnie się dopełniających przedsięwzięć we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym,

technicznym, środowiskowym) oraz zapewnienie komplementarności ze strategicznymi decyzjami Gminy na innych polach (np. zidentyfikowane potrzeby i przedsięwzięcia planowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Woźniki, Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Woźniki);

- proceduralno-instytucjonalna poprzez zaprojektowanie na poziomie niniejszego Programu takiego systemu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie i uzupełnianie się na jego rzecz, różnych instytucji. Powyższe wraz ze spójnością procedur zostanie zapewnione poprzez osadzenie systemu zarządzania Programem w przyjętym systemie zarządzania Gminą Woźniki;

- międzyokresowa poprzez wykorzystanie doświadczeń z poprzedniej perspektywy programowej w latach 2014-2020 oraz okresu przejściowego, w tym dobrych praktyk z tego czasu oraz doświadczeń gmin realizujących własne programy rewitalizacji, sąsiadujących czy współpracujących z Gminą w ramach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”, a także poprzez zapewnienie ciągłości procesu rewitalizacji do 2030 roku, z uwzględnieniem oceny aktualności i zaawansowania Gminnego Programu Rewitalizacji (w zaplanowanych 3-letnich okresach), przy wykorzystaniu przyjętego systemu monitoringu;

- źródeł finansowania poprzez umiejętne uzupełnianie i łączenie wsparcia finansowego dla planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFRR, EFS+ z publicznymi i prywatnymi środkami krajowymi, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania, oraz z jednoczesnym zapewnieniem silnej koordynacji i synergii projektów rewitalizacyjnych.

Przedmiotowy Gminny Program Rewitalizacji został sporządzony zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji. Proces partycypacyjny został przeprowadzony w zgodzie z zapisami art. 5 i 6 tej ustawy, a struktura dokumentu zawiera wymagane elementy Programu wskazane w art. 15 tejże ustawy. W trakcie realizacji Programu ocena jego aktualności i stopnia realizacji będzie prowadzona zgodnie z zapisami niniejszej ustawy, w tym w szczególności z zapisami wskazanymi w art. 22 i 23 tej ustawy. Ponadto sporządzony Gminny Program Rewitalizacji spełnia wymogi strategii terytorialnej zgodnie z art. 36 ust. 8 i 9 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz jest zgodny z zasadami, określonymi przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w dokumencie „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027”.

8.1 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Integrowanie działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych odbywa się poprzez wspomniane wyżej zapewnienie komplementarności w aspektach przestrzennym, problemowym, okresowym, proceduralno-instytucjonalnym i finansowym.

Ponadto opisane wyżej przedsięwzięcia – podstawowe i uzupełniające - integrują aspekty przestrzenne, społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Zostały one wypracowane w toku dialogu z uczestnikami procesu opracowania GPR.

Kompleksowość i zintegrowanie w kierunku osiągnięcia efektów procesu rewitalizacji, określonych w zestawieniu celów przejawia się wprost w zarówno w doborze głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Obejmują one „zestawy projektowe” składające się z działania infrastrukturalnego, prowadzącego do rewitalizacji funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej czy gospodarczej i działania społecznego, nakierowanego na zmiany społeczne. Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełnione są pozostałymi działaniami rewitalizacyjnymi, które są często działaniami horyzontalnymi, obejmującymi zarówno wszystkie obszary rewitalizowane jak i mające zastosowanie do całości obszaru gminy Woźniki: Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu organizacji okresowych jarmarków, targowisk oraz w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców, wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez promowanie współpracy lokalnych przedsiębiorców oraz inicjowanie projektów partnerskich działalności gospodarczej, kształtowanie świadomości obywatelskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym centrów i inkubatorów przedsiębiorczości, wsparcie rozwoju infrastruktury na cele ożywienia gospodarczego, podniesienie kompetencji i aktywności osób z grup w niekorzystnej sytuacji, aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych i szereg innych.

Z uwagi na otwarty charakter dokumentu, jakim jest Gminny Program Rewitalizacji, zgodnie z założeniami mechanizmu jego wdrażania, poddawany będzie on ciągłej i systematycznej ocenie w zakresie stopnia wdrażania oraz analizie, z częstotliwością maksymalnie 3 letnią, w zakresie stopnia aktualności. Stanowi to punkt wyjścia do ewentualnej aktualizacji Programu, która prowadzić ma do dostosowania Programu do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Zmianie podlegać będą zarówno elementy natury ogólnej (cele,

wizje i kierunki) jak i projekty. Proces ten podlegać będzie zasadzie współpracy z partnerami zaangażowanymi w proces rewitalizacji oraz, w ramach analizy Programu w okresie „punktów krytycznych”, ewentualnie z uwzględnieniem udziału mieszkańców.

Przebieg i kolejność realizacji poszczególnych etapów Programu zawiera harmonogram wdrażania etapów, natomiast kolejność i terminarz realizacji zadań zostanie określony w harmonogramie realizacji projektów. Analiza osiągniętych w danym okresie wskaźników będzie dokonywana na bieżąco Zespół ds. rewitalizacji powołany zarządzeniem Burmistrza a także podczas spotkań Komitetu Rewitalizacyjnego.

W całym procesie wdrażania Programu uwzględniana jest zasada szerokiej partycypacji społecznej, na którą składają się:

- akcje informacyjne i promocyjne związane z procesem rewitalizacji,
- organizowanie warsztatów i spotkań publicznych dotyczących procesu rewitalizacji, przygotowania, wdrażania, konsultowania i oceny Programu oraz kierunków działań,
- umożliwienia aktywnego udziału mieszkańców w konstruowaniu i precyzowaniu projektów rewitalizacyjnych obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową, w kierunku jak największej niwelacji zdiagnozowanych problemów,
- prowadzenie doradztwa i wsparcia organizacji społecznych oraz niezrzeszonych mieszkańców zaangażowanych w działania rewitalizacyjne.

8.2 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Indykatywne ramy finansowe są ustalane w odniesieniu do listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych a także w odniesieniu do pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z określeniem indykatywnych wielkości środków finansowanych z różnych źródeł, w tym także środków spoza funduszy unijnych, w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej. Dla poszczególnych przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji przygotowany zostanie montaż finansowy, który umożliwi bezproblemową, finansową realizację każdej inwestycji.

Finansowanie projektów będzie odbywało się z możliwie największej ilości źródeł finansowych. Bezpośredni Beneficjenci na potrzeby realizacji każdego z projektów zabezpieczą niezbędną kwotę środków własnych, natomiast o pozostałe środki finansowe będą wnioskować w ramach dostępnego do pozyskania dofinansowania, w tym w ramach programu Fundusze

Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, które z założenia mają być jednym z głównych źródeł finansowania zidentyfikowanych inwestycji. Dla projektów wynikających z listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierających zidentyfikowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, bez których realizacja celów Programu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji, na etapie konstruowania niniejszych indykatywnych ram finansowych przyjęto zasadę ustalenia przedmiotowych ram dla każdego przedsięwzięcia z osobna. Natomiast w przypadku charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki wyznaczonych działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową, stanowiących de facto zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów Programu Rewitalizacji, przyjęto zasadę zbiorczej szacunkowej wyceny. Okres realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie zgodny z wdrażaniem środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej na lata 2021-2027, na podstawie przygotowanych przez Instytucje Zarządzające tymi środkami, harmonogramów aplikowania o środki pomocowe w tej perspektywie programowej.

Na kolejnej stronie zaprezentowano indykatywną tabelę finansową.

Tabela 58 Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacunkowe nakłady finansowe	Źródła finansowania				Czas realizacji
			Środki pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS+	Środki pochodzące z innych źródeł	
1.	Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	4 500 000,00 PLN	675 000,00 PLN	0,00 PLN	3 825 000,00 PLN	0,00 PLN	2024-2025
2.	Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2025-2026
3.	Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	6 000 000,00 PLN	900 000,00 PLN	0,00 PLN	5 100 000,00 PLN	0,00 PLN	2024-2025
4.	Działania integracyjne i środowiskowe oraz aktywizacja społeczna grup defaworyzowanych w Woźnikach	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2025-2026
5.	Modernizacja budynku i adaptacja terenów rekreacyjnych na potrzeby utworzenia przestrzeni publicznej w Babienicy	4 500 000,00 PLN	675 000,00 PLN	0,00 PLN	3 825 000,00 PLN	0,00 PLN	2024
6.	Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Babienicy	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2025
7.	Adaptacja nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Psarach na potrzeby utworzenia otwartej funkcjonalnej przestrzeni wspólnej	4 500 000,00 PLN	675 000,00 PLN	0,00 PLN	3 825 000,00 PLN	0,00 PLN	2025
8.	Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Psarach	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2026
9.	Kompleksowe zagospodarowanie i ochrona dziedzictwa zespołu pałacowego Czarny Las z przeznaczeniem na cele społeczne i gospodarcze	9 700 000,00 PLN	0,00 PLN	5 820 000,00 PLN	3 880 000,00 PLN	0,00 PLN	2024-2030
10.	Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w kompleksie pałacowym w Czarnym Lesie	300 000,00 PLN	00,00 PLN	45 000,00 PLN	255 000,00 PLN	0,00 PLN	2027-2028

11.	Adaptacja infrastruktury dawnej Szkoły Powszechnej w Lubszy na potrzeby społeczne i kulturalne	9 700 000,00 PLN	0,00 PLN	5 820 000,00 PLN	3 880 000,00 PLN	0,00 PLN	2024-2030
12.	Animowanie aktywności i integracji społecznej na obszarze Lubszy	300 000,00 PLN	00,00 PLN	45 000,00 PLN	255 000,00 PLN	0,00 PLN	2027-2028
13.	Zagroda relaksu – adaptacja zdegradowanych zabudowań folwarcznych i utworzenie przestrzeni na cele społeczne i gospodarcze	24 700 000,00 PLN	3 705 000,00 PLN	0,00 PLN	20 995 000,00 PLN	0,00 PLN	2024-2030
14.	Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w Woźnikach	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2027-2028
15.	Przystanek Śliwa - przestrzeń społeczna i edukacyjna	500 000,00 PLN	75 000,00 PLN	0,00 PLN	425 000,00 PLN	0,00 PLN	2025
16.	Aktywizacja społeczna mająca na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Śliwie	300 000,00 PLN	45 000,00 PLN	0,00 PLN	255 000,00 PLN	0,00 PLN	2026
Łącznie szacunkowe nakłady finansowe		67 500 000,00 PLN	7 125 000,00 PLN	11 730 000,00 PLN	48 645 000 PLN	0,00 PLN	

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

8.3 Proces partycypacji społecznej i włączenia społecznego

Zarządzanie procesem rewitalizacji dla Gminy Woźniki jest oparte na zasadach partnerstwa i partycypacji społecznej, dlatego też bardzo ważne jest rozpoznanie potrzeb i preferencji, jak również siły wpływu i poziomu zainteresowania poszczególnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji. Dla przeprowadzanego procesu rewitalizacji zidentyfikowano następujące grupy interesariuszy:

- interesariusze o niskim poziomie zainteresowania i dużym stopniu oddziaływania, grupy zagrożone o niskim zaangażowaniu (gospodarstwa domowe o wyuczonej i dziedzicznej bezradności życiowej, w sposób ciągły korzystający z pomocy społecznej, długotrwale bezrobotni, właściciele obiektów i nieruchomości, którzy nie są zainteresowani podniesieniem ich estetyki oraz estetyki otoczenia), grupa na którą należy zwrócić szczególną uwagę,
- interesariusze o wysokim poziomie zainteresowania, dużej sile oddziaływania, nastawieni na podjęcie działań i ich pozytywne efekty (władze lokalne, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe),
- interesariusze o niskim poziomie zainteresowania oraz małej sile oddziaływania nastawieni na działania minimalne (bierni mieszkańcy obszarów rewitalizacji oraz bierni właściciele obiektów i nieruchomości zlokalizowanych na tym obszarze),
- interesariusze o wysokim poziomie zainteresowania i niskiej sile oddziaływania (na dzień dzisiejszy), wymagający doinformowania i nastawienia na podjęcie działań (indywidualni właściciele obiektów i nieruchomości szukający szansy na pozytywne przekształcenia, sektor MŚP, sektor NGO, liderzy lokalni, instytucje kultury i sportu, placówki edukacyjne, Policja).

Bardzo istotne w mechanizmie włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji, jest wsparcie działań podejmowanych przez interesariuszy o wysokim poziomie zainteresowania i dużej sile oddziaływania. Ponadto wybrane narzędzia i metody partycypacji należy wykorzystać w celu przekształcenia interesariuszy o wysokim poziomie zainteresowania i niskiej sile oddziaływania na naturalnych sojuszników dla działań nastawionych na pozytywne efekty. W szczególności chodzi tutaj o zaangażowanie organizacji sektora NGO oraz instytucji kultury i sportu a także placówek edukacyjnych, które poprzez realizowanie projektów nakierowanych na rozwiązywanie i zaspokajanie znanych im społecznych potrzeb pomagają wyprowadzić obszary wybrane do rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Bardzo ważne jest w końcu, podjęcie działań na rzecz interesariuszy o niskim poziomie zainteresowania - czyli tych, którzy przynależą do grupy zagrożonej lub grupy biernej. Charakterystyczną cechą w tym przypadku jest to, że nie postrzegają oni siebie sami jako beneficjentów rewitalizacji. W szczególności dotyczy to grupy na którą należy zwrócić

szczególną uwagę tj. wykluczonych społecznie mieszkańców czy przedsiębiorców, którzy działają na obszarach wybranych do rewitalizacji. W celu skutecznej partycypacji tych grup w procesie rewitalizacji, należy przyjąć rozwiązania, które przy wykorzystaniu istniejącego potencjału doprowadzą do aktywizacji tych środowisk lokalnych.

Opinie mieszkańców gromadzone były na każdym etapie przygotowania rewitalizacji. Będą one również kluczowe na etapie prowadzenia i oceny rewitalizacji. Na etapie wywiadów pogłębionych, pozyskano dane jakościowe kluczowe z punktu widzenia określenia kluczowych zjawisk w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W kolejnym etapie w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych interesariusze weryfikowali propozycje proponowanych obszarów zdegradowanych i obszaru do rewitalizacji, które nie budziły ich kontrowersji czy wątpliwości. Jedną z form konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w Woźnikach w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Woźniki, odbywających się w terminie od dnia 5 października do dnia 3 listopada 2022 r. było spotkanie konsultacyjne, na którym omówiono czym jest rewitalizacja i na czym polega proces rewitalizacji, przedstawiono uwarunkowania prawne wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i szczegóły procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych, oraz wskazano propozycje granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ponadto interesariusze mieli możliwość wypowiedzenia się na ten temat w formie papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na podany adres e-mail oraz drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Woźnikach. Sam formularz konsultacyjny oraz projekt uchwały dostępne były w formie papierowej w budynku Urzędu Miejskiego w Woźnikach, oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Woźniki (<https://www.wozniki.pl>) oraz na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.wozniki.pl>). Została także udostępniona możliwość kontaktu telefonicznego w celu zbieranie przekazanych uwag ustnych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu. Konsultacje na tym etapie trwały od 18 lipca do dnia 16 sierpnia 2022 r. W kolejnym kroku zorganizowano cykl warsztatów rewitalizacyjnych o charakterze informacyjno-konsultacyjnym, gdzie została przedstawiona istota, cele i zasady prowadzenia rewitalizacji. Przedstawiono również strukturę fiszki projektowej oraz zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na kolejnym etapie w dniach od 21 kwietnia 2023 r. do dnia 22 maja 2023 r. przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji. W ramach konsultacji odbyło się spotkanie konsultacyjne na którym zaprezentowano i omówiono wszystkie kluczowe kwestie i założenia

dotyczące proponowanego Gminnego Programu Rewitalizacji oraz zasad jego wdrożenia, realizacji i monitoringu. Interesariusze mieli możliwość wypowiedzenia się na ten temat w formie papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na podany adres e-mail oraz drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Woźnikach. Sam formularz konsultacyjny oraz projekt uchwały dostępne były w formie papierowej w budynku Urzędu Miejskiego w Woźnikach, oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Woźniki (<https://www.wozniki.pl>) oraz na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.wozniki.pl>). Została także udostępniona możliwość kontaktu telefonicznego w celu zbierania przekazanych uwag ustnych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu.

Partycypacja na etapie wdrażania Programu Rewitalizacji odbędzie m. innymi poprzez przeprowadzone konsultacje społeczne zasad funkcjonowania Komitetu Rewitalizacyjnego, w skład którego będą wchodzić także osoby wskazane przez mieszkańców Gminy Woźniki, partnerów społecznych i organizacje pozarządowe, partnerów sektora gospodarczego oraz pozostałych interesariuszy. Podobnie jak na pozostałych etapach zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne, a w ramach konsultacji odbędzie się spotkanie konsultacyjne na którym zostaną zaprezentowane i omówione zasady funkcjonowania komitetu. Interesariusze będą mieli możliwość wypowiedzenia się na ten temat w formie papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze będzie można dostarczyć drogą elektroniczną na podany adres e-mail oraz drogą korespondencyjną na adres Urzędu. Sam formularz konsultacyjny oraz projekt uchwały dostępne będą w formie papierowej w budynku Urzędu oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Woźniki (<https://www.wozniki.pl>) oraz na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.wozniki.pl>). Zostanie także udostępniona możliwość kontaktu telefonicznego w celu zbierania przekazanych uwag ustnych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu.

W prowadzonym procesie partycypacji uczestniczyli mieszkańcy Gminy oraz przedstawiciele sektorów: publicznego (władze Gminy, przedstawiciele jednostek gminnych, radni gminni, sołtysi); gospodarczego (przedstawiciele sektora MŚP prowadzący działalność na terenie gminy) oraz obywatelskiego (przedstawiciele organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie Gminy a także OSP z terenu Gminy oraz lokalni liderzy). Dało to możliwość poznania postaw poszczególnych grup interesariuszy względem planowanej rewitalizacji a także posłużyło przeprowadzania pogłębionych analiz jakościowych.

Podsumowując narzędziami i technikami partycypacyjnymi wykorzystanymi w trakcie opracowywania Programu rewitalizacji były przeprowadzone badania i warsztaty. W zakres przeprowadzonych badań wchodziły:

- pogłębione wywiady eksperckie przeprowadzone z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i animatorami kultury, osobami odpowiedzialnymi z ramienia Urzędu za współpracę z organizacjami pozarządowymi, Komisariatem Policji w Woźnikach,
- spacer badawczy przeprowadzony przez członków zespołu odpowiedzialnego za opracowanie Programu wraz z przedstawicielami Urzędu Gminy,
- badania wg metody ilościowej na podstawie zgromadzonych danych publicznych,

W odniesieniu do narzędzi warsztatowych zastosowano:

- warsztaty strategiczne przy użyciu technik moderacji wizualnej,
- wywiady grupowe przeprowadzone w trakcie prowadzonych konsultacji,
- tzw. spotkanie komórek planujących z Urzędu z przedstawicielami jednostek i wydziałów podległych,
- spotkanie grupy roboczej (roboczego zespołu) w sprawie rewitalizacji.

Podkreślenia wymaga fakt, że na potrzeby wskazania obszaru rewitalizowanego przeprowadzono pogłębione badania obszaru zdegradowanego. W toku pozyskiwania koniecznych informacji wykorzystano narzędzia:

- wywiadów z pracownikami społecznymi, animatorami kultury, osobami odpowiedzialnymi z ramienia Urzędu za współpracę z organizacjami pozarządowymi, a także z przedstawicielami społeczeństwa,
- badań przestrzeni np. spis z natury obszarów o niskich walorach estetycznych, stanu infrastruktury,
- wywiadów z zarządcami na temat stanu i braków rozwiązań funkcjonalnych w obiektach.

Dzięki odpowiednio dobranym technikom i narzędziom, wszyscy uczestnicy w sposób aktywny brali udział w wypracowywaniu poszczególnych elementów Programu rewitalizacji. W szczególności prowadzony proces partycypacji pozwolił osiągnąć konsensus w zakresie:

- zidentyfikowania obszarów zdegradowanych i delimitację obszarów rewitalizacji,
- wskazania miejsc, obszarów i obiektów wymagających interwencji,
- zidentyfikowania zjawisk kryzysowych, w tym w szczególności problemów sfery społecznej,
- sformułowania wizji, celów i kierunków podejmowanych działań,
- skonkretyzowania pomysłów i wypracowanie projektów w sferze rewitalizacji,
- określenia instrumentów wspierających procesy rewitalizacji.

Ponadto partycypacja społeczna na etapie tworzenia Programu została zapewniona także poprzez współdziałanie interesariuszy na poziomie komponowania montażu środków finansowych ze źródeł publicznych, prywatnych i społecznych dla przewidzianych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Partycypacji będzie także podlegać proces dostosowania Programu do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Proces ten podlegać będzie zasadzie współpracy z partnerami zaangażowanymi w proces rewitalizacji oraz w ramach analizy Programu w okresie „punktów krytycznych”.

W całym procesie wdrażania Programu uwzględniana jest zasada szerokiej partycypacji społecznej, na którą składają się:

- akcje informacyjne i promocyjne związane z procesem rewitalizacji,
- organizowanie warsztatów i spotkań publicznych dotyczących procesu rewitalizacji, przygotowania, wdrażania, konsultowania i oceny Programu oraz kierunków działań,
- umożliwienie aktywnego udziału mieszkańców w konstruowaniu i precyzowaniu projektów rewitalizacyjnych obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową, w kierunku jak największej niwelacji zdiagnozowanych problemów,
- prowadzenie doradztwa i wsparcia organizacji społecznych oraz niezrzeszonych mieszkańców zaangażowanych w działania rewitalizacyjne.

8.4 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

System wdrażania zapisów Programu rewitalizacji jest niezbędnym elementem ich realizacji. Realizacja Programu jest w znacznej mierze uzależniona od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych, w tym funduszy Unii Europejskiej, zwłaszcza tych pozostających do dyspozycji w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021-2027.

Właściwe wdrażanie Programu rewitalizacji wymaga skumulowania działań wszystkich jednostek zaangażowanych w jego wdrożenie i realizację. Jednostkami tymi są:

- Burmistrz odpowiedzialny za akceptowanie i zatwierdzanie Programu a także sprawozdań i raportów oraz monitoring i ocenę aktualności i stopnia realizacji Programu;
- Rada Miejska odpowiedzialna za akceptowanie i zatwierdzanie sprawozdań oraz raportów a także uchwalanie i aktualizację Programu;
- Komitet Rewitalizacji, który opiniować będzie realizację Programu, w tym przedsięwzięcia rewitalizacyjne, sam Program oraz jego aktualność i stopień jego realizacji, prowadzić będzie doradztwo w zakresie realizacji i wdrażania Programu; zakłada się, że Komitet składać się będzie z przedstawicieli urzędu, członków Rady Miejskiej, przedstawicieli sektorów gospodarczego,

społecznego, publicznego i mieszkańców oraz powołanych ekspertów.

- Zespół ds. rewitalizacji powołany zarządzeniem Burmistrza, który prowadzić będzie bieżące zarządzanie Programem oraz obsługę Komitetu Rewitalizacji a także odpowiedzialny będzie za prowadzenie i analizę statystyk i danych związanych z monitoringiem osiągania wskaźników i celów przewidzianych w Programie, organizację procesu wymaganych konsultacji społecznych i promocję GPR .

- Gmina (jednostka samorządu terytorialnego) oraz podmioty zewnętrzne odpowiedzialne będą za planowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie swojej działalności. Ponadto Gmina odpowiedzialna będzie za partycypacyjny charakter wdrażania Programu.

Powyższa struktura zapewniać ma sprawne i efektywne zarządzanie Programem, tj.:

- monitoring i ocenę Programu,
- nadzór nad realizacją poszczególnych zadań związanych z wdrożeniem Programu rewitalizacji,
- bieżącą weryfikację postępów prac nad realizacją zadań,
- pomiar efektywności i aktualizację zapisów Programu rewitalizacji,
- kontrolę nad obiegiem informacji oraz środków finansowych,
- dynamizację działań wszystkich partnerów uczestniczących w procesie rewitalizacji, (w razie konieczności),
- opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z realizacją Programu rewitalizacji,
- pozyskiwanie partnerów, inwestorów i tworzenie przyjaznego klimatu dla prowadzonych działań,
- informowanie o efektach i skutkach podejmowanych przedsięwzięć,
- merytoryczne wsparcie realizacji zadań,
- mobilizację aktywności społecznej wokół celów i zadań Programu.
- zwiększanie efektywności ekonomicznej (minimalizacja nakładów przy założonym programie działań, wzrost wartości nieruchomości oraz wpływów do budżetu z tytułu podatków), społecznej (wzrost liczby miejsc pracy, wzrost zadowolenia mieszkańców) i przestrzennej (przywrócenie pierwotnych funkcji lub nadanie nowych funkcji obszarom rewitalizowanym, poprawa jakości przestrzeni publicznych).

Bieżące zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji realizowane będzie w ramach zadań i środków zabezpieczonych w budżecie Gminy. Koszty te obejmują działania informacyjne i promocyjne oraz ewentualnie koszty poligraficzne.

System wdrażania Programu będzie realizowany według następującego ramowego harmonogramu:

Etap I – Przygotowanie prac nad GPR ;

Etap II - Pozyskanie danych wyjściowych (dane statystyczne, wywiady i ankiety, warsztaty) na potrzeby diagnozy i wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji;

Etap III - Konsultacje projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;

Etap IV - Podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji;

Etap V - Podjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzania Programu;

Etap VI - Nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (warsztaty, karty przedsięwzięć i wywiady);

Etap VII - Konsultacje społeczne projektu Programu;

Etap VIII - Konsultacje projektu Programu z organami zgodnie z wymogami ustawowymi;

Etap IX - Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;

Etap X - Podjęcie uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji;

Etap XI - Powołanie Komitetu Rewitalizacji;

Etap XII - Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Programu;

Etap XIII - Realizacja poszczególnych przedsięwzięć objętych Programem rewitalizacji, zgodnie z określonymi terminami i harmonogramami projektów współfinansujących Program rewitalizacji;

Etap XIV - Ocena stopnia realizacji Programu – analiza przedsięwzięć rewitalizacyjnych;

Etap XV – Ocena aktualności Programu - pomiar poziomu realizacji celów Programu z częstotliwością maksymalnie co 3 lata;

Etap XVI - Końcowa ocena stopnia realizacji Programu - opracowanie raportu podsumowującego realizację planu rewitalizacji.

Tabela 59 Harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

ETAPY	TERMIN REALIZACJI									
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
I										
II										
III										
IV										
V										
VI										

VII										
VIII										
IX										
X										
XI										
XII										
XIII										
XIV										
XV										
XVI										

Źródło: opracowanie własne

8.5 System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitoring Programu jest niezbędnym elementem skutecznego procesu jego wdrożenia, zapewniającym pozyskanie informacji na temat postępów realizacji przedsięwzięć w kontekście osiągnięcia zakładanych celów. Stanowi równocześnie narzędzie kontrolne umożliwiające szybkie wykrywanie zdarzeń i procesów mogących mieć negatywny wpływ na realizację owych przedsięwzięć i celów a w konsekwencji narzędzie umożliwiające wprowadzenie niezbędnych ich korekt, modyfikacji i uaktualnień.

Monitoring realizacji Programu prowadzony jest w dwóch horyzontach:

- bieżącym, w czasie którym w sposób ciągły monitorowany będzie postęp realizacji poszczególnych przedsięwzięć poprzez badanie wartości wskaźnika produktu, terminowość realizacji przedsięwzięć oraz realizacja założeń budżetowych,
- długofalowym, w czasie którym obserwowany będzie postęp (dynamika) realizacji celów Programu a także zachodzące zmiany w ich strukturze.

Badanie postępu rzeczowego, terminowego i finansowego realizacji Programu odbywało się będzie poprzez zestawienie danych o przedsięwzięciu określonych na etapie konstruowania GPR z danymi przekazywanymi przez podmioty realizujące projekty i beneficjentów w nich uczestniczących, danych będących w posiadaniu Urzędu, a także danych zebranych np. przy użyciu kart monitorujących postęp realizacji przedsięwzięcia, zawierających opis operacji oraz informację dotyczącą osiągniętych wskaźników produktu.

Badanie stopnia realizacji celów odbywało się będzie z częstotliwością raz na 3 lata i obejmować będzie analizę osiągnięcia celów, poprzez analizę przypisanych celom wartości zjawisk kryzysowych (badanie wartości wskaźników rezultatu w porównania z ich wartością w roku bazowym 2023).

Monitoring będzie prowadzony przez Zespół ds. rewitalizacji powołany zarządzeniem Burmistrza. Zespół uzyska najbardziej wiarygodne dane dotyczące stopnia realizacji Programu, jego wdrożenia, wykorzystania budżetu i stopnia realizacji założonych wskaźników.

W ramach monitoringu Programu, dzięki zebranych i przeanalizowanym danym, będzie można ocenić zgodność realizacji poszczególnych operacji z celami i założonym planem, opiniować podstawowe dokumenty powstające w związku z wdrażaniem Programu, pomagać merytorycznie podczas realizacji zadań oraz mobilizować, dzięki akcjom informacyjnym i promocyjnym, aktywność społeczną wokół celów i zadań Programu. Ponadto analizując zebrane dane będzie można zdiagnozować trudności i ewentualne opóźnienia w realizacji konkretnych przedsięwzięć i szerzej wskaźników, budżetu i celów zapisanych w Programie oraz ocenić zaangażowanie poszczególnych ogniw odpowiedzialnych za wykonanie Programu.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie elementów, które podlegać będą monitoringowi.

Tabela 60 Elementy GPR poddawane monitoringowi

BADANY ELEMENT	WYKONAWCY BADANIA	SPOSÓB BADANIA	TERMINY REALIZACJI	PRZEDMIOT OCENY
Harmonogram osiągnięcia efektów	Zespół ds. rewitalizacji	Analiza danych (dane liczbowe, dane przekazywane przez realizujących projekty, karty monitorujące realizację GPR, analizowanie zebranych danych, diagnoza trudności i przyczyn odstępstw od założeń, projektowanie zmian)	Na bieżąco	Zgodność z założonym harmonogramem
Budżet GPR		informacje uzyskane bezpośrednio od podmiotów realizujących projekty, karty monitorujące realizację GPR	Na bieżąco	Stopień realizacji założeń budżetowych/ wykorzystania pozyskanych środków
Wskaźniki produktu i rezultatu GPR				Stopień realizacji wskaźników

Źródło: opracowanie własne

Dane zebrane według takich założeń będą miały charakter statystyczny i informacyjny. Przechodząc przez ścieżkę weryfikacji (czy realizacja założeń postępuje zgodnie z planem), rejestracji (zbieranie danych o postępie prowadzonych działań), analizy (tempa i kierunku, w którym zmierzają założenia), zestawiania (zebranych rzeczywistych danych z założeniami) uzyskana wiedza pozwoli podjąć trafną, przemyślaną, opartą na precyzyjnych przesłankach decyzję na temat kontynuacji realizacji w niezmienionym kształcie czy wdrożenia procedury zmiany Programu. Ilościowe w gruncie rzeczy śledzenie zaawansowania w/w elementów w ramach monitoringu (w horyzoncie bieżącym) pozwoli ponadto podejmować interwencje w przypadku braku postępów bądź wystąpienia trudności w trakcie realizacji zadań (czyli udzielać pomocy merytorycznej i organizacyjnej). Będzie to więc wstęp do etapu oceny aktualności Programu pozwalający zareagować na zarejestrowane odchylenia od przyjętych harmonogramów wdrażania poszczególnych elementów Programu i projektować zmiany w budżecie czy korekcie wskaźników a także określić zalecenia dotyczące wdrażania Programu, czyli szerzej zmian w GPR.

Przedstawione powyżej założenia monitoringu realizacji Programu kładą nacisk na oceny ilościowe, w szczególności w odniesieniu do wykorzystania środków na realizację działań oraz osiągania wskaźników. Kluczowe będzie rejestrowanie wskaźników rezultatu, które pierwotnie posłużyły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Źródłem poziomu wskaźników służących monitorowaniu Programu będą dane pochodzące ze statystyki publicznej (dane GUS dostępne jako zasób Banku Danych Lokalnych), dane Gminy i jej komórek organizacyjnych i jednostek podległych, policji, Powiatowego Urzędu Pracy, jednostek oświatowych, instytucji kultury).

Całościowy zakres działań monitorujących przedstawia tabela zamieszczona na kolejnej stronie:

Tabela 61 Zakres działań monitorujących

Lp.	Krok	Zadania do wykonania	Rezultaty (wyniki)
1	Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych liczbowych rozumiane jako proces ciągły	rzetelny materiał empiryczny stanowiący podstawę dla analiz i ocen
2	Analiza danych i informacji	uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych oraz ich archiwizacja	materiał służący przygotowaniu sprawozdań i raportów
3	Przygotowywanie sprawozdań	zestawienie otrzymanych informacji (osiąganych wartości wskaźników) w czytelne sprawozdania i raporty z realizacji i monitoringu GPR	sprawozdania przekazywane poszczególnym grupom odbiorców i podmiotów zaangażowanych w realizację GPR materiały (zestawienia) do wykorzystania w procesie informowania społeczności lokalnej
4	Ocena wyników (porównanie z założeniami)	analiza porównawcza osiągniętych rezultatów z założeniami prezentacja rezultatów przekazanie informacji odbiorcom GPR, w tym również mieszkańcom	określenie stopnia wykonania przyjętych założeń oraz tempa ich osiągania zapoznanie organów wykonawczych i stanowiących oraz konsultacyjnych z bieżącą sytuacją w zakresie monitorowanych obszarów upowszechnienie informacji o sytuacji w zakresie monitorowanych obszarów
W przypadku uzyskania oceny pozytywnej proces jest kontynuowany dla następnych danych od kroku 1 W przypadku uzyskania oceny negatywnej należy przejść do kroku 5 i postępować zgodnie z krokami 6, 7 i 8			
5	Identyfikacja odchyleń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a osiągniętymi rezultatami	przygotowanie materiału wyjściowego dla dalszych działań
6	Analiza przyczyn odchyleń	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	identyfikacja obszarów i zjawisk wymagających podjęcia działań interwencyjnych
7	Planowanie korekty	określenie sposobu i instrumentów interwencji prezentacja rezultatów podjęcie decyzji	określenie i akceptacja działań naprawczych
8	Wdrożenie korekty	Przeprowadzenie zaplanowanych działań naprawczych w tym aktualizacja GPR	eliminacja bądź marginalizacja odchyleń

Źródło: opracowanie własne

Program Rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności co 3 lata. Ocena ta będzie miała formę pomiaru poziomu efektywności Programu zgodnie z założonymi wskaźnikami rezultatu, przypisanymi celom.

Ocena ta prowadzić ma do odpowiedzi o aktualność diagnozy obszaru rewitalizacji, powiązań GPR z dokumentami strategicznymi (głównie gminnymi), założeń, celów, działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, skalę interwencji, system wdrażania GPR, mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aktualność harmonogramu realizacji GPR, ram finansowych, struktury i kosztów zarządzania realizacją GPR, czy stopień partycypacji społecznej i zgodność z uchwałami o charakterze mieszkaniowym. Przewiduje się ponadto ewentualność przeprowadzenia badania obejmującego realizację przez podmiot zewnętrzny badań empirycznych, zarówno o charakterze ilościowym jak i jakościowym (badania ankietowe oraz wywiady, prezentujące subiektywną opinię interesariuszy o Programie). Badanie to umożliwi pełniejszą (niż w oparciu wyłącznie o zebrane dane ilościowe) ocenę stopnia osiągnięcia celów i kierunków działań oraz przyjętych wskaźników monitoringowych, stopnia realizacji przedsięwzięć podstawowych, stopnia wdrożenia harmonogramu realizacji przedsięwzięć, ewentualnych braków w przyjętych narzędziach ujętych w ustawie o rewitalizacji czy nieprzewidzianych, negatywnych skutków działań rewitalizacyjnych, stanowiąc podstawę dla podejmowania decyzji o zmianie Programu. Pozwoli to wnioskować zarówno o zmianach zachodzących w obszarze Gminy jak i zmianach w sferze postaw i preferencji jej mieszkańców.

3 letnia ocena aktualności GPR opiniowana będzie przez Komitet Rewitalizacji a w przypadku wskazania konieczności zmiany, organ wykonawczy Gminy wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o zmianę Programu. W przypadku gdy planowane zmiany dotyczyć będą przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazanych na liście podstawowej, Program wymagać będzie uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych zgodnie z ww. ustawą.

Ewentualność powyżej opisanych badań przewiduje się także przeprowadzić na koniec okresu programowania, jako element końcowej oceny stopnia zrealizowania Programu. Końcowa ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji sporządzana będzie w postaci raportu z realizacji, w którym znajdą się zapisy dotyczące stopnia osiągnięcia poszczególnych

celów i kierunków działań. Na podstawie informacji zawartych w raporcie podjęte zostaną działania mające na celu usunięcie ewentualnych nieprawidłowości.

Tabela 62 Elementy podlegające końcowej ocenie stopnia realizacji GPR

BADANY ELEMENT	SPOSÓB BADANIA	PRZEDMIOT OCENY
Stopień realizacji celów GPR – stopień realizacji wskaźników rezultatu.	Analiza danych statystycznych – wartości wskaźników rezultatu Ewentualne ankiety z udziałem beneficjentów, wnioskodawcami (pytania zamknięte i otwarte), sprawozdania podmiotów realizujących projekty, rejestr danych	Stopień realizacji poszczególnych celów; opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania GPR, realizowanych operacji, stopnia osiągnięcia poszczególnych celów
Harmonogram rzeczowo-finansowy GPR		Ocena zgodności działań i wydatków z harmonogramem określonym w GPR
Budżet GPR.		Stopień wykorzystania dostępnych środków finansowych.

Źródło: opracowanie własne

Jak wspomniano wyżej, w celu skutecznej realizacji założeń zawartych w GPR, prowadzony będzie monitoring wdrażania poprzez weryfikowanie przyjętych wskaźników – produktu (jako element oceny stopnia realizacji przedsięwzięć) i rezultatu (jako element analizy stopnia realizacji celów GPR). Wartość wyjściowa dla każdego ze wskazanych wskaźników zostanie określona w momencie rozpoczęcia działań rewitalizacyjnych.

Tabela 63 Wskaźniki produktu

Wskaźnik	Wartość bazowa	Trend docelowy
Powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji	0	wzrostowy
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	0	wzrostowy
Liczba zrewitalizowanych obiektów przeznaczonych na cele społeczne	0	wzrostowy
Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów	0	wzrostowy
Liczba wydarzeń o charakterze kulturalno-społecznym	0	wzrostowy
Liczba wydarzeń służących włączeniu społecznemu, aktywizacji społecznej, spójności i integracji, przeciwdziałających wykluczeniu osób dotkniętych zjawiskami kryzysowymi	0	wzrostowy
Liczba wydarzeń służących aktywizacji społecznej, rekreacyjnej i gospodarczej	0	wzrostowy
Liczba osób korzystających z wydarzeń o charakterze kulturalno-społecznym	0	wzrostowy
Liczba osób korzystających z wydarzeń służących włączeniu społecznemu, aktywizacji społecznej, spójności i integracji, przeciwdziałających wykluczeniu osób dotkniętych zjawiskami kryzysowymi	0	wzrostowy
Liczba osób korzystających z wydarzeń służących aktywizacji społecznej, rekreacyjnej i gospodarczej	0	wzrostowy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 64 Wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Trend docelowy
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w CEIDG	rosnący
Liczba osób bezrobotnych, które założyły własną firmę	malejący
Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	malejący
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	malejący
Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi	wzrostowy
Liczba rodzin z asystentami rodziny	malejący
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	malejący
Udział zdegradowanych przestrzeni publicznych w powierzchni gminy	malejący
Liczba zmodernizowanych obiektów , które zostały przystosowane do pełnienia funkcji kulturalnych, sportowych i społecznych	wzrostowy
Liczba wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych miejsc umożliwiających wspólną aktywność mieszkańców, spędzanie wolnego czasu i rozwój zainteresowań	wzrostowy
Powierzchnia terenów publicznych objętych interwencją przestrzenną	wzrostowy

Źródło: opracowanie własne

8.6 Zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z aktami prawa lokalnego

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030 jest zgodny z aktami prawa na szczeblu lokalnym, w tym z aktami prawa miejscowego.

8.6.1 Akty prawne dotyczące ochrony praw lokatorów

W odniesieniu do wymogu określenia niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030 nie wymusza zmiany w uchwale Nr 240/XXI/2021 Rady Miejskiej w Woźnikach, z dnia 14 kwietnia 2021 r., w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Woźniki.

Program rewitalizacji jest zgodny z obecnie obowiązującymi zasadami wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Woźniki.

8.6.2 Uchwała dotycząca Komitetu Rewitalizacji

W odniesieniu do zapisów w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, planuje się powołanie Komitetu Rewitalizacji, którego funkcjonowanie będzie zgodne z zapisami ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z tymi zapisami, Komitet Rewitalizacji planuje się powołać w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.6.3 Specjalna Strefa Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030 nie przewiduje ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

8.6.4 Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Analiza treści zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030, w tym zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w korelacji z zapisami zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Woźniki, nie wskazuje na konieczności wprowadzenia zmian w tym dokumencie.

W odniesieniu do wskazania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

koniecznych do uchwalenia albo zmiany, można przyjąć, że planowane działania rewitalizacyjne nie zmieniają funkcjonalności obszarów, których dotyczą, więc nie zachodzi konieczność uchwalenia albo zmiany planów zagospodarowania przestrzennego.

W odniesieniu do uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, to w ramach Gminnego Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030, nie wykazuje się konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

9. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy i innymi dokumentami

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030 stanowi instrument wspomagania rozwoju i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu na obszarach kryzysowych i jest komplementarnie powiązany z dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym.

9.1 Spójność z dokumentami strategicznymi gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Woźniki, którego koncepcja zakłada rozwiązywanie problemów w obszarze: społecznym, gospodarczym, ochrony środowiska, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym, wykazuje spójność z następującymi dokumentami strategicznymi, lokalnego szczebla:

- Strategia Rozwoju Gminy Woźniki na lata 2023-2030;
- Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028;
- Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Woźniki – aktualizacja;
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Woźniki;
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Woźniki do roku 2032;
- Programu współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Woźniki na lata 2017 – 2026;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Woźniki na rok 2023.

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki na lata 2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Woźniki jest zasadniczym dokumentem określającym główne wyzwania i cele strategiczne, a także kierunki działań podejmowanych do osiągnięcia celów strategicznych. W dokumencie sformułowano również wizję i misję rozwoju gminy Woźniki.

Wizja gminy: Gmina Woźniki jest dobrym miejscem do życia, zapewniającym warunki dla

rozwoju mieszkańców, przedsiębiorstw oraz podmiotów społecznych i publicznych.

Misja gminy: Gmina Woźniki wykorzystuje potencjał i stymuluje działania w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennej, które doprowadzą do stworzenia przyjaznych warunków zrównoważonego rozwoju, mając na uwadze dobrostan mieszkańców i innych uczestników gminnego życia społeczno-gospodarczego.

Gminny Program Rewitalizacji w swoich założeniach jest w szczególności spójny z następującymi celami jakie zostały określone w strategii rozwoju:

Cel strategiczny 1. Podjęcie kompleksowych działań na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej, wzrostu gospodarczego i pobudzania lokalnej przedsiębiorczości:

Kierunki działań:

K 1. Wspieranie innowacyjnej i stabilnej przedsiębiorczości

K 2. Kreowanie atrakcyjnego i stabilnego rynku pracy

Cel strategiczny 2. Podnoszenie jakości oraz zapewnienie wysokiej dostępności usług publicznych, w celu stworzenia przyjaznych warunków do życia i funkcjonowania

K 3. Skumulowanie działań na rzecz wysokiej jakości usług socjalnych i zdrowotnych dla mieszkańców

K 4. Wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podniesienie kompetencji i aktywności mieszkańców, ukierunkowane na politykę prospołeczną, prorodziną, senioralną i wsparcie ludzi młodych

K 5. Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego

K 6. Kreowanie współpracy społecznej i międzysektorowej

K 7. Rozwój sportu, turystyki, kultury i rekreacji

K 8. Skumulowanie działań na rzecz wysokiej jakości edukacji

K 9. Profesjonalne zarządzanie wspólnotą samorządową

Cel strategiczny 3. Zapewnienie możliwości zrównoważonego rozwoju przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego:

K 10. Dostosowanie i adaptacja do zmian klimatycznych, poprawa oraz ochrona środowiska i dziedzictwa przyrodniczego

K 11. Rozwój przestrzenny, budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury

K 12. Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej

K 13. Wsparcie zrównoważonego rolnictwa

K 14. Przeciwdziałanie skutkom suszy

Zarówno cele określone w strategii rozwoju, jaki i te wynikające z Programu rewitalizacji przeplatają się w obszarze wyżej wskazanym. Założenia zawarte w dokumentach są wobec siebie suplementarne i powiązane w dążeniu do realizacji misji i wizji gminy.

Program ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028

Celem Programu ochrony środowiska dla Gminy Woźniki do roku 2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028, jest przedstawienie ogólnych wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Woźniki.

Cel nadrzędny Programu ochrony środowiska, którym jest: Rozwój gospodarczy Gminy Woźniki przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego - komponuje z założeniami zawartymi w gminnym programie rewitalizacji.

W szczególności w takich obszarach działania jak:

- powietrze atmosferyczne

Cel I: Poprawa jakości powietrza na obszarze Gminy Woźniki

Cel II: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej

- zagrożenia hałasem

Cel I: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

- gospodarka wodno-ściekowa

Cel I: Racjonalne prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej

- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel I: Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów

- zasoby przyrodnicze

Cel I: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Woźniki – aktualizacja

Głównym celem programu ograniczenia niskiej emisji jest określenie planu działania w zakresie obniżenia niskiej emisji przyczyniającego się do poprawy jakości powietrza

atmosferycznego, komfortu życia, a przede wszystkim zdrowia mieszkańców gminy Woźniki. W zakres zadań wyznaczonych w programie ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Woźniki powinny wchodzić następujące przedsięwzięcia:

1. Modernizacja kotłowni w budynkach jednorodzinnych, polegająca na wymianie starego, nieekologicznego źródła ciepła (kotła CO) na ekologiczne opalane ekogroszkiem, gazem, olejem opałowym, biomasą lub na pompy ciepła.
2. Instalacja alternatywnych źródeł ciepła: kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, pomp ciepła do centralnego ogrzewania, ogniw fotowoltaicznych.
3. Termomodernizacja budynków (docieplenie przegród zewnętrznych budynku, wymiana okien).

Działania zakładane do realizacji w ramach gminnego programu rewitalizacji są w tym zakresie zbieżne z programem ograniczenia niskiej emisji.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki to dokument, pozwalający na osiągnięcie celów pakietu klimatyczno-energetycznego Europy. Głównym celem „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki” jest zaplanowanie realizacji zadań z ograniczenia zużycia energii finalnej, redukcji emisji CO₂ oraz wzrostu produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Cel główny natomiast zrealizowany zostanie poprzez wypełnienie zadań założonych w celach strategicznych:

- ograniczenia niskiej emisji oraz emisji gazów cieplarnianych,
- maksymalna termomodernizacja sektora publicznego i mieszkaniowego,
- maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej na terenie Gminy,
- zastępowania indywidualnych źródeł ciepła partych na paliwach kopalnych źródłami niskoemisyjnymi,

które sprzęgają się z założeniami inwestycyjnymi proponowanymi gminnym programem rewitalizacji.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Woźniki do roku 2032

Celem niniejszego Programu jest usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2032 roku, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych

powodowanych kontaktem z włóknami azbestu na terenie gminy, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko w gminie.

W programie zawarto następujące cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja niniejszego Programu wpłynie przede wszystkim na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców gminy Woźniki. Poniżej przedstawiono oczekiwane efekty społeczne, ekologiczne oraz ekonomiczne, które wynikają z realizacji niniejszego programu.

Zadania zawarte w gminnym programie rewitalizacji, zaprojektowane zostały w pełnym poszanowaniu celów programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Programu współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

Podstawowym celem Programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz poprawa jakości życia mieszkańców, poprzez budowanie harmonijnej i partnerskiej współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami. Określono ponadto cele szczegółowe Programu współpracy, których realizacja stanowiła jeden z priorytetów przy opracowywaniu gminnego programu rewitalizacji:

- włączenie organizacji w realizację zadań publicznych oraz kształtowanie polityki społecznej Gminy;
- zwiększenie aktywności mieszkańców, stworzenie warunków do powstawania inicjatyw społecznych i budowania struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej;
- pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców poprzez trafne diagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym;
- innowacyjność w wykonywaniu zadań publicznych oraz poprawa efektywności i konkurencyjności działań na rzecz mieszkańców;
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za lokalną wspólnotę i swoje otoczenie społeczne;

- integracja członków organizacji realizujących zadania publiczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Woźniki na lata 2017 – 2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Woźniki na lata 2017 - 2026, obejmuje obszary, kwestie i problemy mające wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. W swojej treści zawiera kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej jakości życia oraz zminimalizowania istniejących problemów społecznych. Jakość życia to poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości oraz możliwość wykorzystania zdolności intelektualnych i psychofizycznych w dążeniu do realizacji celów osobistych.

W niniejszym dokumencie wskazano misję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Woźniki na lata 2017-2026: Gmina Woźniki przeciwdziała marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu poprzez sprawny system pomocy społecznej przyczyniający się do poprawy jakości życia. Wskazano również cele strategiczne do realizacji, które są w pełni zharmonizowane z celami zawartymi w gminnym programie rewitalizacji:

Cele strategiczne:

- 1) kompleksowe wsparcie dla rodzin;
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- 3) system wspierania osób starszych i niepełnosprawnych;
- 4) zintegrowana polityka społeczna.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Woźniki na rok 2023

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych oraz związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy Woźniki.

W programie profilaktyki wskazano następujące cele do realizacji:

Cele Programu:

1. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia pomocy psychospołecznej, terapeutycznej i prawnej;

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych;
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych;
5. Reintegrację społeczną i zawodową osób wychodzących z uzależnienia;
6. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia;
7. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
8. Uświadamianie społeczeństwa o zagrożeniach związanych z uzależnieniami;
9. Ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie;
10. Promowanie zdrowego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W konkluzji można zadeklarować, iż realizacja gminnego programu rewitalizacji wykaże wysoce pozytywny wpływ także na realizację celów programu profilaktyki.

9.2 Spójność z dokumentami ponadlokalnymi

W ramach dokumentów strategicznych na poziomie krajowym zbieżność Programu rozpatrywana będzie z uwzględnieniem dokumentów ogólnokrajowych, wojewódzkich i powiatowych a także z uwzględnieniem członkostwa Gminy w Lokalnej Grupie Działania.

Podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju Polski jest Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 zakładająca realizację kluczowych zadań wynikających z raportu "Polska 2030", prezentujących wyzwania rozwojowe na poziomie kraju:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno - klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- ochrona kulturalnego dziedzictwa narodowego,

- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Narzędziem do zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w Polsce, określającym nowy model rozwoju jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017. Łączy ona wymiar strategiczny i operacyjny. Określa niezbędne działania i instrumenty wdrażania. Główne cele strategii to:

- zrównoważony wzrost gospodarczy, w coraz większym stopniu napędzany przez wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony rozwój,
- skuteczne państwo i instytucje gospodarcze przyczyniające się do wzrostu,
- włączenie społeczne i gospodarcze.

Strategia przyjęła trzy cele szczegółowe:

cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, zakładający reindustrializację, rozwój innowacyjnych firm, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, kapitał dla rozwoju i ekspansję zagraniczną;

cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, zakładający spójność społeczną i rozwój zrównoważony terytorialnie;

cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, zakładający działania w obszarach: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne oraz efektywność wykorzystania środków UE.

W ujęciu planistycznym podstawowym dokumentem do 2020 roku była Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2011, jako strategiczny dokument dotyczący zagospodarowania przestrzennego Polski. Dokument zawierał ustalenia i zalecenia dla planów zagospodarowania przestrzennego województw i niższych poziomów władz. W 2020 roku Koncepcja została usunięta z systemu planistycznego w konsekwencji zmian prawnych w obszarze planowania przestrzennego. Niemniej SRG koresponduje wprost z wzajemnie powiązanymi celami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

Celem 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Celem 2. Poprawa spójności wewnętrznej i równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Celem 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Celem 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Celem 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Celem 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Z kolei podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, uchwalona przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Dokument jest rozwinięciem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), która podkreślała istotność rozwoju Polski w sposób jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu to wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze, przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe. Strategia wskazuje Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, przeniesione następnie do innych krajowych oraz regionalnych strategii rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju. Cel główny KSRR zdefiniowany jest jako efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów

mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel ten osiągnięty ma zostać poprzez realizację trzech celów szczegółowych. KSRR wiąże działania realizujące cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cele 2 i 3) z celem 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

W ramach celu 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym zakłada się wsparcie o charakterze wyrównawczym, ukierunkowane na przezwyciężenie barier i problemów kilku typów obszarów o mniej korzystnych uwarunkowaniach rozwojowych.

W celu 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych będą rozwijane i wykorzystywane instrumenty wsparcia ukierunkowane na tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności, innowacyjności i inwestycji w wybranych sektorach.

W celu 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie podkreśla się konieczność wzmacniania sprawności administracji wszystkich szczebli, w szczególności szczebla lokalnego, wzmocnienia inicjatyw i środków na rzecz rozwijania zdolności administracji do planowania i prowadzenia działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie, oraz wzmacniania współpracy pomiędzy rządem, samorządem wojewódzkim i samorządami lokalnymi oraz podmiotami niepublicznymi na rzecz osiągnięcia celów polityki regionalnej.

Na grunt wojewódzki założenia powyższe przenosi Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, która jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Strategia formułuje wizję rozwoju województwa śląskiego, która z kolei stanowi podstawę do sformułowania głównych celów polityki rozwoju oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności regionalnej. Wizja strategii zamyka się hasłem "Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku". Wizja ta prowadzić ma do osiągnięcia stanu, w którym województwo będzie regionem:

- stwarzającym możliwości rozwojowe mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego,
- o silnej tożsamości kulturowej i wysokim stopniu identyfikacji z regionem,

- o ugruntowanym, pozytywnym wizerunku nowoczesnego i atrakcyjnego regionu,
- skutecznie reagującym na pojawiające się zmiany w otoczeniu,
- w którym nowoczesna, innowacyjna i zdywersyfikowana gospodarka, medycyna, kultura i edukacja zapewniają utrzymanie pozycji jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski i Europy,
- umożliwiającym rozwój wiedzy i kompetencji w silnych jednostkach naukowo-badawczych,
- stanowiącym obszar zrównoważony terytorialnie, opierający swój rozwój na układzie: metropolii, aglomeracji, miast oraz silnych obszarów wiejskich, równoważącym funkcje i zachowującym spójność regionalną,
- kładącym nacisk na współpracę i współdział społeczności lokalnych w dobrze zorganizowanych i ukształtowanych w wymiarze organizacyjnym, społecznym i gospodarczym subregionach,
- kształtującym odpowiedzialnie swoją politykę gospodarczą, przestrzenną oraz środowiskową,
- stwarzającym warunki do zdrowego i aktywnego życia w wysokiej jakości środowisku oraz zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów,
- o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystycznych oraz rekreacyjnych,
- wpisującym się w najważniejsze układy infrastrukturalne Europy,
- otwartym na współpracę w skali krajowej i międzynarodowej.

Wizja zrealizowana będzie poprzez cele strategiczne i cele operacyjne:

CEL STRATEGICZNY A - Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, z celami operacyjnymi: Konkurencyjna gospodarka, Innowacyjna gospodarka i Silna lokalna przedsiębiorczość,

CEL STRATEGICZNY B - Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, z celami operacyjnymi: Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych, Aktywny mieszkaniec i Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki,

CEL STRATEGICZNY C - Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, z celami operacyjnymi: Wysoka jakość środowiska, Efektywna infrastruktura, Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu,

CEL STRATEGICZNY D - Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym, z celami operacyjnymi: Zrównoważony rozwój terytorialny, Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu i Nowoczesna administracja publiczna.

W zakresie polityki przestrzennej Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny oraz realizuje cele Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, stanowiącego załącznik do uchwały nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z 29 sierpnia 2016 r. Przyjęte w dokumencie cele stanowią realizację wizji rozwoju przestrzennego województwa, zakładającą, że województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w założenia:

- celu 1: NOWOCZESNA GOSPODARKA – PROMOCJA GOSPODARCZEGO WZROSTU

I INNOWACJI ("Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny będzie obszarem dynamicznego rozwoju gospodarczego, opartego na innowacyjności przedsiębiorstw oraz przemysłach kreatywnych, przyciągającym wysokiej jakości kapitał ludzki, konkurencyjnym w stosunku do innych metropolii w kraju i Europie"), głównie poprzez zaplanowane działania realizujące kierunki polityki przestrzennej 1.1. Tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii i 1.2. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków regionalnych,

- celu 2: SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW – ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH ("Spójność społeczno-gospodarcza i przestrzenna oparta na wykorzystaniu potencjału terytorialnego, zapewnia mieszkańcom korzystne warunki dla rozwoju rodzin, dostęp do usług publicznych oraz bezpieczeństwo, przeciwdziałając niekorzystnym zmianom demograficznym i przyczyniając się jednocześnie do wsparcia tempa wzrostu i rozwoju całego regionu"), przede wszystkim poprzez zaplanowane w dokumencie działania realizujące kierunki polityki przestrzennej 2.1 Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów i 2.2 Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych,

- celu 3: PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO ("Zrównoważona przestrzeń województwa godząca interesy

użytkowania terenu z wymogami jego ochrony, z prawidłowo funkcjonującym systemem ekologicznym, uwzględniającym zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności, harmonijnie ukształtowanym krajobrazem kulturowym, zapewniająca obecnemu i przyszłym pokoleniom wysoką jakość życia"), poprzez zaplanowane działania realizujące kierunki polityki przestrzennej 3.1 Ochrona zasobów środowiska, 3.2 Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich i 3.3 Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich,

- celu 4: PRZESTRZEŃ – ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO RELACJE Z OTOCZENIEM – INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU ("Województwo śląskie stanowi ważny węzeł o rozległej i dynamicznej strukturze sieciowej, gwarantującej integrację regionu z otoczeniem, efektywnie wykorzystującej dostępne potencjały i zasoby"), poprzez zaplanowane działania realizujące kierunek polityki przestrzennej 4.2 Rozwój ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej.

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Skierowana jest zarówno do urzędników, jak i beneficjentów, którzy realizują projekty. Określa cele i zakres interwencji, instytucje odpowiedzialne za zarządzanie funduszami, programy oraz ich finansowanie. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 określa kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, wskazuje oczekiwane rezultaty oraz wyznacza obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. Umowa Partnerstwa zwraca uwagę na różnice w rozwoju poszczególnych województw, a w ich granicach na zróżnicowanie między subregionami. W ramach umowy partnerstwa wyznaczono 6 celów:

Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa

Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa

Cel 3: Lepiej połączona Europa

Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym

Cel 5: Europa bliżej obywateli

Cel 6: Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

Powyższe cele zakładają działania określone w formie wyzwań: Wzrost znaczenia badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii, Wzmacnianie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki, Cyfryzacja, Efektywność energetyczna i redukcja gazów cieplarnianych, Wsparcie produkcji energii ze

źródeł odnawialnych, Wsparcie infrastruktury energetycznej i inteligentnych rozwiązań, Przystosowanie do zmian klimatu, Zrównoważona gospodarka wodna i ściekowa, Gospodarka o obiegu zamkniętym i efektywne wykorzystanie zasobów, Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej, Transport niskoemisyjny i mobilność miejska, Transport, Rynek pracy, zasoby ludzkie, Edukacja, kształcenie, umiejętności, Włączenie i integracja społeczna, Ochrona zdrowia, Kultura i turystyka, Europa bliżej obywateli, Europa w drodze ku gospodarce neutralnej dla klimatu. Odpowiedzią na te wyzwania będą programy: Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko, Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki, Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej i Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową, które pochodzą z następujących funduszy unijnych: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny+, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Na szczeblu wojewódzkim odpowiedzią na powyższe wyzwania będzie program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 wraz z Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030. Będzie on służyć realizacji wizji i celów rozwojowych regionu, zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Realizacja Programu wesprze procesy rozwojowe województwa w stawianiu się nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji i zapewniającym możliwości rozwoju mieszkańcom oraz oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku. Cele Programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w komunikacie oraz regulacjach dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie przekształcenia UE w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo, żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto. Program stanowi także instrument realizacji Umowy Partnerstwa 2021-2027 – dokumentu określającego strategię interwencji funduszy europejskich w ramach unijnej polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce, oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, służącemu zapewnieniu wsparcia obszarom borykającym się w poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej UE do 2050

r. Środki Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w województwie śląskim będą służyć realizacji głównego celu Funduszu tj. łagodzeniu skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu.

Nadrzędnym aktem prawnym zobowiązującym samorządy do prowadzenia polityki rozwoju jest ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z art. 3 tejże ustawy, politykę rozwoju prowadzą Rada Ministrów - w skali kraju; samorząd województwa - w skali regionu oraz samorząd powiatowy i gminny - w skali lokalnej.

Dokumentem powiatowym, bezpośrednio korespondującym z Gminnym Programem Rewitalizacji jest „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie lublinieckim na lata 2021-2030”. W ujęciu tego dokumentu głównym celem Powiatu jest „Skuteczna i zintegrowana polityka społeczna służąca rozwiązywaniu problemów”.

Natomiast cel główny realizowany będzie w procesie wdrażania działań w ramach czterech priorytetów:

1. Rozwijanie i wspieranie systemu pieczy zastępczej;
 - 1.1. Realizowanie działań zmierzających do podnoszenia kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodzin zastępczych.
 - 1.2. Promowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem.
 - 1.3. Sukcesywne dostosowywanie instytucjonalnej pieczy zastępczej do aktualnych potrzeb i standardów ustawowych.
 - 1.4. Wsparcie dorosłych wychowanków pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie dostępu do wsparcia osób i rodzin zagrożonych przemocą domową;
 - 2.1. Zacieśnienie współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 - 2.2. Wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy mających na celu zminimalizowanie liczby osób poszkodowanych na skutek przemocy.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych;
 - 3.1. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami ich rodzin poprzez zapewnienie dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej.
 - 3.2. Dążenie do możliwości równoprawnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym.
4. Sprawny system wspierania osób starszych, długotrwale i ciężko chorych.
 - 4.1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego.

4.2. Wsparcie działań poprawiających standard usług społecznych dla osób starszych, długotrwale i ciężko chorych w domach pomocy społecznej.

Z uwagi na członkostwo gminy Woźniki w Lokalnej Grupie Działania „Brynica to nie granica” Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030 wpływa i korzysta z instrumentów pozostających w dyspozycji LGD a opisanych i zdefiniowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju. LGD „Brynica to nie granica” przyjęła strategię w grudniu 2015 roku. LGD to trójsektorowe partnerstwo obejmujące szerokie spektrum interesariuszy, które prowadzi działania oparte o system celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć. Cel ogólny 1 Poprawa jakości infrastruktury technicznej, transportowej, społecznej i publicznej odnosi się do wzmocnienia i rozwoju wyposażenia obszaru LGD w elementy podnoszące jakość tego obszaru i standard życia mieszkańców. Wpływa to także wprost na rozwój gminy, wzrost poczucia komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców oraz szeroko rozumianą atrakcyjność obszaru LGD. Cel jest realizowany poprzez Cel szczegółowy 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury o charakterze społecznym i publicznym, tj. elementów infrastruktury pełniących ważne funkcje publiczne, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, infrastruktury kulturalnej (place zabaw, boiska, świetlice środowiskowe, domy kultury, centra miejscowości, trasy turystyczne, miejsca wypoczynku, biwaki, itp.), Cel szczegółowy 1.2 Zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w obszarze usług cyfrowych a w konsekwencji przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - podniesienie standardu życia mieszkańców (poprzez inwestycje w usługi świadczone za pośrednictwem internetu, budowa hotspotów, inwestycje w bezprzewodowy internet) i Cel szczegółowy 1.3 Zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności w obszarze bezpieczeństwa - wydzielone ścieżki rowerowe, chodniki przy drogach o dużym natężeniu ruchu a w konsekwencji podniesienie jakości życia mieszkańców. Cel ogólny 2 związany jest z wspieraniem działań przyczyniających się do doskonalenia kompetencji społecznych i zawodowych społeczności lokalnej, rozwoju lokalnej działalności gospodarczej oraz rozwoju usług zmniejszających dysproporcje pomiędzy obszarem wiejskim a miejskim. Problem inkluzji, czyli włączenia odnosi się w najwyższym stopniu do grup defaworyzowanych (zgodnie z diagnozą niniejszej LSR). Poprawa ich sytuacji jest najważniejszym celem tej części analizy. Powyższe działania prowadzić mają do wzrostu atrakcyjności obszaru, wzrost jego konkurencyjności gospodarczej oraz uzupełnienie oferty gospodarczej zdominowanej przez port lotniczy „Katowice”, czyli podstawowy czynnik warunkujących rozwój przedsiębiorczości,

napływ inwestycji i charakter prowadzonej działalności gospodarczej na terenie LGD. Dywersyfikacja oferty gospodarczej prowadzić ma do wzrostu zatrudnienia mieszkańców LGD, poszerzenia oferty usługowej, rozwój istniejących podmiotów gospodarczych i rozwój możliwości tworzenia nowych miejsc pracy. Poczesną rolę zajmuje tutaj plan rozwoju inkubatorów produktu lokalnego. Zasoby obszaru LGD (kulinarne, historyczne, rzemieślnicze, osobowe) znajdują w inkubatorach miejsce pozwalające na dystrybucję i zbycie, wymianę opinii, doświadczeń, podniesienie wiedzy czy wzrost jakości. Cel ten jest realizowany poprzez Cel szczegółowy 2.1 Podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych osób z obszaru LGD - kluby, domy pracy twórczej, kursy, szkolenia, warsztaty, aktywna integracja, wdrażanie instrumentów wspierających rozwój osobisty, planowanie rozwoju zawodowego, rozwój usług społecznych itp., Cel szczegółowy 2.2 Wzmocnienie gospodarki lokalnej i lokalnej produkcji towarów i usług poprzez stworzenie możliwości rozwoju szeroko rozumianej działalności gospodarczej (sprzyjające warunki lokalowe, doradztwo, sprofilowane szkolenia dla osób rozpoczynających i prowadzących szeroko rozumianą działalność gospodarczą, usługi kosmetyczne, motoryzacyjne, fryzjerskie, zdrowotne), Cel szczegółowy 2.3 Rozwój usług zmniejszających dysproporcje między obszarami wiejskimi a miejskimi – organizacja zajęć i usług wspierających wyrównanie dysproporcji między obszarami wiejskim i miejskim i Cel szczegółowy 2.4 Podniesienie kompetencji zawodowych osób obszaru LGD oraz zacieśnienie współpracy szkół z sektorem przedsiębiorstw działających na obszarze LGD – wizyty studyjne, organizacje wydarzeń wzmacniających współpracę.

Cel ogólny 3. Wzmocnienie kapitału społecznego w kształtowaniu i rozwoju obszaru LGD stanowi, że ważnym elementem podnoszącym atrakcyjność obszaru LGD jest uczestnictwo lokalnej społeczności w kształtowaniu obszaru, czyli budowanie trwałego, silnego i świadomego kapitału społecznego. Dzięki wiedzy, podzielanym wartościom, poczuciu swoistej dumy z lokalnych zasobów (produktów regionalnych, historii, zasobów naturalnych, środowiska, zabytków, wybitnych mieszkańców, prężnych grup) obszar LGD może być atrakcyjnym miejscem spędzania czasu wolnego, osiedlania się, inwestowania czy prowadzenia działalności społecznej. Bogata oferta działań o charakterze kulturalnym, w szczególności ukierunkowanych na kultywowanie tradycji oraz wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych, inicjatywy podejmowane przez lokalne instytucje oraz organizacje pozarządowe przyczyniają się do podnoszenia całego wachlarza walorów regionu

- wzbogacają obszar o nowe produkty lokalne i turystyczne, polepszają jego kondycję oraz aktywizują mieszkańców by w ten sposób upowszechniać wiedzę o LGD na zewnątrz. Cel ten realizowany jest przez Cel szczegółowy 3.1, który kładzie nacisk na rozwój działań w zakresie tworzenia lokalnych produktów turystycznych, kulturalnych, sportowych i rozrywkowych w oparciu o walory historyczne, przyrodnicze i architektoniczne wraz ze wspieraniem technicznym i materialnym tych działań, prowadzące do wzrostu aktywności społecznej, Cel szczegółowy 3.2 Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych, spotkań, kół zainteresowań i Cel szczegółowy 3.3 Podniesienie wiedzy i związana z tym zmiana przyzwyczajeń w odniesieniu do środowiska naturalnego (szkolenia, działania promocyjne, wyjazdy studyjne, rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych).

Ostatnim celem ogólnym jest Cel ogólny 4 - Upowszechnienie wiedzy o obszarze LGD, czyli promocja zasobów obszaru LGD w ramach wydarzeń realizowanych przez instytucje i organizacje pozarządowe poprzez publikacje, festyny, festiwale, wyposażenie, rajdy i inne wydarzenia o charakterze promocyjnym, kulturalnym, sportowym itp. realizowany poprzez Cel szczegółowy 4.1 Podniesienie wiedzy na temat historii, kultury, przyrody, kulinariów ochrony środowiska, zmian klimatycznych, ekologii a także innowacji gmin wchodzących w skład LGD.

9.3 Spójność z dokumentami planistycznymi Unii Europejskiej na lata 2021-2027

Gminny Program Rewitalizacji jest komplementarny z kierunkami rozwoju określonymi w strategicznych dokumentach na poziomie Unii Europejskiej. Podstawowym i najważniejszym paradygmatem Unii Europejskiej, stanowiącym podstawę Strategii Europa 2030, leżącym u podstaw jej istnienia i funkcjonowania jest zrównoważony rozwój, czyli rozwój pozwalający zaspokajać potrzeby obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia potrzeb przyszłym pokoleniom. Wypadkową takiego podejścia do rozwoju jest ustanowienie wyśrubowanych norm środowiskowych i społecznych, ambitnych założeń klimatycznych, podstaw do zrównoważonego wzrostu gospodarczego, prowadzącego do poprawy jej konkurencyjności. Wszystko to miało i ma pobudzić do działania rządu na wszystkich szczeblach, instytucje i obywateli. Polityka unijna w tym zakresie zbieżna jest z polityką (celami) zrównoważonego rozwoju ONZ (Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030). Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju zostanie osiągnięte poprzez:

- przyjęcie celów zrównoważonego rozwoju na najwyższym szczeblu politycznym UE, co spowoduje, że staną się one podstawą działań i strategii politycznych. Instytucje UE i państwa członkowskie, w tym władze regionalne i lokalne, wedle tego zalecenia mają ze sobą bliżej współpracować w celu zapewnienia lepszej koordynacji wszystkich działań,
- inspirowanie polityką zrównoważonego rozwoju procesów decyzyjnych w Komisji oraz wyznaczanie kierunków rozwoju strategii na rzecz wzrostu gospodarczego UE po 2020 r., z jednoczesną gwarancją implementacji tych założeń przez państwa członkowskie, w tym władze regionalne i lokale, w sposób i tempie przez nie określonym,
- akcentowanie wagi działań zewnętrznych przy jednoczesnym koncentrowaniu znaczenia zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE, co umożliwi wsparcie rozwoju państw członkowskich; podkreślanie wagi intensywnej promocji norm środowiskowych, społecznych i zarządczych za pośrednictwem umów handlowych i negocjacji wielostronnych.

Europejski Zielony Ład

Europa chce być pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem przez to, że jej gospodarka stanie się nowoczesna i zasobooszczędna.

Działanie Unii Europejskiej koncentruje się na poniższych filarach (politykach określonych na lata 2020-2024):

- Europa na miarę ery cyfrowej, wedle której strategia cyfrowa UE zapewni ludziom dostęp do technologii najnowszej generacji,
- Gospodarka służąca ludziom, zakładająca, że UE musi stworzyć bardziej atrakcyjne środowisko inwestycyjne; musi promować wzrost gospodarczy, który przyczynia się do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych ludzi i małych przedsiębiorstw,
- Silniejsza pozycja Europy na świecie, podkreślająca, że głos UE musi być dobrze słyszalny na świecie; akcentujący multilateralizm i międzynarodowy ład oparty na zasadach,
- Promowanie europejskiego stylu życia, zakładający, że Europa musi chronić praworządność, jeśli chce stać po stronie sprawiedliwości i stać na straży najważniejszych wartości UE,
- Nowy impuls dla demokracji europejskiej, w związku z czym Europejczycy mają mieć możliwość zabierania głosu i mieć świadomość zagrożeń związanych z możliwą ingerencją z zewnątrz, dezinformacją i nawoływaniem do nienawiści w Internecie.

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się także w podstawowy dokument strategiczny na poziomie UE na lata 2014-2020, stanowiący podstawę działań jeszcze przez rok (zgodnie

z zasadą wdrażania funduszy unijnych n+3), czyli dokument "Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu". Strategia realizuje kierunki rozwojowe oparte na inteligentnej i zrównoważonej gospodarce sprzyjającej włączeniu społecznemu i wzroście zatrudnienia oraz zwiększeniu produktywności i spójności społecznej. W ramach strategii określono pięć celów w zakresie zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu i energii. Strategia zakładała:

- rozwój inteligentny poprzez rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony poprzez wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu poprzez wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

10. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do roku 2030, dołączono załączniki graficzne przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji, które zostały sporządzone na mapach w skali 1:5000, opracowanych z wykorzystaniem treści map ewidencyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Na załącznikach zostały wskazane przedsięwzięcia, dla których ze względu na stopień zaawansowania danego przedsięwzięcia, możliwe było wskazanie i skonkretyzowanie lokalizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy dla Gminy Woźniki do roku 2030. Jako takie projekty można wskazać:

1. Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach;
2. Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej;
3. Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej;
4. Działania integracyjne i środowiskowe oraz aktywizacja społeczna grup defaworyzowanych w Woźnikach;
5. Modernizacja budynku i adaptacja terenów rekreacyjnych na potrzeby utworzenia przestrzeni publicznej w Babienicy;
6. Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Babienicy;
7. Adaptacja nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Psarach na potrzeby utworzenia otwartej funkcjonalnej przestrzeni wspólnej;
8. Przeciwdziałanie marginalizacji osób wykluczonych oraz aktywizacja lokalnej społeczności w Psarach;
9. Kompleksowe zagospodarowanie i ochrona dziedzictwa zespołu pałacowego Czarny Las z przeznaczeniem na cele społeczne i gospodarcze;
10. Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w kompleksie pałacowym w Czarnym Lesie;
11. Adaptacja infrastruktury dawnej Szkoły Powszechnej w Lubszy na potrzeby społeczne

i kulturalne;

12. Animowanie aktywności i integracji społecznej na obszarze Lubszy;
13. Zagroda relaksu – adaptacja zdegradowanych zabudowań folwarcznych i utworzenie przestrzeni na cele społeczne i gospodarcze;
14. Stworzenie miejsca aktywności i integracji społecznej w Woźnikach;
15. Przystanek Śliwa - przestrzeń społeczna i edukacyjna;
16. Aktywizacja społeczna mająca na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Śliwie.

Na załącznikach mapowych powyższe przedsięwzięcia zaznaczono punktowo (w kolorze czarnym) wraz z ich w/w numerami.